

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547

บทคัดย่อ
ของ
อัญชนิตา เทียมแพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2549

อัญชนิตา เทียมแพ. (2549). การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามอานัยพัฒน์, รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการศึกษาถึงควมมีประสิทธิภาพ ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน กับตัวแปรตามคือประสิทธิผลของโรงเรียน โดยจำแนกเป็นรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งศึกษาน้ำหนักความสำคัญของกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยประชากรที่ศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 185 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 216 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4,546 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยวิธี BlockWise

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ในด้านประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา เฉลี่ยอยู่ที่ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางมีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับต่ำ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับสูง
2. ในด้านประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปรับปรุง และผลการจัดการเรียนรู้ในทุกรายวิชาอยู่ในระดับปรับปรุงเช่นกัน
3. ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยเป็นอิทธิพลทางบวกทั้งหมดทุกตัวแปร
4. ตัวแปรด้านผู้บริหาร และด้านบริบทของโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 โดยเป็นอิทธิพลทางบวกทั้งหมดทุกตัวแปร

ASSESSING THE EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS OF PRIMARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE SECOND LOCAL EDUCATIONAL AREA I OF RATCHABURI
IN THE 2004 ACADEMIC YEAR

AN ABSTRACT
BY
UNCHANITA TEAMPA

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
May 2006

Unchanita Teampae (2006). *Assessing of Efficiency and Effectiveness of Primary School under The Jurisdiction of The Second Local Educational Area I Of Ratchaburi In The 2004 Academic Year*. Master of Education Thesis (research and educational statistics): Bangkok: Graduate School of Srinakharinwirot University Advisor Committee: Assistance Professor Dr. Ong-Art Naiyapatana, Associate Professor Nipa Sripairot.

This study was aimed to evaluate the efficiency and the effectiveness of primary schools. It was the study of the efficiency in school budget utilization and the relationship between independent variables including factors of school capital, administrators, teachers, and school context with dependent variables including school effectiveness in teaching the subjects of Thai, Mathematics, Science, and English. It also studied the important degrees of these mentioned variables. The population of the study was 185 primary schools under jurisdiction of the Office of Ratchaburi Educational Service Area 1 in which drawn 185 administrators, 216 six grade classroom teachers, and 4,546 six grade students from the schools. The data were analyzed by multiple correlation with using BlockWise method.

The findings were summarized as follows:

1. When considering the school efficiency, an expense for preparing a good achievement student was at the average of 73,055.19 bahts per year. When focusing on the size of the schools, it was found that the schools with small and medium size provided budget utilization at the low efficiency level, whereas the large size schools showed the efficiency at a high level.
2. For the school effectiveness, it was found that the school effectiveness was in the developmental level, whereas the effectiveness of teaching all mentioned subjects was also in the developmental level.
3. All variables of the school capital and teachers were positively statistically affected to the school effectiveness in teaching all the subjects of Thai, Mathematics, Science, and English at the significant level of .01 and .05.
4. All variables of the school administrators and the school context were positively statistically affected to the school effectiveness in teaching the subjects of Thai, Mathematics, and Science at the significant level of .01 and .05.

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547

ปริญญานิพนธ์
ของ
อัญชนิตา เทียมแพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547

ของ
อัญชนิตา เทียมแพ

ได้อนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่..... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

..... ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

..... กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ชุติ วงศ์รัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามจิตต์ นัยพัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความรู้ ในการจัดทำปริญญานิพนธ์นี้ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้รับแนวคิด ประสบการณ์ในการทำวิจัย และรู้จักคุณค่าของการทำวิจัย และท่านยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเท แรงกาย แรงใจ อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย และเอาใจใส่มาโดยตลอดผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ให้วิชาความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรการวิจัยและสถิติทางการศึกษา และความรู้ในการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ซึมซับเอากระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมา ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ต้องสืบเนื่องอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และจะนำเอาการเรียนรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นอีกต่อไปด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในความกรุณาเสียสละเวลา เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำปรึกษาต่างๆ เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 และ 2 สถานศึกษาต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนเจ้าหน้าที่ และบุคลากรทางการศึกษา ที่กรุณาให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ด้วย และขอขอบพระคุณ คุณมารุต พัฒนาผล ที่เสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา ในการทำปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาการศึกษาและเสียสละทุกสิ่ง เพื่อโอกาสในการศึกษาของลูก อีกทั้งขอขอบคุณ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจที่ดีและให้ความช่วยเหลือเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้รับจากปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึก และบูชาพระคุณ แต่ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ ที่ได้ให้ความรู้ และการอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัยตลอดมา

อัญชนิตา เทียมแพ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายการวิจัย	7
คำถามของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	21
สมมติฐานของการวิจัย	22
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ	25
ประสิทธิภาพในความหมายทางสังคมศาสตร์	25
ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ	27
เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ	30
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล	34
ความหมายของประสิทธิผล	34
ประสิทธิผลของโรงเรียน	36
ทฤษฎีในการศึกษาประสิทธิผลองค์กร	37
เกณฑ์การประเมินประสิทธิผล	38
เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี	41
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษา	41
การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ของสังกัด	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษाराชบุรี	42
แนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	44
ทฤษฎีหน่วยผลิต (Theory of the Firm) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางการศึกษา	50
งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของไทย	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางการศึกษา.....	50
งบประมาณของสถานศึกษา.....	51
การลงทุนทางการศึกษา.....	53
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหาร.....	54
ความหมายของการบริหาร.....	54
การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา.....	55
การบริหารงานวิชาการ.....	56
การบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ.....	71
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับด้านครูผู้สอน.....	79
ประสบการณ์การสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
วุฒิการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80
กระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	81
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับด้านบริบทของโรงเรียน.....	86
ขนาดของโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88
สภาพเศรษฐกิจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	90
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล.....	91
งานวิจัยในประเทศ.....	91
งานวิจัยต่างประเทศ.....	93
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	97
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	112
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	121
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	121

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	122
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	167
สังเขปวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย.....	167
สรุปผลการวิจัย.....	168
อภิปรายผล.....	175
ข้อเสนอแนะ.....	185
บรรณานุกรม.....	187
ภาคผนวก.....	201
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	245

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนโรงเรียน ที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาในจังหวัด ราชบุรี แยกตามอำเภอ และหน่วยงานที่สังกัด ปีการศึกษา 2547.....	41
2 จำนวนประชากรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปี 2547 จำแนกตามอำเภอ.....	96
3 แสดงรายละเอียดของประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้.....	124
4 ค่าสถิติเชิงบรรยาย.....	125
5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และตัวแปรตามกับตัวแปรตาม.....	128
6 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามประเภท ของค่าใช้จ่าย.....	132
7 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาด ของโรงเรียน และค่าใช้จ่ายต่อหน่วย.....	133
8 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1.....	134
9 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ทุกโรงเรียน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	135
10 ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา.....	137
11 ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	138
12 ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดย เปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน.....	139

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน เกรด 3-4.....	140
14 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติในระดับดี.....	140
15 ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามรายวิชา.....	141
16 ประสิทธิภาพของโรงเรียนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยรวมทุกวิชา.....	142
17 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนและด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้.....	143
18 คำนำนัยสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้.....	145
19 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนและด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย.....	148
20 คำนำนัยสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย.....	150
21 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนและด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์.....	153
22 คำนำนัยสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์.....	155

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนและด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผล ในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์.....	158
24 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้าน ผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์.....	160
25 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนและด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผล ในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ.....	163
26 ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้าน ผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ.....	165
27 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสามารถในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	203
28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสามารถในการบริหาร งานที่ไม่ใช่วิชาการวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	204
29 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามกระบวนการ การจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน.....	205
30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อม ของโรงเรียน.....	206
31 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร.....	207
32 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร.....	208
33 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน.....	209
34 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถาม สภาพแวดล้อมของโรงเรียน.....	210

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	21
2 ขั้นตอนการคำนวณจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์.....	33
3 ขั้นตอนการคำนวณประสิทธิภาพ.....	34
4 ขั้นตอนการคำนวณประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชา.....	40
5 วงจรความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล.....	66
6 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม.....	101

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กระแสการพัฒนาโลกในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง การปกครองและการศึกษา ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” โดยเห็นว่าเป็นปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนอย่างแท้จริง การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นการสร้างเสริมความสามารถพื้นฐานที่ช่วยในการดำรงชีวิต เป็นการถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยีจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และเป็นการสร้างโอกาสในด้านต่างๆให้กับคนและสังคมขึ้น เนื่องจากความสำคัญของการศึกษาที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นพลังในการสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนนี้เอง รัฐบาลจึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2542 โดยมาตรา 43 ได้กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1)

จากข้อกำหนดดังกล่าว ทำให้มีผู้เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น ทั้งในการจัดการศึกษาโดยจะต้องจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นรายหัว (Block Grant) ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนทุกคน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังจะเห็นได้จากภาระค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาของภาครัฐ พบว่า งบประมาณด้านการศึกษาได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2543 ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 10.9 และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นถึงร้อยละ 14-15 ของงบประมาณรวมทั้งประเทศในช่วงปี 2548-2549 และเมื่อเทียบ สัดส่วนงบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) พบว่าปี 2544 สัดส่วนดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.64 เป็นร้อยละ 4.01 และ 4.29 ในเวลาเดียวกันตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า อัตราการเพิ่มของงบประมาณด้านการศึกษามีอัตราเพิ่มสูงขึ้นกว่าการเพิ่มขึ้นของงบประมาณรวมของประเทศมาโดยตลอด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : ภาคผนวก ข)

สำหรับการกระจายงบประมาณด้านการศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ในปีงบประมาณ 2542 งบประมาณการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนงบประมาณสูงสุด โดยมีสัดส่วนร้อยละ 44.4 ของงบประมาณด้านการศึกษาทั้งหมด จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 46.9 ในปี 2544 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 23.7 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.3 สำหรับอุดมศึกษา สัดส่วนได้เพิ่มขึ้นจาก 14.9 เป็นร้อยละ 17.8 ในเวลาเดียวกัน

(สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : ภาคผนวก ข) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษากลับพบว่า คุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกันเด็กไทยยังไม่ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ความสามารถทางวิชาการโดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ ภาษา และคอมพิวเตอร์ ยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่รู้ใฝ่เรียน การคิดวิเคราะห์ และการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547 : 33) ถึงแม้ประเทศไทยจะลงทุนการศึกษาเป็นอันดับที่ 2 ของเอเชียแต่ผลของการจัดการศึกษา กับพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลับต่ำกว่าประเทศอื่นๆ โดยประเทศที่มีการลงทุนทางการศึกษาสูงมักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเช่นเดียวกัน แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวของประเทศไทยกลับมีค่าต่ำ คือมีค่าเท่ากับ 0.27 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารการใช้เงินลงทุนทางการศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 28)

จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ฉบับนี้ เน้นการกระจายอำนาจและมุ่งให้จัดการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในเรื่องการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไป ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวนี้ตรงกับแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ที่ได้มีการดำเนินการกันแพร่หลายในต่างประเทศ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2543 : 9) กอปรกับนโยบายของรัฐในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะดำเนินการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษา ไปยังสถานศึกษาภายใต้การบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณจากแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) ที่มุ่งควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามรายการที่กำหนด มาเป็นงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting PBB) ด้วยการประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 28) กล่าวได้ว่าการบริหารทรัพยากรของสถานศึกษาเป็นหัวใจของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาเพราะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะมีอิสระมากขึ้นตามหลักการบริหารสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้ด้วยตนเอง จึงจำเป็นต้องบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผล

การนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หรือ PBB มาใช้ ซึ่งเป็นระบบงบประมาณที่ให้อิสระแก่ผู้บริหารในการจัดการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงาน โดยเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากร (Resources) ที่ใช้ไปกับผลผลิตที่จะได้รับ (Results) แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนระหว่างส่วนที่เพิ่มในงบประมาณกับสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นในผลผลิตหรือผลลัพธ์ เนื่องจากการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานให้ความสำคัญกับผลผลิต (Outputs) ของการดำเนินงาน โดยผลผลิตที่เกิดขึ้นจะต้องมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายและนโยบายของสถานศึกษา การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

จะมุ่งเน้นเรื่องประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน ฉะนั้นจึงมีศัพท์ 2 คำที่สำคัญ คือ “ประสิทธิภาพ” และ “ประสิทธิผล” (รุ่ง แก้วแดง. 2546 : 122) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงบประมาณได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546 ที่มีการประเมินผลการดำเนินงานในการจัดทำงานงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานดังนี้ เกณฑ์เพื่อใช้วัดความสำเร็จ 1) ปริมาณของผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 2) คุณภาพผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 3) ต้นทุน 4) ผลผลิตต้องเสร็จทันตามที่กำหนดไว้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้งบประมาณที่มีค่อนข้างจำกัด (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. 2546 : 124)

การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับสถานศึกษาที่บริหารแบบฐานโรงเรียน ซึ่งต้องตอบคำถามให้ได้ว่า “เม็ดเงินไปถึงผู้เรียนเท่าไร” ซึ่งคำว่าประสิทธิภาพ (Efficiency) นักเศรษฐศาสตร์การศึกษาได้ให้ความหมายว่า การวัดผลที่ได้รับกับทรัพยากรที่ใช้ไป การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้ผลผลิตมากที่สุดโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ซึ่งจะสะท้อนมาให้เห็นในรูปของ การเปรียบเทียบผลที่ได้กับการลงทุน (Cost Effectiveness) สถานศึกษาต้องหา “ค่าใช้จ่ายต่อหน่วย” ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถควบคุมการใช้จ่ายของโรงเรียนได้ โรงเรียนที่มีค่าใช้จ่ายแพงไม่ได้แปลว่าจะจัดการศึกษาได้คุณภาพสูง ทำนองเดียวกันโรงเรียนที่สอนอย่างมีคุณภาพก็ไม่จำเป็นต้องลงทุนสูงเสมอไป การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างโรงเรียนที่พื้นที่ใกล้เคียงกัน จะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการลงทุน ช่วยตัดสินใจเลือกลงทุนทางการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคตสอดคล้องกับความ จำเป็นมากขึ้น (รุ่ง แก้วแดง. 2546 : 122) จากข้อมูลในปัจจุบันงบประมาณเพื่อการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือน ค่าจ้างบุคลากร แต่งบประมาณเพื่อการพัฒนา มีน้อย โดยเฉพาะงบประมาณด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ปัจจุบันประเทศไทยใช้เพียงร้อยละ 0.79 สถิติข้อมูลเหล่านี้ ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า การจัดการศึกษาของเราไม่มีประสิทธิภาพ (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. 2546 : 118) ดังนั้นไทยจึงต้องกำหนดสัดส่วนของการลงทุนเพื่อการศึกษาใหม่ โดยเพิ่มสัดส่วนด้านการพัฒนาการเรียนการสอนให้มากขึ้น การเลือกครุภัณฑ์ก็ต้องให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการเรียนการสอน ไม่ควรลงทุนในครุภัณฑ์ที่มีราคาแพงและฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น อาคารสถานที่ก็เช่นเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องหรูหรา จนต้องใช้เงินงบประมาณมากมาย มีนักวิจัยระดับนานาชาติ ดร.เจอร์ราร์ด ฟราย (Gerald W. Fry) ได้วิเคราะห์ว่า ประเทศเวียดนามมีการลงทุนก่อสร้างตึกน้อยกว่าประเทศไทย แต่คนเวียดนามได้รับการศึกษาสูงและมีคุณภาพดีกว่าประเทศไทย (นิติภูมิ นวรัตน์. 2546 : 19) การควบคุมประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญจึงต้องเร่งจัดทำร่างกฎกระทรวงมาใช้เพื่อให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปนั้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาดัง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 62 ได้กำหนดให้มีระบบตรวจสอบติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา การกำหนดตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพของโรงเรียน มีการวัดทางด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิตที่ได้ (Output) ตัวอย่างดัชนีชี้วัดด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน จำนวนครูต่อนักเรียน ประสิทธิภาพ

และเงินเดือนครู รวมถึงปัจจัยค่าใช้จ่ายด้านการบริหารต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนตัวชีวิตด้านผลผลิตที่ได้ เช่น ผลคะแนนที่ผู้เรียนสอบได้ อัตราการจบการศึกษา อัตราการลาออกกลางคัน การเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น การมีงานทำ รวมถึงการมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น การเลือกดัชนีตัวใดเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดคุณภาพและประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้น ควรคัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดหลักที่จำเป็น สามารถวัดได้จริง และไม่ซับซ้อนมากนัก ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายและระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงความซับซ้อนในการดำเนินการด้วย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2548 : 46)

การจัดการศึกษาที่จะประสบความสำเร็จนั้นไม่ควรมองเพียงด้านเดียว ควรมองถึงประสิทธิผลควบคู่ไปด้วย โดยการพัฒนาประสิทธิผลของการศึกษานั้น คือการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยการดำเนินงานของการจัดการศึกษานั้น บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มุ่งเน้นการได้ผลตามที่ต้องการ ซึ่งกำหนดไว้ในนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ตามแนว พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็คือ การพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 19) ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ที่สำคัญในการบริหารจัดการของโรงเรียนว่า คุณภาพของโรงเรียนและคุณภาพผู้เรียน จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในงานวิจัยส่วนใหญ่พิจารณาประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน จากหลายปัจจัย ในการนี้ได้มีนักวิจัยทางการบริหารองค์กรทางการศึกษา หลายท่านมีความคิดสอดคล้องกันว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น จะขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ครูผู้สอน ระบบการบริหารจัดการ ผู้ปกครองนักเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และบริบทของโรงเรียน (กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. 2536 : 5 ; บุญเรือน หมั่นทรัพย์. 2538 : 6 ; นาฬิกาแอ. 2545 : 3 ; สุรัชย์ ช่วยเกิด. 2547 : 2) ผลลัพธ์ที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ดังที่คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ในด้านคนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน เช่น ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น การพัฒนาประสิทธิผลของการศึกษานั้นสิ่งจำเป็น โดยเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งถือเป็นหน่วยปฏิบัติขององค์กรทางการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งในการวางรากฐานเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของเยาวชนไปทุกช่วงอายุต่อเนื่องตลอดชีวิต (ดุชะฎิ โยเหลา, ประสิทธิ์ สาระสันต์ และยุทธนา ไชยจุล. 2543 : 49) โดยเป้าหมายหลักอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา นั่นคือ โรงเรียนมีภารกิจจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นั่นคือ มีคุณภาพทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลการเรียนระดับดีในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งสามารถพิจารณา ได้จากเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547

มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 มีตัวบ่งชี้ คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดีในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชั้น ป.3 และ ป.6 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 4) ซึ่งดูได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) แต่จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทยพบว่า ความรู้ความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเด็กประถมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ กว่าทุกประเทศในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ ความสามารถในการเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 4) แสดงว่าโรงเรียนยังมีประสิทธิผลต่ำ การจัดการศึกษาในระดับนี้ยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้นการที่โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่นั้น สิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่ไปกับประสิทธิผลก็คือ ความมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยหลายในอดีตที่ผ่านมา เราจะเน้นถึงแต่เรื่องประสิทธิผลของการจัดการศึกษา หรือการบริหารการศึกษาเท่านั้น แต่มองข้ามในเรื่องของประสิทธิภาพ ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งในแง่ของการบริหารทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ถ้าการบริหารจัดการไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้ (วันชัย ดนัยโมทน. 2543 : 2-3)

การประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นงานสำคัญที่จะขาดไม่ได้เพราะเหตุว่าการประเมินผลการจัดการศึกษาจะทำให้เราสามารถตอบคำถามสำคัญ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้อย่างน้อย 2 คำตอบ นั่นคือ การจัดการศึกษามีส่วนบกพร่องหรือมีข้อจำกัดอะไรบางอย่างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข และอีกประการหนึ่งการจัดการศึกษานั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงไรและอย่างไร (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2541 : 3) ดังนั้นการพิจารณาโดยเฉพาะบริบทของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ที่คำนึงถึงการวิเคราะห์ปัจจัยป้อน (Input Analysis) ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องกับการวิเคราะห์ผลผลิต (Output Analysis) อันเป็นเหตุให้เกิดประสิทธิผล เป็นสิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ไปพร้อม ๆ กันจะมองข้ามอย่างใดอย่างหนึ่งเสียไม่ได้ เพื่อให้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินนั้นสมบูรณ์แบบทั้งในการนำไปปฏิบัติและการกำหนดนโยบาย (ไกรยุทธ ชีรตยาคินันท์. 2531 : 86) ดังนั้นหากการจัดการศึกษาจะใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานน้อย ประหยัดงบประมาณ แต่ไม่ได้ผลตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ก็เปล่าประโยชน์ หากการจัดการศึกษาไร้ซึ่งประสิทธิผลเสียแล้วก็ป่วยการที่จะให้ความสนใจกับประสิทธิภาพ จากการประเมินผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้เราได้คำตอบว่าการดำเนินงานประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ หากผลการประเมินพบว่าผลของการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษามีประสิทธิผล แต่อย่างไรก็ตามแม้เราจะสามารถทำการประเมินโดยรู้คำตอบเกี่ยวกับประสิทธิผลแล้ว คำถามที่เกิดขึ้นตามมาคือถ้าหากการจัดการศึกษามีประสิทธิผลแล้ว ผลที่ได้รับนั้นมีลักษณะประหยัดทรัพยากร หรือใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดมากน้อยอย่างไร ซึ่งทรัพยากรในการดำเนินงานก็ได้แก่ เงินงบประมาณ เวลา จำนวนบุคลากร ตลอดจนวัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้ และในบรรดา

ทรัพยากรทั้งหมดเหล่านี้จะให้ความสำคัญที่ การใช้เงินงบประมาณกับผลที่ได้เป็นหลัก โดยอาศัย แนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ยังประสบปัญหา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นกัน จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2546 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.45 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.43 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.98 และวิชาภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.12 ซึ่งข้อมูลคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 61) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้พัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีการจัดการศึกษาตามที่ได้รับภาระกระจายอำนาจในการ จัดการศึกษา ทำให้โรงเรียนมีอิสระคล่องตัวในการตัดสินใจ ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียน ภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งการบริหารแบบใช้ โรงเรียนเป็นฐานดังในปัจจุบัน มีจำเป็นอย่างมากที่ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงค่าของเงิน (Value of Money) ความคุ้มค่าที่ได้รับจากการใช้จ่ายในเงินงบประมาณที่แต่ละโรงเรียนได้รับ โดยพิจารณาผลผลิตที่เกิดขึ้นจะต้องเชื่อมโยงกับและมีความสอดคล้องกับ เป้าหมายและนโยบายของสถานศึกษาด้วย

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจทำการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการใช้เงินงบประมาณในการจัดการศึกษา สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของ จังหวัดราชบุรี และเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานการศึกษา และผู้วิจัยยังได้ ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านความสามารถในการบริหารงาน ของผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ด้านบริบทของโรงเรียน ด้านใดบ้างที่ส่งผลและร่วมกันส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียน ได้มากขึ้น เพียงใด และมีปัจจัยใดบ้างที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเห็นความสำคัญถึงการบริหารงานอย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ตลอดจนเป็นข้อมูลหรือแนวทางกำหนดหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป และ เพื่อที่จะนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงเลือกแนวทางการใช้จ่ายเงิน ในการลงทุนทาง การศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในการวางแผนบริหารงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อให้เกิดความชัดเจนและทิศทางในการค้นหาคำตอบของปัญหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือจุดมุ่งหมายหลักและจุดมุ่งหมายรอง

โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และโดยรวมทุกโรงเรียน

2. เพื่อประเมินประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามรายวิชา และรวมทุกวิชา

โดยมีจุดมุ่งหมายรองในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู ผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

4. เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

คำถามการวิจัย

เพื่อให้ศึกษาวิจัยบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักและจุดมุ่งหมายรองที่ระบุไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนด คำถามการวิจัยไว้ 6 ข้อ และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาคำ ตอบของการวิจัย ดังนี้

ในการบรรลุจุดมุ่งหมายหลักของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดคำถามการวิจัยไว้ 2 ข้อ เพื่อค้น หาคำตอบดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มี ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา มากน้อยเพียงใด เมื่อจำแนกพิจารณา ตามขนาดของโรงเรียน และพิจารณาโดยรวมทุกโรงเรียน

2. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีประสิทธิผล ในด้านผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาหลัก มากน้อยเพียงใด เมื่อจำแนกตามรายวิชา และรวมทุกวิชา

ในการบรรลุจุดมุ่งหมายรองของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดคำถามการวิจัยไว้ทั้งหมด 4 ข้อ เพื่อให้การค้นหาคำตอบเป็นไปอย่างมีทิศทาง ดังสมการในกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งมีคำถาม การวิจัยดังต่อไปนี้

3. ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 หรือไม่ อย่างไร ภายหลังจากการควบคุมปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ละด้าน

3.1 ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนัก ความสำคัญ ต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 หรือไม่ อย่างไร

3.2 ปัจจัยด้านผู้บริหารสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความสำคัญ หรือไม่ อย่างไร ต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 1 ภายหลังจากการควบคุมปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน

3.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอนสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความสำคัญ ต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 หรือไม่ อย่างไร ภายหลังจากการควบคุมปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร

3.4 ปัจจัยด้านบริบทโรงเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความ สำคัญ ต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 หรือไม่ อย่างไร ภายหลังจากการควบคุมปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะทำให้สถานศึกษา บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับ สารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการ การดำเนินงาน ดังนี้

1. ความสำคัญเชิงปฏิบัติการระดับโรงเรียน ได้แก่

1.1 การศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์กับบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียน ทำให้ทราบสภาพการปฏิบัติ งาน ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน และมาตรฐานของโรงเรียน และสามารถปรับปรุงการบริหารงานทางการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 การศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับประถม ศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนการดำเนินงาน การติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการ บริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุน และส่งเสริม ให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล อย่างถูกต้องร่วมกับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา อย่างสูงสุด

2. ความสำคัญเชิงนโยบาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดราชบุรี เขต 1 ระดับ กลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1 การศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดราชบุรี เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารงบประมาณ การบริหารทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญของประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา และเป็นข้อมูลในการรายงานการติดตามผล เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องต่อไป

2.2 การศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในกลุ่มเดียวกัน ได้ทราบสภาพการจัดการศึกษา และกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล และสามารถร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางแผนการดำเนินงานบริหารโรงเรียน การปรับปรุงและติดตามเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะประเมินประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาหลัก ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 โดยในส่วนประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษานั้น จะพิจารณาจากค่าใช้จ่าย (Input) ที่สำคัญ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร, ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งค่าใช้จ่ายนั้นจะคิดเป็นสัดส่วนตามจำนวนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับการพิจารณาประสิทธิภาพ มีอยู่หลายตัวชี้วัด แต่สำหรับในงานวิจัยนี้ ใช้ตัวชี้วัดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน โดยการคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้เรียนนั้น จำนวนผู้เรียน ที่นำมาคิดประสิทธิภาพคือจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลัก อยู่ในระดับเกรด 3-4 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ในรายวิชาหลักอยู่ในระดับดี ในปีการศึกษา 2547

ในส่วนของประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดด้านผลผลิต (Output) สำหรับในงานวิจัยนี้ ใช้ตัวชี้วัดเป็นร้อยละของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลักอยู่ในระดับเกรด 3-4 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในรายวิชาหลักอยู่ในระดับดี ซึ่งได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ในปีการศึกษา 2547 ระยะเวลาที่ทำการศึกษา ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2547 ถึง 30 เมษายน 2548

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 185 โรงเรียน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4,546 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 216 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยตัวแปรที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรด้านผู้บริหารโรงเรียน ตัวแปรด้านครูผู้สอน และตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งได้แก่

1.1 ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ดังนี้

- 1) เงินเดือนและค่าจ้าง
- 2) ค่าวัสดุ อุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์
- 3) ค่าใช้จ่ายโครงการในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

1.2 ตัวแปรด้านผู้บริหาร ดังนี้

- 1) ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
- 2) ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ

1.3 ตัวแปรด้านครูผู้สอน ดังนี้

- 1) ประสบการณ์การสอน
- 2) วุฒิการศึกษา
- 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน

1.4 ตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน

- 1) ขนาดของโรงเรียน
- 2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
- 3) สภาพเศรษฐกิจ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพ

2.2 ประสิทธิผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานในเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นสภาพผลการดำเนินงานของการจัดการศึกษา สำหรับนำไปใช้เป็นสารสนเทศในพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การลงทุนที่ประหยัดที่สุด โดยพิจารณาปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งได้แก่ งบประมาณในการจัดการศึกษา และผลผลิต (Output) สามารถแสดงถึงความสามารถในการผลิตโดยให้ผลผลิตมากที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ซึ่ง ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา หรือความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบผลที่ได้รับทั้งหมด กับงบประมาณในการจัดการศึกษาทั้งหมดของทุกโรงเรียน สำหรับงานวิจัยนี้ ปัจจัยนำเข้าจะพิจารณาจากค่าใช้จ่ายที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร, ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และผลผลิตจะพิจารณาจากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลัก อยู่ในระดับเกรด 3-4 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ในรายวิชาหลักอยู่ในระดับดี ในปีการศึกษา 2547 สำหรับตัวชี้วัดประสิทธิภาพนั้น ในงานวิจัยนี้ ใช้ค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน โดยการคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้เรียนนั้น จำนวนผู้เรียน ที่นำมาคำนวณประสิทธิภาพนั้น คือ จำนวนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลัก อยู่ในระดับเกรด 3-4 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ในรายวิชาหลักอยู่ในระดับดี ในปีการศึกษา 2547 โดยค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้เรียน หรือประสิทธิภาพที่คำนวณได้ จะนำมาเปรียบเทียบ โดยใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและโดยรวมทุกโรงเรียน

3. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ผลที่เกิดจากการกำหนดนโยบายและการดำเนินการต่างๆของโรงเรียน ที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในทางบวกหรือเพิ่มพูนขึ้นในผลการจัดการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ คุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความรู้ ความคิดด้านพุทธิพิสัย ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ นักเรียนต้องมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาทักษะวิทยาศาสตร์ และทักษะวิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งในงานวิจัยนี้จะพิจารณาจาก ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน ระดับเกรด 3-4 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ในระดับดี ตามเกณฑ์ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในปี 2547 ใน 4 รายวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน ตามเกณฑ์

การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2547 มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ดังนี้

1) ปรับปรุง หมายถึง ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี

2) พอใช้ หมายถึง ผู้เรียนระหว่างร้อยละ 50-74 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี

3) ดี หมายถึง ผู้เรียนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี

โดยจำแนกตามรายวิชาและดูโดยรวมทุกวิชา

4. งบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปเพื่อการศึกษา สำหรับงานวิจัยนี้ พิจารณาจากค่าใช้จ่ายที่สำคัญ 3 รายการ ได้แก่ เงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุ อุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทนั้น จะคำนวณตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547 ดังนี้

4.1 เงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าช่วยเหลือบุตร และอื่นๆ ของผู้บริหาร และครูอาจารย์ บุคลากรอื่นๆ เช่น ครูช่วยสอน ภารโรง เสมียน ยาม ในโรงเรียน ตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547

4.2 ค่าวัสดุ อุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ วัสดุรายหัว วัสดุประจำโรงเรียน เครื่องกีฬา หนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบ วัสดุอื่นๆ และครุภัณฑ์ ของโรงเรียน ซึ่งค่าใช้จ่ายในส่วนของครุภัณฑ์ จะคิดจากค่าเสื่อมราคาต่อปี ตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547

4.3 ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ของโรงเรียน ตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547

5. ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ความชำนาญ หรือการมีทักษะเฉพาะของผู้บริหารแต่ละคน ที่แสดงออกในการปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในงานวิจัยนี้ศึกษาตามลักษณะงานบริหารโรงเรียน 2 ลักษณะงาน ได้แก่ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ

6. ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานในขอบข่ายของงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตามภารกิจของโรงเรียน 5 ด้าน ได้แก่

6.1 ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา ทำความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง สารการเรียนรู้ของหลักสูตร ตลอดจนการวัดผลและประเมิน เพื่อนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติโดยมีการวางแผน การประชุมชี้แจง การประชาสัมพันธ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง การแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดทำหลักสูตร ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคและแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร

6.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ระดับปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา การกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนรับผิดชอบให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัดของครู จัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนเพื่อบริการแก่ครู แนะนำ กำกับ ติดตามการจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอนของครู ตลอดจนสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.3 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการและเครื่องมือการประเมินผล โดยให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดและการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้คำปรึกษาแก่ครูที่มีปัญหาในการวัดผลและการประเมินผล เน้นการวัดและการประเมินตามสภาพจริงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีการกำกับติดตามการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6.4 ด้านการนิเทศภายใน หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอแนะของผู้บริหารในการปรับปรุงและแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน โดยการสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ การจัดทำแผนและปฏิทินนิเทศ การประชุมชี้แจง การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ เปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ

6.5 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารโครงการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดระบบสารสนเทศ การตรวจสอบทบทวนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเพื่อเตรียมรับรองการประกันคุณภาพภายนอก

7. ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานอื่น เกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม วัสดุครุภัณฑ์ งานงบประมาณและการเงินการบัญชีต่างๆของโรงเรียน การใช้และบำรุงรักษาทรัพยากรดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามความเหมาะสมและจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจของโรงเรียน 3 ด้าน ได้แก่

7.1 ด้านงบประมาณ หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารแผนการเงินของโรงเรียน โดยการจัดทำแผนการกำหนดรายรับและรายจ่ายของงานโครงการต่างๆที่จะดำเนินการมีการจัดทำบัญชีต่างๆของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีการใช้งบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนสูงสุด อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 ด้านวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีการจัดระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึง สามารถนำไปใช้ได้โดยตรงตามความต้องการของครูผู้สอน เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกจัดซื้อ มีการเสนอวิธีการใช้อย่างถูกต้อง

7.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน การขอความร่วมมือกับชุมชน การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

8. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 1 ที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน และทำหน้าที่อื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย ในปีการศึกษา 2547

9. ประสบการณ์การสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ทำงานในอาชีพครูนับตั้งแต่เริ่มทำการสอนจนถึงปัจจุบัน

10. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ครูผู้สอนได้รับ แบ่งเป็น

10.1 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

10.2 ระดับปริญญาตรี

10.3 ระดับปริญญาโท

10.4 ระดับปริญญาเอก

11. กระบวนการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติจริงหรือลงมือปฏิบัติได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสิ่งแวดล้อม ได้เรียนรู้กระบวนการคิด กระบวนการทำ การแก้ปัญหาและสามารถประยุกต์ความรู้สามารถไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีครูวางแผนร่วมกับผู้เรียนกระตุ้น ท้าทายให้กำลังใจ ช่วยแก้ปัญหา ชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้อง ตามแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

11.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียน การสอนที่เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับ มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดของตนเอง ครูช่วยให้เด็กเกิด ความภาคภูมิใจในตนเอง ได้ค้นพบความสามารถของเขา และเปิดให้เขาได้แสดงความสามารถนั้นออกมา ครูมีเมตตา จริงใจ และเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์

ที่มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีบทเรียนที่สนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตาม และเร้าให้อยากค้นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

11.2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยครูช่วยจัดโอกาสส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม อารมณ์และสังคมร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การทำงานร่วมกัน จัดสถานการณ์ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้กับบุคคลอื่น หลายเพศ หลายวัย หลายอาชีพ

11.3 ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดย ครูช่วยให้ได้ฝึกคิดและปฏิบัติจริง ได้ฝึกจากประสบการณ์ตรงซึ่งอาจเป็นแหล่งความรู้ สื่อ เหตุการณ์ และสิ่งต่างๆอย่างครบถ้วนกระบวนการตั้งแต่การได้ฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจังตามแผนที่วางไว้ สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

11.4 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม หมายถึง ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดย ครูช่วยให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆอย่างสัมพันธ์ เชื่อมโยงต่อเนื่อง กลมกลืนกันทั้งเรื่องใกล้ตัว ในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมที่อาศัย เรื่องของท้องถิ่น เรื่องของสากล การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่เรียนรู้อย่างชัดเจนและลึกซึ้งครอบคลุม สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสภาพจริงได้

11.5 ด้านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึงระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดย ครูช่วยให้เด็กรับรู้รูปแบบและความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งว่าเกิดขึ้นอย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีอะไร มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มจนจบอย่างไร โดยครูเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ ประเมิน และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม

12. สภาพเศรษฐกิจฐานะ หมายถึง ระดับรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน ซึ่งนำมาจากรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนนั้นๆ ที่ทำขึ้นเพื่อประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนและเป็นข้อมูลรายงานแก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

13. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง สภาพทางกายภาพของโรงเรียน ที่กำหนดตามจำนวนนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2547 โดยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 90) ซึ่งแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

13.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

13.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

13.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป

14. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม ดังนี้

14.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน บรรยากาศห้องเรียนและนอกห้องเรียน ครุภัณฑ์ และวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆ แสง ความร้อน เสียง มลพิษ สนามเด็กเล่นเครื่องเล่น แหล่งนันทนาการ มีสถานที่ซึ่งนักเรียนทำงานตามลำพังหรือเป็นกลุ่มได้ มีเฟอร์นิเจอร์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน

14.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางบวกหรือลบต่อการศึกษา ได้แก่ การจัดที่นั่งในชั้นเรียน สภาพความแออัด สี พื้น ที่ว่าง ความสะอาดของพื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของครู

14.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการกำหนดกฎระเบียบ ที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา โดยลักษณะจะเป็นอย่างไรนั้น เกิดจากผู้บริหารที่กำหนดกฎระเบียบและการปฏิสัมพันธ์กัน การทำงานร่วมกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความห่างเหิน สนทนาสนม เข้มงวด ข่มขู่ ความรับผิดชอบ การอำนวยความสะดวก และให้เสรีภาพ มีความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นกันเองความร่วมมือ และรับฟังความคิดเห็นกันและกัน

15. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวของโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ปีการศึกษา 2547

16. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐบาล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษา คือตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน พอสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

สำหรับต้นทุนของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยโดยใช้ฟังก์ชันทางเศรษฐมิติที่นิยมใช้ในทางการศึกษา เรียกว่า ฟังก์ชันการผลิตทางการศึกษา (Education Production Function) ซึ่งเป็นฟังก์ชันที่พัฒนามาจากทฤษฎีหน่วยผลิต มาประยุกต์ใช้ โดยแนวคิดดังกล่าวคือ ทฤษฎีหน่วยผลิต (Theory of the Firm) เป็นการวิเคราะห์ถึงหน่วยผลิต จะทำการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพได้อย่างไร ใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ จำนวนอย่างละเท่าไร จึงจะได้ปริมาณผลผลิตจำนวนสูงสุดภายใต้ทรัพยากรจำกัดจำนวนหนึ่ง ซึ่งทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตนั้น ในการจัดการศึกษามีมากมาย แล้วแต่จะนำปัจจัย ตัวใดมาเข้าสมการเพื่อวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยฟังก์ชันการผลิต ซึ่งฟังก์ชันการผลิตคือฟังก์ชันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตต่างๆ (Input) กับผลผลิต (Output) โดยสามารถแสดงเป็นฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$Y = f (X_1, X_2, X_3, \dots, X_n)$$

โดยที่ Y แทน ปริมาณผลผลิต (ประสิทธิภาพและประสิทธิผล)

($X_1, X_2, X_3, \dots, X_n$) แทน ปริมาณปัจจัยการผลิตชนิดที่ 1 ถึงชนิดที่ n ได้แก่ ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน จากสมการการผลิตข้างต้น ในการวิจัยนี้เราสามารถกล่าวตามเชิงคณิตศาสตร์ได้ง่ายๆว่า Y ขึ้นอยู่กับ X หรือโดยทางเศรษฐมิติหมายความว่า ปริมาณการผลิต ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนการผลิตและรวมถึง การจัดสรรปัจจัยการผลิตเหล่านั้นด้วย

สำหรับในงานวิจัยนี้ มีการนำฟังก์ชันการผลิตทางการศึกษา มาประยุกต์ใช้ โดยจะพิจารณาถึงเงินลงทุนทางการศึกษา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิต (Input) และผลผลิต (Output) ดังนั้นในการคิดต้นทุนในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในงานวิจัยนี้ จะคิดเฉพาะต้นทุนที่ใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรในการใช้จัดการศึกษาเท่านั้น และความแตกต่างของต้นทุนในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนต่างอาจเป็นผลเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนและจำนวนทรัพยากรที่ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนบุคลากรและค่าตอบแทนบุคลากรที่แตกต่างกัน ซึ่งจะสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรและการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้จะได้ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิต ผลผลิตและค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา จึงนำเสนอทั้งข้อมูลพื้นฐานและทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาควบคู่ไปกับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ดังฟังก์ชันการผลิตทางการศึกษาสมการนี้

สมการการผลิตทางการศึกษา

$$Y_1 = f[(X_1, X_2, X_3)] \dots\dots\dots(1)$$

$$Y_2 = f[(X_1, X_2, X_3), (X_4, X_5), (X_6, X_7, X_8), (X_9, X_{10}, X_{11})] \dots\dots\dots(2)$$

$$Y_{2.1} = f[(X_1, X_2, X_3)] \dots\dots\dots(3)$$

$$Y_{2.2} = f[(X_1, X_2, X_3), (X_4, X_5)] \dots\dots\dots(4)$$

$$Y_{2.3} = f[(X_1, X_2, X_3), (X_4, X_5), (X_6, X_7, X_8)] \dots\dots\dots(5)$$

$$Y_{2.4} = f[(X_1, X_2, X_3), (X_4, X_5), (X_6, X_7, X_8), (X_9, X_{10}, X_{11})] \dots\dots\dots(6)$$

โดยที่ Y_1 แทน ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณ

Y_2 แทน ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้

1.ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน

X_1 แทน เงินเดือนและค่าจ้าง

X_2 แทน ค่าวัสดุ ค่าอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์

X_3 แทน ค่าใช้จ่ายโครงการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.ตัวแปรด้านผู้บริหาร

X_4 แทน ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

X_5 แทน ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการของผู้บริหาร

3.ตัวแปรด้านครูผู้สอน

X_6 แทน ประสบการณ์การสอน

X_7 แทน วุฒิการศึกษา

X_8 แทน กระบวนการจัดการเรียนการสอน

4.ตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน

X_9 แทน ขนาดของโรงเรียน

X_{10} แทน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

X_{11} แทน สภาพเศรษฐกิจ

การบริหารโรงเรียน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน ตามสภาพจริงและ ศักยภาพของโรงเรียนแต่ละแห่ง ได้แก่ ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครู ผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลได้นั้น นอกจากการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษามาเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรม ทางการศึกษาแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการบริหาร ครูผู้สอนเองต้องมีความสมรรถ ภาพในการปฏิบัติงานสอน และบริบทของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการจัดการศึกษาด้วย เนื่องจาก

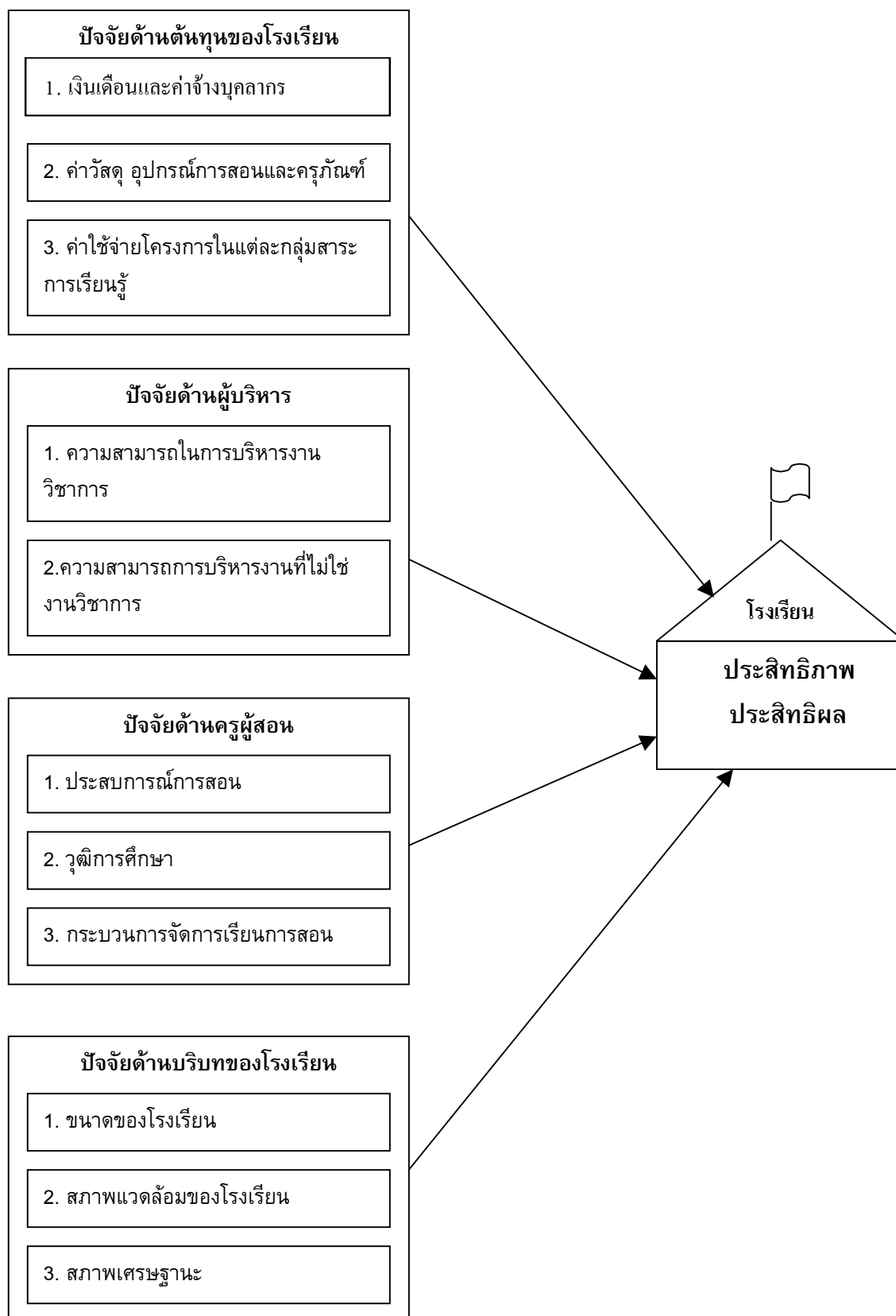
โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา ในแต่ละ โรงเรียนจะมีการบริหารแตกต่างกันทั้งในด้านการใช้จ่ายและปริมาณการใช้จ่ายในแต่ละด้าน ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา มีความแตกต่างกัน จากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ต้นทุนของโรงเรียน การบริหารงบประมาณ มีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวคือ การจัดสรรงบประมาณควรให้เหมาะสมระหว่างการศึกษาในระดับและประเภทต่างๆ โดยคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกับผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เรียน จะได้รับจากการลงทุนทางการศึกษา และควรใช้งบประมาณสำหรับปัจจัยป้อนต่างๆให้เหมาะสม และควรให้ความสำคัญกับปัจจัยป้อนที่มีผลกระทบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาสูงมากกว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่ำ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 33) เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนของปัจจัยป้อนที่มีผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียนจากงานวิจัยต่างๆ ปรากฏว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบว่าการลงทุนด้านอาคารสิ่งก่อสร้างไม่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่ การลงทุนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อเด็กโดยตรง คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การเรียน มีผลต่อคะแนนทดสอบของผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง. 2545 : 118 ; Hanushek. 1989 ; Wellingsky. 1997 ; Filmer & Pritchett. 1997) ส่วนปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษานั้น เนื่องจากผู้บริหารถือเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด เป็นหลักสำคัญในการก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นผู้นำในทางปฏิบัติ อีกทั้งเป็นกลไกในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานภายในระดับโรงเรียน จากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารต้องมีความสามารถมีหลักเกณฑ์ในการบริหาร ความสำเร็จของการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2537 : 81) ซึ่งการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการ เพราะต้องสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ อีกทั้งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น ซึ่งความสำเร็จที่สามารถเห็นชัดเจน คือ ดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ภาวนา วงสวาท. 2541 : 18) ส่วนในด้านการบริหารงาน การเงิน และวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เป็นภารกิจที่ก่อให้เกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นส่วนช่วยให้งานอื่นๆเป็นไปอย่างไม่ติดขัด และจะส่งผลให้ โรงเรียนได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ และเงินเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะสามารถวางแผนดำเนินงานใช้จ่ายถูกต้องตามระเบียบ (อุทัย ธรรมเดโช. 2546 : 62)

ปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาก็คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ได้แก่ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ซึ่งประสบการณ์การสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลผลิตทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (บุญเรือง ศรีเหรียญ. 2542 : 322) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษา เช่น สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2539 : 25) ได้พบว่า ประสบการณ์การสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ผู้มีการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนมักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะอยู่ในโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ในขณะที่นักเรียนมักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักจะอยู่ในโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2532 : บทคัดย่อ) สอดคล้องกับ จอห์นสตัน (Johnston. 1979 : 88 - 89) ที่ศึกษาสภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาเอกจะทำการสอนได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาโท และกระบวนการการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการเรียนการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ และในแต่ละรูปแบบสามารถแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนได้ (จุมพล ศรีทองกุล. 2544 : 5)

ปัจจัยด้านบริบทของสถานศึกษา พบว่า สภาพเศรษฐกิจฐานะ ของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูงจะมีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์การเรียน โอกาสในการเรียนพิเศษ และผู้ปกครองก็พร้อมที่จะช่วยเหลือโรงเรียนในด้านทรัพยากรต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 25) และขนาดของโรงเรียนอาศัยแนวคิดของไบค์ และธัม (Bryk and Thum. 1989 : 26) ที่กล่าวว่าขนาดของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและมีผลต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในโรงเรียนที่ทำให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลดีแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของ บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : 314 – 316) พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และประสิทธิผลของโรงเรียน

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้จัดตัวแปรเข้ากลุ่มโดยยึดหลักพื้นฐานของสภาพจริงตามศักยภาพตามบริบทของสถานศึกษาและต้นทุนของโรงเรียน โดยวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลและร่วมกันอธิบายความแปรปรวนใน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียน จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดดังกล่าวพบว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อกัน สามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดงานวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามรายวิชาและโดยรวมทุกรายวิชา

1.1 ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความสำคัญ ต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามรายวิชาและโดยรวมทุกรายวิชา

1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหารสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความสำคัญ ต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ภายหลังการควบคุมปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน เมื่อจำแนกตามรายวิชาและโดยรวมทุกรายวิชา

1.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอนสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความสำคัญ ต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ภายหลังการควบคุมปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร เมื่อจำแนกตามรายวิชาและโดยรวมทุกรายวิชา

1.4 ปัจจัยด้านบริบทโรงเรียนสามารถอธิบายความแปรปรวน และมีน้ำหนักความสำคัญ ต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ภายหลังการควบคุมปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามรายวิชาและโดยรวมทุกรายวิชา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ
 - 1.1 ประสิทธิภาพในความหมายทางสังคมศาสตร์
 - 1.2 ประสิทธิภาพในความหมายทางเศรษฐศาสตร์
 - 1.3 ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ
 - 1.4 เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล
 - 2.1 ความหมายของประสิทธิผล
 - 2.2 ประสิทธิผลของโรงเรียน
 - 2.3 ทฤษฎีในการศึกษาประสิทธิผลองค์กร
 - 2.4 เกณฑ์การประเมินประสิทธิผล
3. เอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี
 - 3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษา
 - 3.2 การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี
4. แนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
 - 4.1 ทฤษฎีหน่วยผลิต (Theory of the Firm)
 - 4.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางการศึกษา
 - 5.1 งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของไทย
 - 5.2 งบประมาณของสถานศึกษา
 - 5.3 การลงทุนทางการศึกษา
6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
 - 6.1 ความหมายของการบริหาร
 - 6.2 การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา
 - 6.3 การบริหารงานวิชาการ
 - 6.4 การบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ
 - 6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับด้านครูผู้สอน

- 7.1 ประสบการณ์การสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 7.2 วุฒิการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 7.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- 7.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 8. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับด้านบริบทของโรงเรียน
 - 8.1 ขนาดของโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.2 สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.3 สภาพเศรษฐกิจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ

คำว่า “ประสิทธิภาพ” ได้มีการให้ความหมายไว้หลากหลาย อาทิเช่น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 511) หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน นอกจากนี้คำว่า ประสิทธิภาพ ยังใช้ควบคู่กับคำอื่น ๆ เช่น ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการสอน ประสิทธิภาพของการศึกษา ฯลฯ สำหรับ สุรศักดิ์ นานานุกูล และคนอื่น ๆ (2537 : 149-150) ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า การปฏิบัติงานใด ๆ จะมีตัวแปรใหญ่ ๆ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นตัวแปรที่ใส่เข้าไปในการปฏิบัติงาน (Input) อันได้แก่ เงิน เครื่องจักร วัตถุดิบ การจัดการ และคน ซึ่งตัวแปรเหล่านี้สามารถที่จะจัดสรรโยกย้ายให้มากน้อยอย่างก็ได้ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ ผลผลิต (Output) ที่ได้จากการปฏิบัติงานโดยอาศัยกลุ่มตัวแปรที่ใส่เข้าไปในการปฏิบัติงานดังกล่าว ดังนั้นสามารถอธิบายแนวคิดหลักๆได้ว่า ประสิทธิภาพ มี 2 ลักษณะ คือลักษณะทางสังคมศาสตร์ และลักษณะทางเศรษฐศาสตร์

1.1 ประสิทธิภาพในความหมายทางสังคมศาสตร์

คาลส์ และ คาร์ล (Katz and Kahn. 1978 : 226) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือส่วนประกอบสำคัญของประสิทธิผล ประสิทธิภาพขององค์กรนั้นหมายถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น ปัจจัยประกอบด้วย การฝึกอบรม ประสบการณ์ ความผูกพันต่อองค์กร John D. Millet (1954 : 4) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และผลกำไรจากการปฏิบัติงาน

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2530 : 42-44) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึงความสามารถของบุคลากร องค์กร เครื่องอำนวยความสะดวก การปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งมุ่งผลิตผลลัพธ์โดยมีส่วนร่วมความพยายามไปก่อนหน้านี้

1.2 ประสิทธิภาพในความหมายทางเศรษฐศาสตร์

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำที่สุด กล่าวคือการใช้วิธีการให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่สิ้นเปลืองน้อยที่สุดโดยมีเป้าหมาย คือ ประสิทธิผล (Effectiveness)

เอลเมอร์ และ โกรสเวนเนอร์ (Elmore & E. Grosvenner. 1953 : 433) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่าประสิทธิภาพในทางเศรษฐศาสตร์ ไว้ว่า หมายถึงการลดต้นทุนการผลิต และความหมายในอย่างกว้างๆไว้ว่า คุณภาพของการมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการผลิต การดำเนินงานที่จะถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ก็เพื่อสามารถผลิตสินค้าหรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่ต้องการเหมาะสม และใช้ต้นทุนน้อยที่สุด เพื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพันด้านการเงินที่มีอยู่ ดังนั้นแนวคิดของคำว่า ประสิทธิภาพทางเศรษฐศาสตร์ในที่นี้มีองค์ประกอบ 5 ประการคือ ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ และวิธีการในการผลิต

ไซมอน (Simon. 1976 : 180-181) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้ว่า ถ้าพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ที่ได้รับ เพราะฉะนั้นตามทฤษฎีนี้ ประสิทธิภาพจึงเท่ากับผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้า

พอยสเตอร์ (Poister. 1987 : 151) ได้อธิบายว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทั้งหมดกับประโยชน์ทั้งหมดของโครงการ กล่าวโดยย่อคือ อัตราส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์กับผลผลิตส่งออก ของนโยบาย แผนงาน โครงการ กับความพยายามหรือปัจจัยนำเข้า นโยบาย โครงการ โดยมุ่งที่จะเพิ่มผลลัพธ์ในระดับสูงต่อหนึ่งหน่วยลงทุน หรือมุ่งที่ลดการลงทุนต่ำที่สุดต่อหน่วยผลลัพธ์คงเดิม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 73) ประสิทธิภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้ได้ผลมากที่สุดด้วยการลงทุนที่ประหยัดที่สุด ประสิทธิภาพการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประสิทธิภาพภายนอก (External efficiency) หมายถึง การศึกษาที่มีประสิทธิภาพจนทำให้คนมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการทำงานแสดงความสามารถในการพัฒนาบุคลิกภาพ ของตนเอง ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อสังคม เพราะสังคมจะมีคนที่มีความรู้ความสามารถพัฒนาสังคมได้

2. ประสิทธิภาพภายใน (Internal efficiency) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพอย่างไร โดยพิจารณาปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิต (Output) ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการผลิตโดยให้ผลผลิตมากที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามหลักสูตรกำหนด โดยใช้ระยะเวลาตามที่กำหนดและใช้ค่าใช้จ่ายและทรัพยากรต่าง ๆ น้อยที่สุด

องค์ประกอบของประสิทธิภาพการศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวป้อน (Input) คือสภาพความพร้อมในการดำเนินการ คือ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ความพร้อมของครู ทั้งในด้านจำนวน ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะความเป็นครู

2. กระบวนการ (Process) คือ การปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียนทั้งฝ่ายบริหาร ธุรการ กิจกรรมการเรียนการสอน และปกครองนักเรียน

3. ผลผลิต (Output) ความรู้ความสามารถ คุณลักษณะต่างๆ ที่ตัวผู้เรียนทั้งที่กำลังเรียนอยู่ และที่จบการศึกษาว่าเป็นไปตามหลักสูตร

ในงานวิจัยนี้คำว่าประสิทธิภาพจะมองในความหมายทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ การที่เราจะพิจารณาว่าการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพหรือไม่ จึงต้องไปพิจารณากันที่ตัวแปรที่ใส่เข้าไป และผลผลิตที่ออกมาหรือมองกันที่อัตราส่วนของ Output/Input ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อไปนี้นับได้ว่าการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพคือ ใส่ Input น้อยลง แต่ได้ Output เท่าเดิม หรือใส่ Input

น้อยลง กับได้ Output มากขึ้น หรือใส่ Input เท่าเดิม แต่ได้ Output มากขึ้น ดังนั้น ระดับของประสิทธิภาพจึงสามารถที่จะแตกต่างกันได้

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพ คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลประโยชน์แก่หน่วยงานและองค์กร ซึ่งจะทำให้หน่วยงานและองค์กรได้รับประโยชน์สูงสุดบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ก็คือ ประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และในงานวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ ความสามารถทำหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาและทำให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์สูงสุด บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ก็คือประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลัก มีอิสระในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมีความสามารถตรวจสอบได้ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนดมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนา นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของ สถานศึกษา ซึ่งเกิดจากความร่วมมือดำเนินการของทุกฝ่าย ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จนสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น โดยใช้งบประมาณน้อยที่สุด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 ประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ

ระบบการบริหารจัดการงบประมาณ มีความสำคัญยิ่งต่อระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาที่กำลังมีการปฏิรูป (ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช. 2543 : 1) ตลอดจนการบริหารงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ควบคุมนโยบายของหน่วยงานและตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินงานงบประมาณและมีการรายงานงบประมาณ

คำว่า “งบประมาณ” (Budget) นั้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความไว้ อาทิเช่น งบประมาณ หมายถึง เงินที่ได้มาจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ ก่อนที่จะได้รับอนุมัติให้ถือจ่ายตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณรายจ่ายประจำปี สถานศึกษาและส่วนราชการจะต้องขอตั้งงบประมาณประจำปีตามวิธีการงบประมาณ ซึ่งปัจจุบันการขอตั้งงบประมาณและการบริหารงบประมาณใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน งานหรือโครงการ ดังนั้นเรื่องของการวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึง การวางแผนที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ประกอบกับการใช้งบประมาณอันมีอยู่จำกัด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพเป็นสำคัญ (สวัสดิการกองคลัง. 2538 : 1) ส่วน ถวิล มาตรเลี่ยม (2544 : 93) ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการเงินที่ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ “การประมาณการค่าใช้จ่าย” กับ “การประมาณการรายรับ” สำหรับงบประมาณของโรงเรียนเป็นเงินที่จัดสรรให้ตามแผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั่นเอง ซึ่งจะจัดสรรให้ตามแผนปฏิบัติการที่ฝ่ายนโยบายได้อนุมัติให้ดำเนินการได้

สำหรับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และ จรินทร์ เทศวานิช (2536 : 141) ได้ให้ความหมายงบประมาณโรงเรียนว่า หมายถึง แผนการเงินของโรงเรียน ที่จัดทำขึ้นโดยการกำหนดรายรับรายจ่ายของงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะดำเนินการเพื่อให้การจัดทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณโรงเรียนประกอบด้วย รายรับจากงบประมาณแผ่นดิน รายรับจากเงินนอกงบประมาณแผ่นดินและเงินบริจาค ทางด้านรายจ่าย แบ่งตามหมวดต่าง ๆ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน และรายจ่ายอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 22) กล่าวถึงทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนว่าหมายถึง การลงทุนทางการศึกษาจากงบประมาณรัฐ และเงินนอกงบประมาณอันได้แก่เงินบำรุงการศึกษา รายได้จากการบริจาค และรายได้จากงบประมาณประเภทอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 40) กล่าวว่า ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน คือ มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 27) หมวดที่ 8 มาตรา 58 ข้อ 2 ได้กำหนดให้ครอบคลุม ชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น และสถานประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น ๆ ให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทาง การศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐ และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจ ในการระดม ทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุนการอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็นทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

กรรณิการ์ ภิญญาคง (2541 : 22) ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กล่าวว่า เพื่อคุณภาพของโรงเรียน โรงเรียนควรจัดทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเหมาะสม และพอเพียงต่อการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดย จัดอาคารเรียนและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์และนวัตกรรมที่มีคุณค่า จัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และจัดระบบข้อมูลเครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนในเอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งทรัพยากรในด้านการเงิน และทรัพยากรในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และทรัพยากรในด้าน วัสดุอุปกรณ์จึงเป็นทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น คล่องตัว และตรงเป้าหมาย

โมริทเซ็น (Moritsen. 1998 : 4145) พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาหลักในการพัฒนาการศึกษา งบประมาณในการจัดการศึกษาในระดับประถมและมัธยม มีข้อผูกพันร่วมกับระดับรัฐและท้องถิ่น ดังนั้นการบริหารจัดการด้านการเงินของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ

ยิ่งโรงเรียนใหญ่ขึ้น ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพก็ยิ่งมากขึ้น นั่นคือ งบประมาณมากขึ้น อัตราของครูและนักเรียนก็จะเพิ่มขึ้นตามส่วน จึงต้องมีการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างเป็นระบบ อีกทั้งต้องได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากชุมชนและหน่วยงานของท้องถิ่นด้วย

ในปัจจุบัน ทรัพยากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาของไทยยังคงจำกัดแคบอยู่ที่งบประมาณทางการศึกษา ซึ่งมาจากงบประมาณของรัฐเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99) ที่เก็บมาจากเงินภาษีของประชาชน งบประมาณทางการศึกษาที่ได้มาจากเงินอุดหนุนของท้องถิ่นมีเพียงไม่ถึงร้อยละ 1 การจัดสรรงบประมาณในภาพรวมยังมีปัญหาในเรื่องประสิทธิภาพและความเป็นธรรม การจัดสรรเงินรายได้ของท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้แผนงานต่าง ๆ ยังไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก ซึ่งจะเห็นได้ว่า การเงินและการลงทุนทางการศึกษาของไทยมีปัญหาทั้งในด้านการระดม และการจัดสรร กล่าวคือ ยังไม่สามารถระดมความร่วมมือจากส่วนต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างเต็มที่ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐจึงกำหนดแนวทางแก้ไขไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 8 มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา (ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช, 2543 : 90-91)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ลักษณะงานงบประมาณและการเงินในสถานศึกษา จึงมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการด้านงบประมาณและการเงิน ที่สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหารนั้น การบริหารจัดการเป็นไปในลักษณะของการให้ความเป็นอิสระ คล่องตัวซึ่งเป็นไปตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยให้สถานศึกษาเป็นหน่วยบริหารการเงินที่สามารถกำหนดความต้องการงบประมาณของตนเอง มีอิสระในการจัดการทรัพย์สินและหารายได้เพิ่มได้ มากขึ้น ทั้งนี้มุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการ ช่วยระดมทรัพยากรและการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ ควบคู่กับระบบการตรวจสอบ เพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ภายใต้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งได้กำหนดแนวทางไว้หลายประการ เช่น จัดสรรงบประมาณรวมเป็นก้อน มุ่งที่แผนงานและผลงานกำหนดมาตรฐาน การจัดการทางการเงิน เป็นต้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 38)

สำหรับการบริหารจัดการงบประมาณ หรือทรัพยากรของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น รัฐจะให้อิสระกับโรงเรียนในการใช้งบประมาณ หรือการจัดสรรทรัพยากรมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการการใช้และการจัดหาทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและการพัฒนาตามบริบทของแต่ละโรงเรียนได้ทันเวลา เชียง (Cheng, 1993 : 6-17) ส่วนเป้าหมายของการจัดสรรทรัพยากร มุ่งเน้นให้จัดสรรทรัพยากรให้กับ แต่ละ แผนการเรียนอย่างมีมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมให้ใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรของโรงเรียน เพื่อ จัดแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครู-อาจารย์ เพื่อจัดอำนวยความสะดวกการคมนาคม เกี่ยวกับการไปศึกษานอกสถานที่ การกีฬาตลอดจนกิจกรรมทั่ว ๆ ไปของโรงเรียน โดยให้นักเรียนเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด (ถวิล มาตรเลียม, 2544 : 87)

สรุป การบริหารงบประมาณ หมายถึง การที่สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการบริหาร งบประมาณและทรัพยากร สามารถกำหนดความต้องการงบประมาณของตนเองได้ โดยจัดสรร งบประมาณผ่านผู้เรียนหรือสนองความต้องการของผู้เรียนตามแนวทางการจัดการศึกษาที่ถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด และมุ่งเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ช่วยระดมทรัพยากร ตลอดจน การลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งนี้จะมีระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการใช้ทรัพยากร เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความรับผิดชอบภายใต้บริหารจัดการทรัพยากร ที่มุ่งถึงประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าการลงทุนทางการศึกษามีผลต่อการจัดการศึกษา แต่จะต้องขึ้น อยู่กับการบริหารจัดการและการใช้เงินลงทุนให้มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2544 : 15) เห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมระหว่างการศึกษาระดับและ ประเภทต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความต้องการจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ประกอบ กับผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เรียน สังคม ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะได้รับจากการลงทุนทางการ ศึกษา เพื่อให้ผู้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเข้ามามีส่วนร่วมลงทุนและรับภาระค่าใช้จ่ายทาง การศึกษาด้วย นอกจากนั้น ควรจะต้องลงทุนและให้งบประมาณสำหรับปัจจัยป้อนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการ จัดการศึกษาให้เหมาะสม โดยในทางเศรษฐศาสตร์ มีแนวคิดว่าจะต้องทำให้มูลค่าเพิ่ม (value added) ของผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดจากการลงทุนต่อ 1 บาทของปัจจัยป้อนต่าง ๆ มีค่าเท่ากัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ควรให้ความสำคัญกับการลงทุนในปัจจัยป้อนที่มีผลกระทบต่อผลลัพธ์ทาง การศึกษาสูงมากกว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่ำ

1.4 เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ

เกณฑ์ (Criterion) ความหมายโดยทั่วไป หมายถึง กฎ หรือมาตรฐานการตัดสินใจ และข้อ กำหนดที่วางไว้เป็นหลัก (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 1) จึงสามารถสรุปได้ว่าเกณฑ์ หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ใช้เป็นหลักสำหรับการตัดสินใจ

เกณฑ์สำหรับการประเมินนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นหลักในการตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้มีการกำหนดไว้ล่วงหน้าตายตัว เช่น สอบได้คะแนนร้อยละ 60 จาก คะแนนเต็มทั้งหมดถือว่าสอบผ่าน

2) เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นหลักในการตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยนำไปเปรียบเทียบกับอีกเรื่องหนึ่งๆที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น เปรียบเทียบความสูงระหว่างคนสองคน เป็นต้น

การกำหนดตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพของโรงเรียน มีการวัดทางด้านปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิตที่ได้ (Output) ตัวอย่างดัชนีชี้วัดด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน จำนวน ครูต่อนักเรียน ประสิทธิภาพและเงินเดือนครู รวมถึงปัจจัยค่าใช้จ่ายด้านการบริหารต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนตัวชี้วัดด้านผลผลิตที่ได้ เช่น ผลคะแนนที่ผู้เรียนสอบได้ อัตราการจบการศึกษา อัตราการลาออกกลางคัน การเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น การมีงานทำ รวมถึงการมีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น

การเลือกดัชนีตัวใดเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดคุณภาพและประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้น ควรคัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดหลักที่จำเป็น สามารถวัดได้จริง และไม่ซับซ้อนมากนัก ทั้งนี้ เพราะจำเป็นต้องพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายและระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงความซับซ้อนในการดำเนินการด้วย เพื่อให้วิธีจัดสรรเงินอุดหนุนดำเนินการได้จริงและคุ้มค่า จากนั้นเอาจุ่มดัชนีด้านคุณภาพและประสิทธิภาพที่ได้มาพัฒนาให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือตัวเลข เช่น การกำหนดเป็นคะแนน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2548 : 46)

ในการประเมินประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ในการประเมิน เนื่องจาก ในสภาพการประเมิน ไม่สามารถกำหนดมาตรฐานสัมบูรณ์ได้ และขาดข้อมูลในอดีตเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานสัมบูรณ์ได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์สัมพัทธ์โดยอาศัยหลักการ นำข้อมูลการประเมิน คือ ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา หรือความคุ้มค่าจากการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยดูโดยรวมทุกโรงเรียน และข้อมูลการประเมินของโรงเรียนที่มีขนาดต่างๆ มาเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพที่ดูโดยรวมทุกโรงเรียน ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยประสิทธิภาพนั้นหาได้จาก ค่าใช้จ่ายต่อหัวผู้เรียน โดยการคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลัก อยู่ในระดับเกรด 3-4 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในรายวิชาหลักอยู่ในระดับดี ในปีการศึกษา 2547 ดังนี้

ในการคำนวณค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา (Input) นั้น จะพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายที่สำคัญ 3 รายการรวมกัน ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร, ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์ และ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นข้อมูลในปี 2547 สำหรับผลผลิต (Output) นั้น จะพิจารณาจากจำนวน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาหลัก อยู่ในระดับเกรด 3-4 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในรายวิชาหลักอยู่ในระดับดี ในปีการศึกษา 2547 ตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2547 ตามมาตรฐานที่ 5 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการคำนวณหาประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ดังนี้

กำหนด N_{T1} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ระดับเกรด 3-4

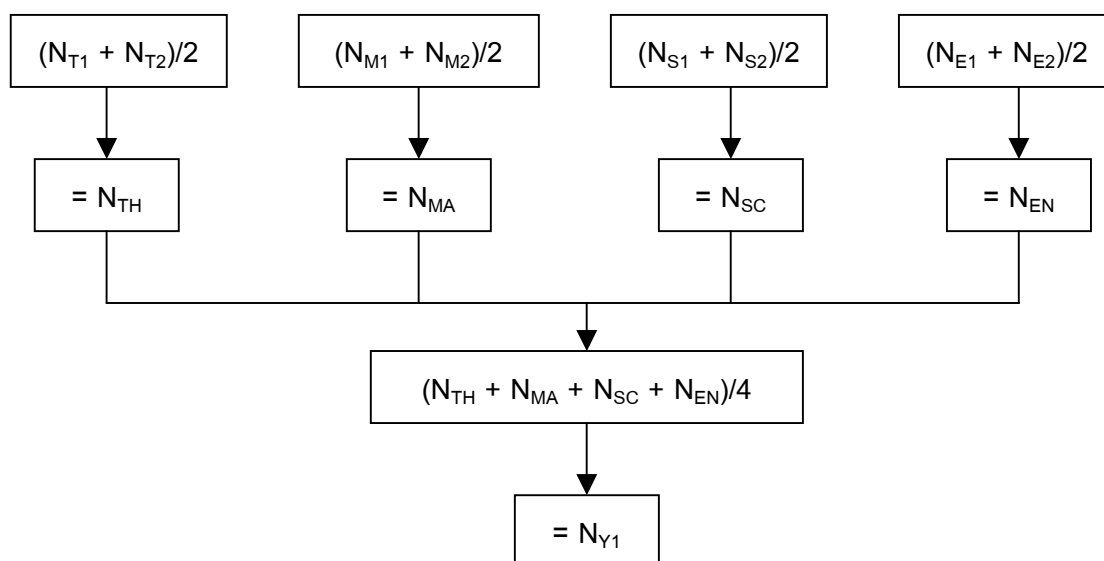
N_{M1} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ ระดับเกรด 3-4

N_{S1} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับเกรด 3-4

N_{E1} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ ระดับเกรด 3-4

- N_{T2} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT)
วิชาภาษาไทย ระดับดี
- N_{M2} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT)
วิชาคณิตศาสตร์ ระดับเกรด 3-4
- N_{S2} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT)
วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับเกรด 3-4
- N_{E2} แทน จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT)
วิชาภาษาอังกฤษ ระดับเกรด 3-4
- N_{TH} แทน จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดีตามเกณฑ์ ในวิชา
ภาษาไทย
- N_{MA} แทน จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดีตามเกณฑ์ ในวิชา
คณิตศาสตร์
- N_{SC} แทน จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดีตามเกณฑ์ ในวิชา
วิทยาศาสตร์
- N_{EN} แทน จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดีตามเกณฑ์ ในวิชา
ภาษาอังกฤษ
- N_{Y1} แทน จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีระดับผลการเรียนดีตามเกณฑ์ โดยรวมทุก
รายวิชา

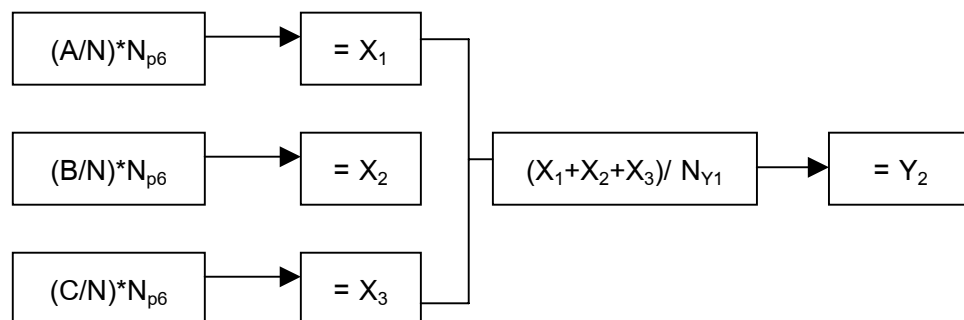
ขั้นตอนแรกคำนวณหาจำนวนผู้เรียนเฉลี่ย ของนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน ระดับเกรด 3-4 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในระดับดี ในรายวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และโดยรวมทุกรายวิชา ตามเกณฑ์ของสำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2547 ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 106)

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการคำนวณจำนวนเฉลี่ยของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณงบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษา ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อผู้เรียนทั้งหมดในโรงเรียน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และค่าใช้จ่าย (Input) เฉลี่ยต่อจำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีผลการเรียนในระดับดี ตามเกณฑ์ โดยรวมทุกวิชา (Output) หรือประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ดังนี้ (กองวิจัยการศึกษา. 2539 : 17)

- กำหนด A แทน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ เงินเดือนและค่าจ้าง ของโรงเรียน (บาทต่อปี)
 B แทน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าวัสดุ ค่าอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ของโรงเรียน (บาทต่อปี)
 C แทน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายโครงการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน (บาทต่อปี)
 X_1 แทน เงินเดือนและค่าจ้าง (บาทต่อปี)
 X_2 แทน ค่าวัสดุ ค่าอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ (บาทต่อปี)
 X_3 แทน ค่าใช้จ่ายโครงการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (บาทต่อปี)
 N_{P6} แทน จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 Y_2 แทน ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณ (บาทต่อคนต่อปี)

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการคำนวณประสิทธิภาพ

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล

2.1 ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผลมีความหมายแตกต่างกันอยู่ในความเข้าใจของนักวิชาการสาขาต่าง ๆ เช่น นักเศรษฐศาสตร์ ให้ความหมายประสิทธิผลเช่นเดียวกับผลกำไรหรือผลประโยชน์ของการลงทุน ส่วนผู้จัดการฝ่ายผลิต ประสิทธิผล หมายถึง คุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือบริการ สำหรับนักวิทยาศาสตร์ให้ความหมายที่เป็นนวัตกรรมหรือผลผลิตใหม่ ๆ และนักสังคมสงเคราะห์ห่มองประสิทธิผลในรูปของคุณภาพและชีวิตการทำงาน (Steers. 1977 : 1) ประสิทธิผล หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดกระทำขององค์การหรือคณะบุคคล ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ (บุญเรือง ศรีเหรียญ. 2542 : 25) เป็นความสามารถขององค์การในการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Northcraft and Neal. 1990 : 6) เห็นได้ว่า ประสิทธิผลขององค์การนั้นจะมองไปที่การดำเนินงานขององค์การให้บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์การต่าง ๆ มักจะมุ่งทำงานเพื่อเป้าหมายหลายอย่าง ดังนั้น การประเมินประสิทธิผลขององค์การจึงจำเป็นต้องครอบคลุมถึงเกณฑ์หลายประการ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิผลขององค์การต่อไป (Steers. 1977 : 1-2) นักวิชาการที่ให้ความหมายประสิทธิผลโดยนำเกณฑ์ของความเป็นระบบมาใช้ เช่น ไชน์ (ภรณ์ กิริติบุตร. 2529 : 7 ; อ้างอิงจาก Schein. 1970. *Organizational Psychology*.) ให้ความหมายประสิทธิผลของระบบองค์การว่า หมายถึง สมรรถนะขององค์การในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพและเติบโต ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่ใดที่จะต้องกระทำให้ลุล่วงไป ส่วนมอทท์ (Hoy and Miskel. 1991 : 398 ; citing Mott. 1972. *The Characteristics of Effective Organizations*.) ให้ความหมายในแง่ของปริมาณและคุณภาพของการผลิต ประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น พิตร ทองชั้น (2541 : 93-94) กล่าวว่า การประสิทธิผลแตกต่างจากการหาประสิทธิภาพ เนื่องจากประสิทธิภาพนั้นมองผลตอบแทนในรูปของตัวเงิน แต่โครงการที่เกี่ยวกับบริการสังคม การศึกษา สาธารณสุข การจะวัดผลคุณภาพต่าง ๆ ของสุขภาพ คุณภาพชีวิต ความสุนทรีย์ของชีวิต ยากที่จะกำหนดเป็น

มาตราเงิน ค่าตอบแทนที่หาจึงมักใช้การหาประสิทธิผล โดยนำผลได้มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ว่าบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยอย่างไร

อุทัย หิรัญโต (2525 : 120-124) กล่าวว่า ประสิทธิผล มีความหมายใกล้เคียงกับ ประสิทธิภาพ จนบางครั้งดูว่ามีความหมายเหมือนกัน แต่ถ้าพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วมีความหมายต่างกัน ประสิทธิภาพนั้นหมายถึง ผลสำเร็จของโครงการที่บรรลุถึงเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้มองเรื่องของกำไร-ขาดทุน ส่วนประสิทธิภาพจะมองผลสำเร็จในเรื่องของกำไรขาดทุน ซึ่งในโครงการของรัฐบาลไม่ได้มุ่งกอบโกยกำไร โครงการบางอย่างแม้จะขาดทุนรัฐบาลก็ต้องทำ ถ้าหากว่าทำแล้วช่วยเหลือประชาชนส่วนรวมไม่ให้ความเดือดร้อน

สมคิด แก้วสนธิ และภิรมย์ กมลรัตนกุล (2534 : 173) กล่าวว่า ในการวิเคราะห์ด้าน ประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือ การประเมินความสำเร็จของงาน / โครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ก่อน โดยเป็นการประเมินที่ใช้เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นเกณฑ์ประเมินชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงาน การพิจารณาชี้วัดความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ เพียงลำพังโดยไม่พิจารณารวมไปกับระดับของวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นย่อมจะมีความหมายมากนัก

ไกรยุทธ ชีรตยาคีนันท์ (2533 : 65) ให้ความหมายของการวิเคราะห์ประสิทธิผลว่า หมายถึง การประเมินชี้วัดความสำเร็จของโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก่อนการดำเนินโครงการ

คำว่า ประสิทธิภาพ นั้นมีผู้ให้คำนิยาม หรือความหมายไว้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับมุมมองของ นักวิชาการแต่ละสาขา

นวลทิพย์ ควกุล (2527 : 134) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการพิจารณาผลงานที่ ทำลงไปว่าบรรลุลงตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงต้นทุนใด ๆ ทั้งสิ้น

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2530 : 41-42) ได้ให้ความหมายคำว่าประสิทธิภาพ (Effectiveness) ว่าเป็นเรื่องของการเน้นความสำคัญที่สิ่งส่งออกแทนที่จะเป็นสิ่งที่ป้อนเข้าจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผลลัพธ์ จึงได้แก่ การศึกษาว่า ผลลัพธ์ที่ปรากฏบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด

ธงชัย สันติวงษ์ (2533 : 314) มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพขององค์การจะมีขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าองค์กรสามารถประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดอยู่เบื้องหลังควบคู่กับประสิทธิภาพ คือ ความมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดผลได้สูง โดยได้ผลผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป

อนันต์ แก้วยานะ (2543 : 10) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพขององค์การว่า หมายถึง ความสามารถขององค์การในการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่าง

คุ่มค่า สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงาน และองค์การโดยส่วนรวมสามารถปรับตัวและพัฒนาเพื่ดำรงอยู่ต่อไปได้

จากความหมายของประสิทธิผลข้างต้น สรุปได้ว่า ประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนในเรื่องของผลกำไร-ขาดทุน แต่จะเน้นผลลัพธ์ที่ออกมาว่าเป็นไปตามเป้าหมาย หรือเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

2.2 ประสิทธิผลของโรงเรียน

สำหรับประสิทธิผลโรงเรียน มีทั้งผู้ให้ความหมายเฉพาะการบรรลุเป้าหมายอย่างเดี่ยว ซึ่งฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 373) ได้รวบรวมความคิดของนักการศึกษา ผู้กำหนดนโยบายและผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียน ส่วนใหญ่จะมองประสิทธิผลโรงเรียนในส่วนของการกิจที่ตรวจสอบได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อัตราการออกของนักเรียน ความพึงพอใจในงานของครู และขวัญของบุคลากร ส่วนกลิคแมน (กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. 2536 : 31 ; อ้างอิงจาก Glickman. 1987. *Supervision of Instruction A Revelopmental Approach.*) ให้ความสำคัญประสิทธิผลโรงเรียนว่า หมายถึง โรงเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ทดสอบ เช่นเดียวกับซิดซนิค เชิงเซาว์, อัมภา บุญช่วย และทวี ทองคำ (2541 : 133) ที่วัดประสิทธิผลของโรงเรียนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สำหรับการพิจารณาประสิทธิผลทั้งระบบนั้น ฮอย และเฟอร์กูสัน (Hoy and Furguson. 1985 : 131) ให้แนวคิดที่ว่าประสิทธิผลโรงเรียนอาจพิจารณาจาก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอกของบุคคล และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 297-307) ประสิทธิผลโรงเรียนพิจารณาผลลัพธ์ (Outcome) ของการปฏิบัติงานในโรงเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการรับรู้ประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวม พิจารณาจากความสามารถในการผลิตที่เป็นปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ประสิทธิภาพความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น และสายสุตา กิจประยูร (2544 : 38) ก็พิจารณาประสิทธิผลโรงเรียนจาก ความพึงพอใจในการทำงานของครู บรรยากาศในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นอกจากนี้ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ให้ความสำคัญประสิทธิผลโรงเรียนว่า หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้ ส่วนรุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 163) ให้นิยามประสิทธิผลของโรงเรียนว่า หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และประสิทธิภาพใน การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากความหมายของประสิทธิผลดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ประสิทธิผลโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

ซึ่งเป็นผลลัพธ์ (Output) ของการปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยพิจารณาได้จาก ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และการรับรู้ประสิทธิผลโรงเรียนโดยรวม ที่เป็นความสามารถ ในการผลิต ทั้งปริมาณและคุณภาพ ของผลผลิต ประสิทธิภาพ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ทฤษฎีในการศึกษาประสิทธิผลองค์กร

การนิยามประสิทธิผลเพียงมิติเดียวยังไม่เพียงพอว่า โรงเรียนหรือองค์กรมีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพ ยังขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ถูกใช้ประเมินด้วย การจะบอกได้ว่าในเขตพื้นที่ที่โรงเรียนหนึ่งจะมีประสิทธิผลมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ หรือการจะใช้เกณฑ์ในการวัดประสิทธิผล เพื่อการวางแผนการเปลี่ยนแปลงโรงเรียน จำเป็นต้องมีรูปแบบทฤษฎีเป็นแนวในการประเมิน ซึ่งฮอย และ มิสเกล (Hoy and Miskel. 1991 : 374-383 ; 2001 : 289-307) เสนอไว้เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำงานให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพองค์กรตามรูปแบบการบรรลุเป้าหมาย (Goal Model of Organizational Effectiveness)

การให้นิยามของประสิทธิภาพองค์กรโดยทั่วไป คือ ระดับของการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเอทซियोนี (Hoy and Miskel. 1991 : 375 ; citing Etzioni. 1964. *Modern Organization.*) ได้นิยามเป้าหมายขององค์กรไว้กว้าง ๆ ว่า “เป้าหมายขององค์กรเป็นภารกิจที่องค์กรพยายามทำให้บรรลุผล” องค์กรหนึ่งจะมีประสิทธิภาพถ้าผลิตผลสุดท้ายบรรลุผลหรือบรรลุเป้าหมายขององค์กรมากกว่า

ประสิทธิภาพองค์กรในรูปแบบของการบรรลุเป้าหมาย จะมีความแตกต่างกันของเป้าหมายในเชิงปฏิบัติการและเป้าหมายในเชิงหลักการ (Hoy and Miskel. 2001 : 290) เป้าหมายในเชิงหลักการเป็น คำแถลงการณ์ของคณะกรรมการการศึกษาซึ่งเป็นไปตามพันธกิจของโรงเรียน และจะปรากฏอยู่ในคู่มือของนักเรียน บางครั้งอาจเป็นนามธรรมและเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น นักเรียนทุกคนจะต้องเข้าถึงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ นอกจากนี้เป้าหมายในเชิงหลักการมักจะสอดคล้องกับแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนมากกว่าที่จะเป็นการชี้แนะให้นักศึกษานำไปปฏิบัติ ในขณะที่เป้าหมายเชิงปฏิบัติการจะสะท้อนถึงภาระหน้าที่หรือกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจริงในโรงเรียน ดังนั้น เป้าหมายในเชิงหลักการอาจจะอยู่ในเป้าหมายเชิงปฏิบัติการ หรือไม่เป็นก็ได้

2. ประสิทธิภาพองค์กรตามรูปแบบระบบทรัพยากร (System Resource Model of Organizational Effectiveness)

การให้นิยามประสิทธิภาพองค์กรตามรูปแบบระบบทรัพยากร หมายถึง ความสามารถขององค์กรที่จะพิทักษ์ผลประโยชน์ขององค์กรตามสถานะแวดล้อมที่เป็นอยู่ และการลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่มีค่าและทรัพยากรที่ขาดแคลน ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของเกณฑ์ประสิทธิผล และรูปแบบนี้มุ่งให้ความสนใจต่อความสามารถขององค์กรเพื่อให้ได้มาซึ่ง

ผลประโยชน์ นอกจากนี้การนิยามประสิทธิผลยังเน้นถึงความสำคัญของกระบวนการที่ต่อเนื่องของการแลกเปลี่ยน การแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ขาดแคลนและมีค่า ตามรูปแบบระบบทรัพยากรโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมากจะทำให้เกิดความเจริญเติบโตโดยการทำผลประโยชน์ให้กับผู้ปกครองและนักเรียนหรือผู้ออกกฎหมาย ดังนั้น เกณฑ์การวัดประสิทธิผลจะกลายเป็นความสามารถที่จะได้มาซึ่งทรัพยากรขององค์กร (Hoy and Miskel. 1991 : 377)

3. ประสิทธิภาพองค์การตามการบูรณาการรูปแบบการบรรลุเป้าหมายและรูปแบบระบบทรัพยากร (An Integrated Goal and System Resource Model Effectiveness)

มีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญร่วมกันอย่างหนึ่งของทั้งรูปแบบการบรรลุเป้าหมายและรูปแบบระบบทรัพยากร คือ ความเป็นไปได้และเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาที่จะนำไปสู่เกณฑ์การประเมิน 1 ชุด และนั่นก็เป็นประสิทธิผลองค์การ (Hoy and Miskel. 2001 : 293 ; citing Connolly, Conlon and Deutsch. 1980. *Organizational Effectiveness : A Multiple-Constutuency Approach.*) ในรูปแบบการบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพองค์การดูจากการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย มีการจัดกระทำกับสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ นักเรียน บุคลากร เทคโนโลยี และวัตถุอื่น ๆ เช่น เงินเพื่อใช้แลกเปลี่ยนกับทรัพยากรอื่น ๆ ส่วนรูปแบบระบบทรัพยากรเป็นระบบเปิด ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความกลมกลืน (Harmony) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในองค์กร ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และการใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมในการบริหาร การตัดสินใจ การสื่อสาร การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และการนำบุคลากรในองค์กร

2.4 เกณฑ์การประเมินประสิทธิผล

ในการประเมินประสิทธิผลโดยรวม ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2547 ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน ตามมาตรฐานที่ 5 มีตัวบ่งชี้คือ ร้อยละของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นผลการเรียนในระดับโรงเรียนเกรด 3-4 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในระดับดี (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 107) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 1) ปรับปรุง หมายถึง ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
- 2) พอใช้ หมายถึง ผู้เรียนระหว่างร้อยละ 50-74 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
- 3) ดี หมายถึง ผู้เรียนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

มีวิธีการคำนวณตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก คำนวณร้อยละของผู้เรียนมีผลการเรียนในระดับโรงเรียน ระดับเกรด 3-4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ และ ร้อยละของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวบยอดระดับชาติ (NT) ระดับดี ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์

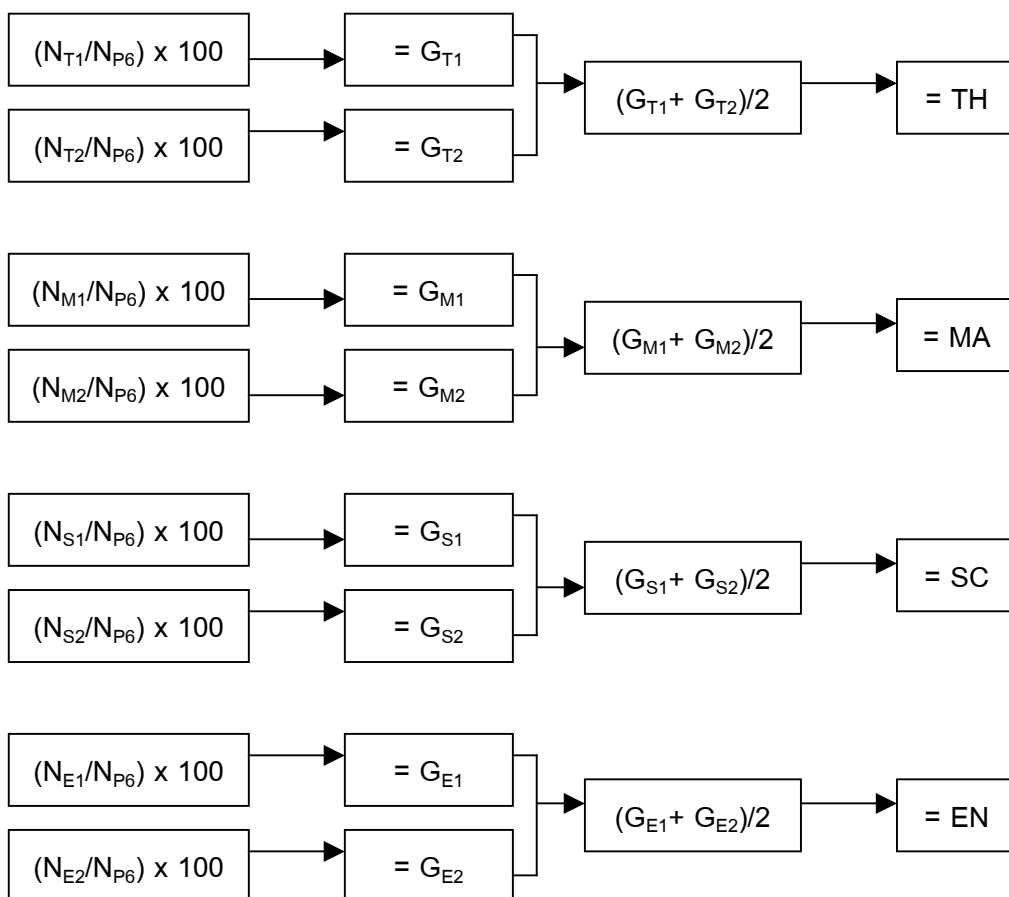
วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยเฉลี่ยเป็นรายวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547 ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 106)

กำหนด	N_{T1}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ระดับเกรด 3-4
	N_{M1}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ ระดับเกรด 3-4
	N_{S1}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับเกรด 3-4
	N_{E1}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ ระดับเกรด 3-4
	N_{T2}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) วิชาภาษาไทย ระดับดี
	N_{M2}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) วิชาคณิตศาสตร์ ระดับเกรด 3-4
	N_{S2}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับเกรด 3-4
	N_{E2}	แทน	จำนวนนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) วิชาภาษาอังกฤษ ระดับเกรด 3-4
	N_{P6}	แทน	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
	G_{T1}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาภาษาไทย ระดับ เกรด 3 – 4
	G_{M1}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาคณิตศาสตร์ ระดับ เกรด 3 – 4
	G_{S1}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับ เกรด 3 – 4
	G_{E1}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับ เกรด 3 – 4
	G_{T2}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ (NT) วิชาภาษาไทยระดับดี
	G_{M2}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ (NT) วิชาคณิตศาสตร์ระดับดี
	G_{S2}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ (NT) วิชาวิทยาศาสตร์ระดับดี
	G_{E2}	แทน	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ (NT) วิชาภาษาอังกฤษระดับดี
	TH	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
	MA	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

SC แทน ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

EN แทน ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

Y_2 แทน ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้หรือประสิทธิผลโดยรวม
ทุกวิชา

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการคำนวณประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชา

ขั้นตอนที่ 2 การหาประสิทธิภาพของโรงเรียน หรือประสิทธิผลโดยรวมทุกวิชา จากค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 107)

$$(TH + MA + SC + EN) / 4 = Y_2$$

จากข้อมูลการคำนวณหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะทำให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ ในขั้นตอนต่อไป ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา หรือประสิทธิภาพของโรงเรียน 2) ประสิทธิภาพในด้านผลการ

จัดการเรียนรู้โดยรวมทุกวิชา หรือประสิทธิผลของโรงเรียน 3) ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้จำแนกตามรายวิชา

3. โรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษา

จำนวนสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงปริญญาตรี รวม 450 แห่ง โดยมีอัตราส่วนนักเรียนต่อครู คือ 21 : 1 เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ 100% เป็นจังหวัดแรกของประเทศ มีสถานศึกษาระดับปริญญาตรีรวม 4 แห่ง และมีสถานศึกษาวิชาชีพ ด้านช่าง เทคโนโลยี และเกษตรรวม 7 แห่ง เขตพื้นที่การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 เขต คือ

เขต 1 อำเภอเมืองราชบุรี จอมบึง สวนผึ้ง ปากท่อ วัดเพลง กิ่งอำเภอบ้านคา

เขต 2 อำเภอบ้านโป่ง โพธาราม ดำเนินสะดวก บางแพ

โดยมีโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 377 โรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี แยกตามอำเภอ และหน่วยงานที่สังกัด ปีการศึกษา 2547

สังกัด	ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ			นอกสังกัดกระทรวงศึกษา		
หน่วยงาน	รัฐบาล	เอกชน	รวม	เทศบาล	ตชด.	รวม
เมือง	52	7	59	5		5
จอมบึง	40		40			
สวนผึ้ง	20		20		2	2
ดำเนินสะดวก	27	4	31			
บ้านโป่ง	52	12	57	3		3
บางแพ	24		24			
โพธาราม	53	5	58	2		2
ปากท่อ	48		48			
วัดเพลง	7	1	8			
กิ่งอำเภอบ้านคา	18		18			
รวม			370	รวม		12
รวมทั้งหมด				รวม		382

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ

3.2 การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุไว้ว่า “มาตรา 43 บุคคลย่อม มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย...” ซึ่งเป็นการยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบเขต ขยายถึงศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งใช้เวลาเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาสิบสองปี ด้วย เหตุดังกล่าว จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท การศึกษาระดับแรกของไทย โดยมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ที่สนองต่อรัฐ ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีการกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานปฏิรูป การศึกษาในยุคปัจจุบัน กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามมาตรา 10 ที่ว่า การจัดการศึกษาให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง ชาติ. 2545 : 7)

เพื่อให้การบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการ การตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ขึ้น เพื่อกำหนด ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆของกระทรวงศึกษาธิการให้มีเอกภาพ ได้มีการหลอม รวมหน่วยงานทางการศึกษา คือทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยเดียวกัน คือกระทรวงศึกษาธิการโดยมีโครงสร้างใหม่เป็นระดับ กระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีผลให้การหลอมรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงาน สามัญศึกษา สำนักงานประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จัดตั้งเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. 2547 : 5) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ การกำกับดูแล ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนา

2. วิเคราะห์และจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานของ เขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับตรวจ สอบติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงาน

3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ การศึกษา

7. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

9. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้าน การศึกษา

10. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้รับให้เป็น หน้าที่ผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี มีขอบข่ายที่ ต้องดำเนินการในการบริหารอย่างกว้างขวางและต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารงานโรงเรียนได้อย่าง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อเป็น การสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน

1. มาตรฐานคุณภาพนักเรียน โดยกำหนดไว้ว่า นักเรียนในแต่ละระดับการศึกษาจะต้อง ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่มีความเหมาะสมอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม มีสุนทรียภาพและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

2. มาตรฐานการเรียนการสอนได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ว่ากระบวนการจัดการเรียน การสอนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วนรอบด้านนั้น ครูจะ ต้องเป็นกัลยาณมิตร รัก เมตตา และเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ยึด นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้นักเรียนได้มีการฝึกคิด ปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ ร่วมกัน ครูสอนเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมและชุมชน ตลอดจนบรรยากาศให้นักเรียนเกิดความสุข ความสำเร็จ และพัฒนาเต็มศักยภาพ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

3. มาตรฐานการบริหารโรงเรียนกำหนดไว้ว่า การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเอื้อ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนั้นจะต้องเน้นกระบวนการ

การในการบริหารที่มีการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร โดยแผนนั้นเกิดจากการวางแผนแบบมีส่วนร่วม คือมีเป้าหมายที่ชัดเจนสอดคล้องกับสภาพโรงเรียน และที่สำคัญก็คือ การมุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนให้บุคลากรได้เกิดความมุ่งมั่นใน การพัฒนางานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาโรงเรียนและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 45)

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีนั้น ได้ถือปฏิบัติและดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาโดยตลอด แต่ยังมีปัญหาในเรื่องคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากข้อมูลรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2546 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นผลปรากฏว่า วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.78 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.02 วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.63 และวิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.13 ซึ่งทุกวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. 2547 : 62) จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาของจังหวัดราชบุรีนั้นยังไม่มีคุณภาพต้องปรับปรุงและพัฒนา ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี จึงควรตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านต้นทุนการศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอเกี่ยวกับปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นดังต่อไปนี้

4.แนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

4.1 ทฤษฎีหน่วยผลิต (Theory of the Firm)

ทฤษฎีหน่วยผลิต (Theory of the Firm) เป็นการวิเคราะห์ถึงหน่วยผลิต จะทำการผลิตสินค้าอย่างไร ใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ จำนวนอย่างละเท่าไร จึงจะได้ปริมาณผลผลิตจำนวนสูงสุด ภายใต้ต้นทุนจำกัดจำนวนหนึ่ง หรือเป็นการวิเคราะห์อีกทางหนึ่ง หน่วยผลิตจะผลิตสินค้าอย่างไร โดยใช้ต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด แล้วให้ได้ผลผลิตปริมาณหนึ่ง

ฟังก์ชันการผลิต (Production Function)

ฟังก์ชันการผลิต คือฟังก์ชันที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตต่างๆ (Input) กับผลผลิต (Output) โดยสามารถแสดงเป็นฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$Q = f(X_1, X_2, X_3, \dots, X_n)$$

โดยที่	Q	แทน	ปริมาณผลผลิต
$X_1, X_2, X_3, \dots, X_n$	แทน	ปริมาณปัจจัยการผลิต	ชนิดที่ 1 ถึงชนิดที่ n

จากสมการการผลิตข้างต้น เราสามารถกล่าวตามเชิงคณิตศาสตร์ได้ง่ายๆว่า Q ขึ้นอยู่กับ X_i หรือโดยทางเศรษฐศาสตร์หมายความว่า ปริมาณการผลิต ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนการผลิตและรวมถึงการจัดสรรปัจจัยการผลิตเหล่านั้นด้วย

การนำฟังก์ชันการผลิต (Production Function) มาใช้ในวงการศึกษา

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา นักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความสำคัญแก่ทรัพยากรมนุษย์มากกว่าเดิม โรเบิร์ต เอ็ม โซโล (Robert M. Solow) ได้ศึกษาโดยใช้ฟังก์ชันการผลิต (Production Function) เพื่อจะอธิบายการเปลี่ยนแปลงเทคนิคการผลิตกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และได้ชี้ให้นักเศรษฐศาสตร์ตระหนักถึงรายจ่ายในการศึกษาว่าเป็นรูปหนึ่งของการลงทุน แต่ก็ไม่มีใครตื่นตัวและสนใจในการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์เท่าที่ควร จนกระทั่งศาสตราจารย์ ธีวอดอร์ ดับเบิลยู ชูลส์ (Theodore W. Schultz) ได้เขียนบทความเน้นให้เห็นความสำคัญและบทบาทของทรัพยากรมนุษย์ ฉะนั้น จึงเป็นความสามารถโดยแท้จริงของ ศาสตราจารย์ ธีวอดอร์ ดับเบิลยู ชูลส์ (Theodore W. Schultz) ที่ได้จุดประกายถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์จนได้เกิดเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ หรือเศรษฐศาสตร์การศึกษาขึ้น (Schultz's works marked the "birth" of the economics of education) เขาได้ศึกษาฟังก์ชันการผลิตคล้ายกับ โซโล แต่ข้อสรุปของเขาเป็นที่น่าสนใจมาก โดยชี้ว่าการลงทุนในการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการอธิบายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และพบว่า ประมาณร้อยละ 20-40 ของผลผลิตรวมที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการลงทุนทางการศึกษา การลงทุนในการศึกษาทำให้แรงงานมี ประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ในสหรัฐอเมริกา ผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษามีความคาดหวังว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจะมีผลโดยตรงและทางบวกต่อโครงการของโรงเรียน และผลการเรียนรู้ของนักเรียน (Flanigan Marion and Richardson. 1997 : 1) จากผลการศึกษาของชาเยน และแชคส์ซาฟท์ (Childs and Shakeshaft. 1986 : 250) โดยใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณเพื่อการศึกษาผลการใช้จ่ายของโรงเรียน พบว่า การวิจัยในช่วงแรกยังไม่มีชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน แต่ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาก็มีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน (Coleman. 1986 ; Walberg and Fowler. 1987 ; Hanushek. 1994) อย่างไรก็ตาม ผลของการศึกษาดังกล่าวเหมือนกับเป็นการสร้างแรงผลักดันให้นักวิจัยได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาเรื่องดังกล่าวอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนกับผลสัมฤทธิ์ได้รับการเสนอแนะให้ศึกษาในระดับห้องเรียน จากการศึกษากของ สเติร์น (Stern. 1989) พบว่า คุณภาพของครูเมื่อพิจารณาจากค่าใช้จ่ายของครู มีผลโดยตรงต่อกระบวนการทางการศึกษาและมีผลโดยตรงต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาด้วย คาซาล-เทรเชอร์ (Kazal-Thresher. 1993 : 31) ได้ให้ข้อสังเกตว่า เมื่อมีการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายเหล่านี้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและในการบริหารค่าใช้จ่ายที่ดีของโรงเรียนในระดับจังหวัดช่วยลดค่าใช้จ่ายลงทั้งในระดับโรงเรียน และห้องเรียนแล้วยังทำ

ให้ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาลดลง ส่งผลต่อการเรียนรู้ทางการศึกษา จึงกล่าวได้ว่า ในการกำหนดนโยบายเพื่อการจัดการศึกษายังคำนึงถึงผลกระทบของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์ทางการศึกษารวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้วยเสมอ แม้ว่าผลการวิจัยในเรื่องค่าใช้จ่ายทางการศึกษายังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนก็ตาม (Hanushek. 1994 : 8 ; Hedges, Laine and Greenwald. 1994)

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 32-35) ได้แบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น 2 ด้าน คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการ จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในหมวดต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีค่าใช้จ่ายเพียงบางหมวดที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เป็นความสัมพันธ์กันทางลบ ส่วนโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนในหมวดต่าง ๆ มีความสัมพันธ์น้อยมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการและเมื่อพิจารณาตามระดับของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนระดับจังหวัดมีค่าครุภัณฑ์เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการแต่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ ส่วนโรงเรียนระดับอื่น ๆ พบว่า ค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ มีความสัมพันธ์น้อยมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในหมวดต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าใช้จ่ายเพียงหมวดเดียวที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช่วิชาการ ส่วนโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายในหมวดอื่น ๆ มีความสัมพันธ์น้อยมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ แต่เมื่อแยกพิจารณาตามระดับของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนระดับจังหวัดมีค่าใช้จ่าย ค่าวัสดุและค่าสาธารณูปโภคมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช่ด้านวิชาการแต่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ โรงเรียนระดับอำเภอค่าสาธารณูปโภคมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดกับผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ ส่วนโรงเรียนระดับตำบลมีค่าใช้จ่ายเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่ใช่ด้านวิชาการแต่เป็นความสัมพันธ์ทางลบ

จากเอกสารงานวิจัยที่นำเสนอข้างต้นจะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสำคัญต่อแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา นอกจากนั้น งบประมาณค่าใช้จ่ายของโรงเรียนยังเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียนได้รับผลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายผลที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน และความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน

4.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

ความหมายของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ สมคิด แก้วสนธิ และภิรมย์ กมลรัตนกุล (2534 : 139-140) กล่าวว่า ต้นทุนในทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ไปทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินรวมทั้งผลพวงทางด้านลบ (Negative consequence) ซึ่งไม่ได้เป็นค่าใช้จ่ายและมองไม่เห็น แต่จะมีการกำหนดค่าประเมินขึ้นและนับรวมเข้าเป็นต้นทุนด้วย ส่วนต้นทุนทางบัญชีนั้นจะนับเฉพาะรายการที่เป็นตัวเงินซึ่งได้จ่ายไปแล้ว และมองเห็นเท่านั้น

นฤมล สิงห์คง (2539 : 29) ให้ความหมายของต้นทุนว่า หมายถึง ค่าใช้จ่าย หรือ ทรัพยากรที่มีหน่วยวัดเป็นตัวเงินที่จ่ายออกไป เพื่อให้ได้ผลผลิตเกิดขึ้น หรือได้รับการตอบแทน และรวมถึงค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) ผลพวงด้านลบ (Negative consequence) ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ (Implicit cost) เข้าไปในต้นทุนของการลงทุนด้วย

ฉวีวรรณ กิตติศักดิ์สุนทร (2536 : 15) ได้ให้ความหมายของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ว่า หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ไปทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน รวมทั้งผลพวงทางด้านลบ ซึ่งไม่ได้เป็นค่าใช้จ่ายและมองไม่เห็น แต่จะมีการกำหนดค่าประเมินขึ้นและนับรวมเข้าเป็นต้นทุนด้วย

สรุปได้ว่า ต้นทุน หมายถึง ทรัพยากร และค่าใช้จ่ายที่จ่ายออกไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิต หรือบริการตามที่กิจกรรม หรือโครงการนั้นต้องการมีทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ เงินเดือน ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน แต่ได้มีการคิดเปรียบเทียบค่าให้ออกมาในรูปของตัวเงิน หรือราคา ได้แก่ ค่าเสียโอกาส ผลดี ผลเสียที่เกิดขึ้น ต้นทุนอาจจัดได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ตามประเภทของผู้รับภาระต้นทุน คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นภายในองค์กรที่จัดบริการ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ต้นทุนภายใน (Internal Cost) กับอีกกลุ่มหนึ่งคือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นภายนอกองค์กรที่จัดบริการ เช่น ต้นทุนที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ หรือชุมชน เป็นต้น เรียกว่า ต้นทุนภายนอก (External Cost) การจัดกลุ่มต้นทุนในลักษณะนี้ทำให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นว่า การจัดบริการดังกล่าวใครเป็นผู้รับภาระต้นทุน ซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับการวางแผน และกำหนดนโยบายการจัดบริการ เพราะการวางแผน และการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องพิจารณาต้นทุนทั้งสองกลุ่ม เพื่อให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมและเป็นธรรมมากที่สุด ซึ่งรายการต้นทุนภายใน และ ต้นทุนภายนอก อาจจัดแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ รายการที่เป็นต้นทุนโดยตรงของกิจกรรมนั้นเรียก ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) กับกลุ่มรายการที่ไม่ใช่ต้นทุนโดยตรงของกิจกรรมนั้น เรียกว่า ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) (สมคิด แก้วสนธิ และคณะ. 2534 : 140-141)

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Costs) ในทางเศรษฐศาสตร์ ต้นทุนเกิดจากการขาดแคลน หรือการที่มีอยู่จำกัดของทรัพยากรการผลิต ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้สามารถใช้เพื่อการผลิตสินค้าได้หลาย ๆ อย่าง การใช้ทรัพยากรจำนวนหนึ่งไปผลิตสินค้าและบริการบางอย่างก็หมายความว่า สินค้าและบริการอย่างอื่นที่สามารถใช้ทรัพยากรจำนวนเดียวกันก็หมดโอกาสผลิต ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ จะหมายถึง สิ่งที่ต้องเสียสละไป เพื่อได้บางสิ่งบางอย่างมาทดแทน นั่นคือ ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) (พรพิมล สันติมณีรัตน์. 2541 : 134) ซึ่งมีความหมาย

แตกต่างกับต้นทุนที่ใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไป ต้นทุนการผลิตที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางบัญชีนั้น หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องจากการผลิต โดยสามารถแสดงหลักฐานเพื่อบันทึกลงบัญชีได้ ส่วนต้นทุนตามทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ผลรวมของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายจริงในการผลิตสินค้า (Explicit cost) และค่าใช้จ่ายที่ไม่ต้องจ่ายจริง (Implicit cost) แต่จะต้องประเมินขึ้น สำหรับปัจจัยการผลิต ซึ่งผู้ผลิตเป็นเจ้าของเสียสละให้แกการผลิตนั้น โดยมีได้รับผลตอบแทนโดยตรงเป็นตัวเงินใด ๆ ต้นทุนส่วนหลังนี้เกิดจากการนำเอาปัจจัยการผลิตเป็นของตนเองมาใช้ในการผลิต โดยที่ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) ตามคำนิยามหมายถึงสิ่งมีมูลค่าสูงสุดที่ต้องสละไป (The best alternative foregone) ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่าในการคำนวณต้นทุนรวมโดยการหาผลรวมรายจ่ายต่าง ๆ นั้น เราไม่อาจแน่ใจได้ว่าการรวมรายจ่ายต้นทุนทั้งหมดโดยครบถ้วนแล้ว ตามปกติเป็นการยากที่จะรวบรวมรายจ่ายต้นทุนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ฉะนั้นในทางทฤษฎี นักเศรษฐศาสตร์จึงคิดวิธีลดในการหาต้นทุน กล่าวคือ แทนที่จะมัหารายจ่ายต้นทุนโดยตรงก็หันไปใช้สินค้า หรือบริการอื่นที่ต้องสละไปเป็นตัววัดต้นทุน (สุรักษ์ บุนนาค; และ วันรักษ์ มิ่งมณี นาคิน. 2522 : 102), (วันรักษ์ มิ่งมณี นาคิน. 2536 : 100)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับต้นทุนสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษายังมีไม่มากนัก และส่วนใหญ่ที่ศึกษาก็จะศึกษาเฉพาะค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากงบประมาณแผ่นดิน คือ งบดำเนินการและงบลงทุนเป็นหลัก โดยมีได้รวมค่าใช้จ่ายส่วนตัว และค่าเสียโอกาสต่าง ๆ เช่น ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดิน และค่าเสียโอกาสในการทำงานของนักเรียน ซึ่งมีผลทำให้ตัวเลขที่ได้ต่ำกว่าต้นทุนของการประถมศึกษาที่แท้จริง

รุ่งทิพย์ เหล่าคำ. (2521 : 143-160) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนประถมศึกษา โดยรวมค่าใช้จ่ายในด้านรัฐบาลและเอกชน การศึกษานี้รวบรวมข้อมูลของค่าใช้จ่ายที่โรงเรียนใช้จ่ายจากแผนการเงินของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 10 โรง ในระหว่างปีการศึกษา 2516-2520 ส่วนข้อมูลการใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนได้จากการให้นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2520 จำนวน 581 คน เป็นผู้กรอกแบบสอบถาม แต่การศึกษานี้ครอบคลุมเฉพาะโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้คือการทดสอบค่า t-statistics และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) หากทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์ร่วมและตัวแปรใดมีนัยสำคัญก็จะวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวประกอบย่อย (Simple Main Effect) อีกทีหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายรายหัวที่โรงเรียนใช้จ่ายโดยเฉลี่ยตกประมาณปีละ 666-1,156 บาท แยกเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อหัวโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 433-835 บาท และค่าใช้จ่ายในการลงทุนต่อหัวโดยเฉลี่ยปีละ 240-314 บาท สำหรับความแตกต่างระหว่างโรงเรียน พบว่า ค่าใช้จ่ายรายหัวในส่วนของโรงเรียนทั้ง 10 โรง ที่อำเภอธัญบุรีนั้นไม่แตกต่างกัน แต่ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของประเทศ ส่วน

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนนั้นโดยเฉลี่ยเป็น 1,432-1,550 บาทต่อปี และแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนทั้ง 10 โรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัวรายหัวของนักเรียนประถมศึกษา ตอนปลายสูงกว่านักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

สุนา สิทธิเลิศประสิทธิ์ (2524 : 98-121) เป็นการศึกษาค่าใช้จ่ายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนแยกเป็น 2 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อม ค่าใช้จ่ายทางตรงประกอบด้วยรายจ่ายที่จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินและจากรายรายได้ ซึ่งสามารถแยกประเภทเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการและในการลงทุน ส่วนค่าใช้จ่ายทางอ้อมเป็นค่าใช้จ่ายจากเงินประมาณทั้งสิ้น ซึ่งเป็นรายจ่ายในรูปของการบริหารทั่วไปและงบกลาง

ในการศึกษานี้การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. คำนวณค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัวของนักเรียน โดยคิดจากรายจ่ายค่าดำเนินการที่จ่ายจากเงินงบประมาณและจากรายได้ของโรงเรียนรวมกัน

2. คำนวณค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนต่อหัวของนักเรียน การใช้จ่ายในส่วนนี้คิดจากค่าเสื่อมราคาของครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างที่จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินและจากรายได้ของโรงเรียน โดยคิดค่าเสื่อมราคาในลักษณะเส้นตรง (straight-line method) คือ คิดจากความแตกต่างระหว่างราคาทุนและราคาซากหารด้วยอายุการใช้งาน โดยกำหนดให้สิ่งก่อสร้างมีอายุการใช้งานโดยเฉลี่ย 50 ปี ส่วนครุภัณฑ์นั้นกำหนดให้มีอายุการใช้งาน 15 ปี

3. คำนวณค่าใช้จ่ายทางตรงต่อหัวนักเรียน โดยรวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อหัวและค่าใช้จ่ายในการลงทุนที่คำนวณได้ในข้อ 1 และ 2

4. คำนวณค่าใช้จ่ายทางอ้อม การหาค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะต้องคำนวณค่าใช้จ่ายของฝ่ายแผนงานบริหารทั่วไปและค่าใช้จ่ายงบกลางส่วนที่เป็นของโรงเรียนสาธิต โดยการคิดค่าใช้จ่ายทางอ้อม (หักค่าเสื่อมราคาแล้ว) ของทั้งมหาวิทยาลัยคูณด้วยอัตราส่วนของจำนวนข้าราชการประจำและลูกจ้างประจำของโรงเรียนสาธิตต่อจำนวนข้าราชการและลูกจ้างประจำของทั้งมหาวิทยาลัย และนำค่าใช้จ่ายที่คำนวณได้มาคำนวณหาค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปี

5. คำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนต่อปี โดยรวมค่าใช้จ่ายที่คำนวณได้ในข้อ 3 และข้อ 4

ผลการวิจัยพบว่าในระหว่างปี 2518-2521โรงเรียนสาธิตประถมมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าใช้จ่ายหลังจากหักค่าเสื่อมราคาทั้งหมด 8,736,345.18 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายทางตรงประเภทดำเนินการ 5,967,219.23 บาท ประเภทลงทุน 1,109,289.02 บาท และค่าใช้จ่ายทางอ้อม 1,659,836.93 บาท รัฐบาลรับภาระค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยร้อยละ 72.06 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดอีกร้อยละ 27.94 เป็นของเอกชน โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยเฉลี่ยปีละ 4,779.17 บาทต่อหัว ซึ่งในจำนวนนี้ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทางตรงโดยเฉลี่ย 3,871.17 บาทต่อหัว และค่าใช้จ่ายทางอ้อม 908.00 บาท ค่าใช้จ่ายทางตรงเฉลี่ยต่อหัวนั้นประมาณ 2,535.76 บาท เป็นส่วนที่จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน อีก 1,335.41 บาท จ่ายจากเงินรายได้ของโรงเรียน ถ้าคำนวณค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อหัวในระหว่างปี 2518-2521 จะตกประมาณ 4,871.49 บาทต่อปี

สุชาติ เมืองแก้ว (2518 : บทคัดย่อ) พบว่า ในระหว่างปี 2511-2519 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าทุกสังกัดและทุกระดับการศึกษาและพบว่า ค่าใช้จ่ายงบดำเนินการต่อนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 1 คน จะใช้เป็นงบดำเนินการในระดับประถมศึกษาได้ 15 คน งบดำเนินการต่อนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา 1 คน ใช้เป็นงบดำเนินการระดับประถมศึกษาได้ 5 คน เช่นเดียวกับระดับฝึกหัดครู และงบดำเนินการต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 คน จะใช้เป็นงบดำเนินการระดับประถมศึกษาได้ 2 คน ในแง่ของงบลงทุนนั้นพบว่า งบลงทุนต่อนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา 1 คน จะใช้เป็นงบลงทุนในระดับประถมศึกษาได้ 26 คน งบลงทุนในระดับฝึกหัดครู 1 คน จะเท่ากับงบลงทุนในระดับประถมศึกษา 18 คน งบลงทุนในระดับอาชีวศึกษา 1 คน จะใช้ในระดับประถมศึกษาได้ 13 คน และระดับมัธยมศึกษาจะใช้ค่าใช้จ่ายเช่นกันสำหรับนักเรียนประถมศึกษาได้ 3 คน

สุกัญญา นิธิกร (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดสรรทรัพยากรในระดับการศึกษาต่าง ๆ โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของการจัดสรรทรัพยากรและศึกษาผลกระทบของการจัดสรรที่มีต่อคุณภาพและโอกาสในการศึกษาของเด็กและเยาวชนของชาติ จากการศึกษาดังกล่าวพบว่า ในระหว่างปี 2504-2523 งบประมาณสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาได้รับจัดสรรจากรัฐเพิ่มขึ้นประมาณ 20 เท่าตัว เมื่อเทียบกับ 18 เท่าตัวในระดับมัธยมศึกษา และ 35 เท่าตัวในระดับอุดมศึกษา หากพิจารณาอัตราเพิ่มเฉลี่ยพบว่า อัตราการเพิ่มเฉลี่ยของระดับประถมศึกษาจะต่ำกว่าอัตราเพิ่มเฉลี่ยของระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายต่อหัว (จากเงินงบประมาณ) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 253 บาทต่อหัว ในปี 2505 เป็น 1,300 บาทต่อหัวในปี 2521 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 5.1 เท่าตัว ในขณะที่ค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณต่อหัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้น 2.3 เท่า ระดับอาชีวศึกษา 2.9 เท่า ระดับฝึกหัดครู 2.2 เท่า และระดับอุดมศึกษา 7.4 เท่า ในช่วงเวลาเดียวกัน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในระดับจังหวัดโดยใช้สถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ในระดับประถมศึกษานั้นงบประมาณที่จ่ายให้นักเรียน 1 คน ในโรงเรียนประชาบาลมีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการศึกษาต่อในชั้นประถมปีที่ 5 ของเด็กในแต่ละจังหวัดและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการศึกษาในแต่ละจังหวัดด้วย และยังพบอีกว่า รัฐบาลมีแนวโน้มที่จะจัดสรรงบประมาณให้แก่จังหวัดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีโดยเปรียบเทียบมากกว่าจังหวัดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า

เป็นที่น่าสังเกตว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการศึกษาที่มีผู้ศึกษาไว้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษาและระดับฝึกหัดครู การศึกษาในส่วนที่เป็นของระดับประถมศึกษาและมัศึกษานั้นมีไม่กี่เรื่อง และข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันมากนัก จึงน่าจะได้มีการศึกษาในส่วนนี้มากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการจัดการศึกษาและเพิ่มคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป

5.แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทางการศึกษา

5.1 งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของไทย

สำหรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไทย ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พบว่า มีสัดส่วนต้องงบประมาณแผ่นดินเฉลี่ยร้อยละ 19.5 และมีสัดส่วนงบประมาณต่อ GDP ร้อยละ 3.4 และมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 ต่อปี

เมื่อจำแนกงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาตามระดับการศึกษา พบว่า ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 รัฐได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อการศึกษาให้กับระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย 51.61 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงมาก เมื่อเทียบกับระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งมีสัดส่วนเฉลี่ยเท่ากับ 22.56 และ 14.51 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนเพิ่มของการจัดสรรงบประมาณกลับพบว่า รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสัดส่วนที่เพิ่มสูงที่สุด คือ 11.94 แต่จัดสรรให้กับระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 9.23 และ 10.83 ตามลำดับ

5.2 งบประมาณของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา บัญญัติให้สถานศึกษาได้รับทุนจาก 2 แหล่ง คือ เงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ (เงินรายได้) ดังนี้

เงินงบประมาณ สถานศึกษาจะได้รับจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐ ดังนี้

1. จัดสรรให้โดยตรง เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และงบลงทุนตามมาตรา 60 (4)
2. จัดสรรให้โดยอ้อม
 - 2.1. เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป ให้แก่ผู้เรียนการศึกษาระดับบังคับและขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล ตามมาตรา 60 (1)
 - 2.2. เป็นเงินค่าใช้จ่ายสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษตามมาตรา 60 (3)
 - 2.3. เป็นกองทุนต่าง ๆ ได้แก่
 - 1) กองทุนกู้ยืมแก่ผู้เรียน ตามมาตรา 60 (2)
 - 2) กองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน ตามมาตรา 60 (7)
 - 3) กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามมาตรา 68
 - 4) กองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรา 55

เงินที่รัฐจัดสรรให้โดยอ้อมนี้ เมื่อสถานศึกษาได้รับจะนำมาควบคุมการใช้จ่ายในลักษณะของเงินนอกงบประมาณ เพื่อความสะดวก คล่องตัว ในการใช้จ่ายเงินภายในกรอบวัตถุประสงค์ของเงินประเภทนั้น ๆ

เงินนอกงบประมาณ หมายถึง เงินที่มีงบประมาณแผ่นดินแต่ได้มาจากแหล่งอื่น และตามมาตรา 59 (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “เงินรายได้ของสถานศึกษา”) ได้แก่

1. เงินค่าธรรมเนียมการศึกษา ที่เรียกเก็บจากผู้เรียน ในกรณีผู้เรียนประสงค์จะเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัดให้เกินกว่ามาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนด
2. เงินรายได้จากการให้บริการทางการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงค่าบริการเสริมที่สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน
3. เงินผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น
4. เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณ
5. เงินบริจาค จากเอกชนหรือองค์กรปกครองท้องถิ่น
6. เงินรายได้อื่น ๆ

เงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจัดสรรจากรัฐ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. งบลงทุนที่ให้แกสถานศึกษาของรัฐ

งบลงทุนเป็นเงินงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้สถานศึกษาของรัฐ เพื่อใช้จ่ายในการลงทุนในโครงการพัฒนาต่าง ๆ โดยการจัดสรรจะมุ่งให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และคำนึงถึงหลักการกระจายความเจริญทางการศึกษาให้ทั่วถึงด้วย

2. งบดำเนินการที่จ่ายให้แก่สถานศึกษาของรัฐ งบนี้แยกออกเป็น 2 แบบคือ

2.1 งบดำเนินการตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษา ตามมาตรา 60 (4)

- 2.2 งบดำเนินการที่เป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคล ตามมาตรา 60 (1) ซึ่งประกอบด้วย

- 1) เงินเดือนครู ผู้บริหารของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา
- 2) ค่าใช้จ่ายดำเนินการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินเดือน

งบดำเนินการตามข้อ 2) จะจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจ่ายได้ 3 วิธี คือ จ่ายเป็นทุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียนเป็นรายคน (นักเรียนมารับทุนการศึกษาไปจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนแก่สถานศึกษา) จ่ายเป็นคูปองการศึกษาให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จ่ายเป็นรายหัวให้แก่สถานศึกษาโดยตรงตามจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษานั้น

งบรายหัวนี้สถานศึกษาจะเอาไปจ่ายเพื่อการศึกษา เป็นค่าสร้างอาคารเรียน หรือ จ้างครู (เงินเพิ่มเงินเดือนครู) หรือจ่ายเป็นงบดำเนินการอื่น ๆ เพื่อการศึกษาก็ได้

5.3 การลงทุนการศึกษา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในฐานะที่มนุษย์เป็นผู้สร้างอุปสงค์หรือความต้องการสินค้าและบริการที่ระบบเศรษฐกิจสามารถผลิตได้ ซึ่งความต้องการสินค้าและบริการที่ไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์นี้เองจึงกลายมาเป็นสิ่งตอบสนองระบบการผลิตของระบบเศรษฐกิจให้มีการผลิตสินค้าและบริการขึ้น ขณะเดียวกันในการผลิตสินค้าและบริการ มนุษย์ก็ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตอีกด้วย

การศึกษาอาจจะมองได้เป็นทั้งการบริโภคและการลงทุน แต่อย่างไรก็ตามการที่จะระบุลงไปว่าส่วนใดคือการลงทุนนั้นเป็นเรื่องยากมาก สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในส่วนที่เป็นการลงทุนเท่านั้น ซึ่งอาจจะเรียกว่าการลงทุนด้านมนุษย์ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการลงทุนทางด้านการศึกษาหรือการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ดังนี้

เอ อาร์ คาแมท (สุนิตย์ เทพไพฑูรย์ และคณะ. 2538 : 8-9 ; อ้างอิงจาก A.R. Kamat. 1968 : 77) ได้ให้ความหมายของค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาว่า หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่ลงทุนไปเพื่อการศึกษา ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายที่สถาบันการศึกษาใช้จ่าย (Institutional Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่สถาบันการศึกษาใช้จ่ายไปในการให้การศึกษา จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 ค่าใช้จ่ายด้านดำเนินการ (Operational Cost)

1.2 ค่าใช้จ่ายด้านการลงทุน (Capital Cost)

2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นักศึกษาใช้จ่าย (Student Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่นักศึกษาใช้จ่ายไปเพื่อการศึกษา ได้แก่ ค่าบำรุง ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่ากิจกรรมต่าง ๆ และค่าเสียโอกาสในการทำงาน

อัมพร วิจิตรพันธ์ (2520 : 15-16) ได้กล่าวถึงการลงทุนทางการศึกษาว่าหมายถึงการลงทุนที่บุคคลบุคคลหนึ่งหรือรัฐนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการโดยที่ผู้ลงทุนจะได้รับผลตอบแทน ซึ่งการจัดการศึกษาก็เข้ากับกฎเกณฑ์การลงทุนดังกล่าวทำให้พิจารณาได้ว่าการศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งด้วยเหตุผลดังนี้ (1) การศึกษามีผู้ลงทุน คือ รัฐ เอกชน หรือผู้เรียน โดยการนำเงินงบประมาณมาซื้อที่ดิน สิ่งก่อสร้าง วัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนการจ้างครู อาจารย์มาสอน (2) มีผลผลิตที่เกิดขึ้นในรูปของผู้สำเร็จการศึกษา ได้รับการศึกษาและได้นำความรู้เหล่านี้ไปประกอบอาชีพผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ (3) มีผลตอบแทนสำหรับผู้เรียนคือทำให้ผู้เรียนมีรายได้จากการนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประกอบอาชีพและ (4) มีผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน คือ ถ้าผู้ลงทุนเป็นรัฐบาลก็จะได้ผลตอบแทนในรูปของประชากรของประเทศสามารถอ่านออกเขียน

ได้ ลดปัญหาด้านสังคมต่าง ๆ เกือบภาษีได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางอ้อมที่อาจมองเห็นได้ไม่ชัดเจน

ในการศึกษาค้นคว้านี้จะพิจารณาลงทุนทางการศึกษาเฉพาะผู้ลงทุนฝ่ายของรัฐ และจะพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายทางด้านสถาบัน ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทางการศึกษา 2 ประเภท คือ

1. งบดำเนินการ หมายถึง เงินที่โรงเรียนใช้จ่ายจากเงินในหมวดเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน วัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุนและรายจ่ายอื่น

2. งบลงทุน หมายถึง เงินที่โรงเรียนจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

งบประมาณรายจ่ายเพื่อการศึกษาที่รัฐเป็นผู้จัดสรรให้แก่สถาบันต่าง ๆ สัดส่วนของงบประมาณทางการศึกษาส่วนมากจะเป็นดังนี้ คือ ระดับประถมศึกษาประมาณร้อยละ 50 ระดับมัธยมศึกษาประมาณร้อยละ 35 และระดับอุดมศึกษาประมาณร้อยละ 15 งบประมาณเหล่านี้จะแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ (มงคล จิตราคนี. 2539 : 41)

1. งบดำเนินการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานประจำวันให้เป็นไปโดยราบรื่น ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าใช้สอย ค่าตอบแทน และค่าวัสดุ งบดำเนินการควรมีสัดส่วนตามระดับการศึกษา คือ ระดับประถมศึกษาประมาณร้อยละ 44 ระดับมัธยมศึกษาประมาณร้อยละ 36.5 และระดับอุดมศึกษาประมาณร้อยละ 19.5

2. งบลงทุน เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการขยายงาน ประกอบด้วย ค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง และค่าครุภัณฑ์ ปกติงบลงทุนจะน้อยกว่างบดำเนินการถ้าไม่มีการขยายงานเพิ่ม ในการของบประมาณด้านการลงทุนจะกำหนดเนื้อหาของอาคารต่อนักเรียน จะไม่กำหนดเป็นตัวเงินเพราะค่าของเงินมีการเปลี่ยนแปลงตลอดจนราคาวัสดุก่อสร้างและครุภัณฑ์ ก็ไม่คงที่แน่นอน

สรุปได้ว่าการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียน หมายถึง การลงทุนซึ่งประกอบด้วยผู้ลงทุน 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายของรัฐ ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษา และการลงทุนของผู้รับการศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาที่รัฐตั้งขึ้น

จากเอกสารงานวิจัยที่น่าเสนอข้างต้นจะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสำคัญต่อแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา นอกจากนั้น งบประมาณ ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนยังเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียนได้รับผลทั้งทางตรงและทางอ้อม จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายผลที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน และความแปรปรวนของประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน

6.แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

6.1 ความหมายของการบริหาร

ไซมอน (Simon. 1976 : 1) กล่าวว่า การบริหารหมายถึง ศิลปะในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จ

สมยศ นาวิการ (2536 : 17) กล่าวว่า การบริหาร คือศิลปะการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคล มีกระบวนการวางแผน การจัดการองค์กร การสั่งการ การควบคุม การใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กร

มนตรี บุญธรรม (2544 : 16) สรุปความหมายของการบริหารว่า

1. มีกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง
2. เป็นศิลปะในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้ได้รับการปฏิบัติจนสำเร็จ
3. เป็นงานที่ปฏิบัติกับบุคคลโดยอาศัยบุคคลทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
4. เป็นการประสานประโยชน์ในหน่วยงานกับผลประโยชน์ของสถาบันเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน
5. เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นหรือโดยผู้อื่น
6. เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจ ศาสตร์และศิลป์ ตลอดจนทักษะ

การบริหารงานต่างๆมาดำเนินงาน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารคือ การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ โดยอาศัยบุคคลอื่นร่วมกันทำงาน โดยใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนด

6.2 การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา

การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาามีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน ซึ่งไม่แตกต่างกันนัก เช่น สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523 : 113) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน เป็นการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาตามความมุ่งหมายของหลักสูตร และในทัศนะของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 2) ให้ความหมายว่า การบริหารโรงเรียน เป็นการอำนวยความสะดวก เพื่อการเรียนการสอน จึงพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และควรคำนึงถึงความสะดวกให้แก่ครูในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ และบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน และความหมายของการบริหารโรงเรียนของ เต็ม เสืออ่อน (2543 : 9) ได้สรุปว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การจัดบริการทางการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารงานและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้บริหารมีหน้าที่บทบาทสำคัญในการดำเนินงานร่วมกับบุคคลฝ่ายต่างๆในการบริการด้านการศึกษา แก่สมาชิกในสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและความคาดหวังของสังคม

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร หมายถึง ความชำนาญ หรือ การมีทักษะเฉพาะของผู้บริหารแต่ละคน ที่แสดงออกในการปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในงานวิจัยนี้ศึกษาตามลักษณะงานบริหารโรงเรียน 2 งาน ได้แก่ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ

6.3 การบริหารงานวิชาการ

ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความรู้ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการ เทคนิค ความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางวิชาการของผู้บริหาร ได้ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 17-20) ได้แบ่งความรู้และประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ 3 ประการ

1. ความรู้ที่นำไปสู่ความคล่องตัว และความมีเสน่ห์ของนักบริหาร (Technical Skill) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ ความรอบคอบในการตรวจตราหนังสือ การจัดสำนักงานให้สวยงาม เป็นต้น

2. ความรู้ที่นำไปสู่การเป็นนักบริหารโดยวิชาชีพ ได้แก่ การศึกษาหาความรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม พัฒนาการของมนุษย์ จิตวิทยา โดยการอ่าน หรือการร่วมอภิปรายสนทนา

3. ความรู้เมื่ออยู่กับคน ได้แก่ การศึกษาพื้นเพภูมิหลังของคน ถิ่นกำเนิด นิสัยใจคอ บุคลิกภาพ ท่าทางที่แสดงออก อุดมการณ์ สภาพเศรษฐกิจตลอดจนกลุ่มที่เข้าร่วมอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 6) ได้กำหนดมาตรฐานเฉพาะสำหรับตำแหน่งเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจลักษณะงานที่ปฏิบัติ
2. มีความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน
3. มีความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีความรู้ความเข้าใจในนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
4. มีความเข้าใจในนโยบายและแผนงานของกรม กระทรวงเจ้าสังกัด
5. มีความรู้ความเข้าใจนโยบายของรัฐบาล ปัญหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ทั่วไปในการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประกอบ ด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทาง ละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติการจัดตั้งศาลปกครอง พ.ศ. 2542 พระราช บัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาและระดับคุณภาพของผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีความรู้เฉพาะตำแหน่ง ซึ่ง ประกอบด้วย งานวิชาการ งานด้านกิจการนักเรียนและนักศึกษา งานด้านบริหาร และส่งเสริม การศึกษา งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 1-2)

งานวิชาการถือเป็นหัวใจของสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีมีคุณภาพย่อมขึ้นอยู่กับ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารต้องรับผิดชอบงาน วิชาการเป็นพิเศษเพื่อให้งานอื่น ๆ ของโรงเรียนพัฒนาไปด้วยดี มีหน่วยงานและนักการศึกษาหลาย ท่านกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111) เสนอว่า งานด้านวิชา การ เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักการบริหารงานด้านวิชาการอย่างลึกซึ้ง ใน ขอบข่ายงานวิชาการ ต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการนิเทศภายใน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

จากขอบข่ายงานวิชาการดังกล่าวพอสรุปได้ว่า งานวิชาการของสถานศึกษานั้นเป็นงานที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินงานวิชาการ เหล่านี้ให้บรรลุผลสำเร็จและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพให้มากที่สุด จึงอาจสรุปได้ว่า งานวิชาการของสถานศึกษามีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับขอบข่ายงานวิชาการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2545 : 111) กล่าวไว้ 5 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยจะยึดเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร นักการศึกษาและนักพัฒนาหลักสูตรที่มีความ เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรได้ให้ความหมายของคำว่าหลักสูตรไว้ตามแนวความคิดที่แตกต่างกัน ดังนี้

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544 : 14-15) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 4 ลักษณะ

1. หลักสูตร หมายถึง รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน ซึ่งจะเน้นที่การกำหนดเค้าโครง หรือหัวข้อและรายละเอียดของเนื้อหาที่จะสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียน หรือสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน
3. หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอน
4. หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนได้รับ

ธารง บัวศรี (2545 : 7) กล่าวว่าหลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมายการจัดเนื้อหากิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น พบสรุปได้ว่าหลักสูตร คือ แผนการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ เนื้อหา และจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีการประเมินผล

การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา หมายถึง การนำหลักสูตรไปปฏิบัติประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ครูได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน (Beauchamp. 1981 : 164) และกมล ภูประเสริฐ. (2545 : 9-10) กล่าวว่าการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาควรดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ ที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้โดยการจัดเป็นกลุ่ม ๆ ไว้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางนี้มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาตรงที่ช่วยให้บุคลากรของสถานศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางโดยละเอียด เพื่อการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้รายปี และรายภาคเรียนต่อไป นอกจากนี้จะช่วยให้เกิดความคิดว่าสถานศึกษาจะมีแนวในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับชุมชนและท้องถิ่นของตนในส่วนใดบ้าง

2. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง แต่เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางจะเขียนไว้ครอบคลุมค่อนข้างมาก ถ้าสถานศึกษาเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้มีอยู่แล้ว ก็อาจกำหนดเฉพาะสาระการเรียนรู้เฉพาะท้องถิ่นที่จำแนกตามช่วงชั้น

3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำผลงานในข้อ 1 และข้อ 2 มาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้เป็นรายปี กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสม สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้เป็นรายภาคและกำหนดหน่วยกิตให้เหมาะสม

4. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องนำเอกสารสาระการเรียนรู้ตามข้อ 3 ที่เกี่ยวข้องกันมาบูรณาการเป็น หน่วยการเรียนรู้ย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กันแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จะประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ซึ่งเมื่อรวมทุกหน่วยเข้าด้วยกัน จะสมบูรณ์ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นรายภาคหรือรายปี แต่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ต้อง ทำเป็นรายวิชา นอกจากนั้นยังต้องดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่กำหนดด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ในการบริหารงานด้านหลักสูตรและ การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติงานตามภารกิจของสถานศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 37-38)

1. จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเอกสารประกอบ หลักสูตร เช่น แนวการสอน กำหนดการสอน คู่มือครู ให้เพียงพอและครบทุกระดับชั้นเรียน

2. พัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่ เสมอโดยเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม ฟังการอภิปราย หรือสนทนาร่วมกับผู้มีความรู้ด้านหลักสูตร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจน ตั้งแต่หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ตลอดจนจนถึงการวัดผลและประเมินผล โดยอาจตั้งเป็นคณะ ทำงาน ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์และครูผู้สอนแล้วเผยแพร่ให้ทุกคนทราบ

4. วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา โดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและ ครูผู้สอนเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนหรือก่อนลงมือสอน

5. นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลการนำหลักสูตร ไปใช้โดยพิจารณาจากรายงานต่าง ๆ เช่น บันทึกการสังเกตการณ์สอน แผนการสอน คุณภาพและ ความรู้ความสามารถของนักเรียน

6. ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร โดยการวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุทั้งในส่วนของคุณครูที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และในส่วนของปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

7. สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ให้ดำเนินการศึกษาหลักสูตรและการนำไปใช้ในชั้นมัธยมศึกษา และศึกษาแนวทางการจัด ประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กก่อนเกณฑ์เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร หมายถึง การศึกษาทำความเข้าใจ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง สาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ตลอดจนการวัดผลและการประเมินผล เพื่อนำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการวางแผน การประชุมชี้แจง การประชาสัมพันธ์ การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรและมีการติดตามผลการใช้หลักสูตร

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอน (Learning) เป็นการดำเนินการหรือการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดีและดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ (สุมาลี จันทรชะลอ. 2542 : 11)

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับเด็กและเด็กได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กทำร่วมกัน ถ้าจะแยกออกเป็น 2 ส่วน ก็เป็นการเรียนคือ กิจกรรมที่เด็กทำและการสอนคือ กิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่า การเรียนการสอนในการบริหารงานด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารควรยึดหลักการการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร กล่าวคือ ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจ นั่นคือเป็นกิจกรรมของเด็กโดยเด็กและเพื่อเด็ก ครูเป็นผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางตามที่แผนการสอนและคู่มือเสนอแนะไว้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการสอนโดยวิธีใด ๆ ก็ตามครูเป็นเพียงผู้ควบคุมและแนะนำเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร ประถมศึกษา มีหลักการและวิธีการเป็นแนวทางปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 114-115) ดังนี้

1. กระบวนการเรียนมีความสำคัญเท่ากับเนื้อหา
2. นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับการแสดง
3. นักเรียนค้นหาความรู้ สรุป และตัดสินใจด้วยตนเอง
4. ปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี
5. ใช้วิธีการหลายอย่าง
6. เน้นกระบวนการกลุ่ม

หลักการในการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจสาระสำคัญเลือกวิธีการที่เหมาะสมและลงมือปฏิบัติให้เกิดผลกับผู้เรียนอย่างจริงจัง การจัดการเรียนรู้จะต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 122-123) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความรู้ ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ภารกิจในการสอนว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนจึงจะเข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียนรู้และโครงสร้างของความรู้ ประกอบด้วยข้อมูลข้อเท็จจริง หลักการกฎเกณฑ์ไปจนถึงทฤษฎี อย่างมีลำดับขั้นตอนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาจะต้องกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายด้วย

2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วย ครูให้ความรักความเมตตาต่อศิษย์จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียนรู้ กล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้องเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

3. ด้านกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ควรเป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่นำมาใช้จะประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ทั่วไปที่ใช้ได้กับหลาย ๆ วิชา เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น นอกจากนี้ในการเรียนรู้แต่ละวิชา กิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตาม กระบวนการเรียนรู้เฉพาะวิชา เช่น วิชาวิทยาศาสตร์จะใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. การบูรณาการตามความเหมาะสม เนื่องจากการเรียนรู้สามารถเกิดได้ในทุกที่ และทุกโอกาส ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน ในสภาพแวดล้อมและในธรรมชาติผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ ปัญญาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง

การบริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ (กมล ภูประเสริฐ. 2545 : 10-11)

1. การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ หน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การกำหนด การเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ สื่อและอุปกรณ์ก็จะเป็นสิ่งที่นักเรียนใช้ปฏิบัติ

3. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา ตามแนวคิดในปัจจุบันต้องการให้มีการประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับจุดเน้นของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้า ทดลองปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ก็ควรประเมินจากการปฏิบัติและผลงานที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจแตกต่างกันไปสำหรับผู้เรียนแต่ละคนไม่สามารถประเมินโดยใช้แบบทดสอบในทุก ๆ เรื่องเหมือนแต่ก่อน ประกอบกับแต่ละหน่วยการเรียนรู้/รายวิชามีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้แล้ว การประเมินจึงต้องสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้นั้น ๆ ด้วย

4. การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรสถานศึกษา จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะของการบูรณาการอยู่แล้ว ฉะนั้น ผู้สอนแต่ละคนสามารถนำเอาผลงานจาก ข้อ 2-3 มาใช้ในการจัดทำแผนการสอนเชิงบูรณาการได้โดยตรง ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดทำแผนการสอนเป็นรายวิชาการ

5. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเยี่ยมชั้นเรียน หรือการประชุมปรึกษาหารือกันเป็น ระยะ

6. การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนโดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 38-39) ได้ให้แนวทางการกระบวนกรในการปฏิบัติงานวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. จัดให้มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระ สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอนเอง ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและกระตุ้นให้ครูจัดทำและติดตามการนำไปใช้ด้วย

2. จัดห้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน รวมถึงจัดวัสดุครุภัณฑ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอตามความจำเป็น

3. จัดสถานที่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ ตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา

4. ตรวจสอบการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระ ทุกชั้นเรียนและให้มีตารางสอนรวมของสถานศึกษาด้วย

5. จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรและแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนการสอน เช่น แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้สอนให้เพียงพอทุกระดับชั้น และ ทุกกลุ่มสาระ โดยการสำรวจความขาดแคลนและความต้องการ

6. จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัด หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็ให้จัดตามความสมัครใจ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับนักเรียนด้วย

7. ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูโดยการตรวจแผนการสอน หรือบันทึกการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

8. เยี่ยมชั้นเรียน หรือสังเกตการณ์สอน โดยกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงานไว้

9. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาด หรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงานโดยมีการบันทึกมอบหมายงาน และบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร

10. ติดตามช่วยเหลือพิเศษ ช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครูให้ขวัญและกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

11. เป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอน ให้รู้จักใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ และเลือกกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี

สรุปการจัดการเรียนการสอน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนประจำชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนรับผิดชอบให้เหมาะสมกับวุฒิการศึกษา ความถนัดและประสบการณ์ของครู จัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนเพื่อบริการแก่ครู แนะนำการจัดทำแผนการสอนและ

บันทึกการสอนของครู ตลอดจนสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านการนิเทศภายใน ปัจจุบันงานในด้านการศึกษามีความเจริญก้าวหน้ามากและมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แนวความคิดและแนวการเรียนการสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น จำนวนครูและผู้บริหารที่ยังไม่มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถจะแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการสามารถพึ่งตนเองได้และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นเรื่องการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการกระบวนการและวิธีการของการนิเทศการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป (กิตติมา ปรีดีลภ. 2535 : 261) มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา (Supervision) ไว้หลายลักษณะบางคนให้ความหมายในลักษณะของกิจกรรม ทางวิชาการที่จัดให้กับครู บางคนให้ความหมายในลักษณะของงานวิชาการ ในโรงเรียน การให้ความหมายของการนิเทศในลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นนี้ยังขาดความชัดเจน และนำไปสู่การปฏิบัติได้ยาก (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542 : 84)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42) ให้ความหมายการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า เป็นการส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักคือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

จากความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุน แนะนำซึ่งกันและกันในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดหลักการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้หลักการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 124)

1. การปฏิบัติงานตามวิทยาศาสตร์ โดยดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบครอบคลุมถึงวิธีการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการณ์เทศ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

2. การปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เปิดใจกว้างยอมรับผลการประเมินตนเอง ยอมรับในเหตุผลและปฏิบัติตามข้อตกลง ตลอดจนใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

3. การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนา สร้างสรรค์ โดยการแสวงหาความสามารถพิเศษของครูแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและสนับสนุนส่งเสริมความสามารถเหล่านั้น

4. การปฏิบัติตามกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม เน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน โดยยึดวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อความสำเร็จของงานโดยรวม

5. การปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการควบคุม ติดตาม ผลการดำเนินงาน และผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา

6. การปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์ การดำเนินงานทุกครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ การทำงานอย่างชัดเจน ออกแบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่องานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ในการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้นั้นควรคำนึงถึงผู้รับการนิเทศเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องยึดหลักประชาธิปไตย เน้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีเป้าหมายร่วมกันคือนักเรียน การนิเทศภายในสถานศึกษา มีความมุ่งหมายเดียวกับความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามมีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้หลายลักษณะ ดังนี้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 90) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 4 ประการ ต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาค้น การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาได้มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนางานซึ่งได้แก่ การสอนนั่นเอง

3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ การสร้างประสานสัมพันธ์นั้นเป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตาม ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำภายใต้การถูกบีบบังคับ และคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างขวัญและกำลังใจนั้นถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ ทั้งนี้เพราะขวัญและกำลังใจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน แล้วการนิเทศก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

สรุปแล้วความมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาก็เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้ปรับปรุงตนเองทั้งด้านการสอน สร้างขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

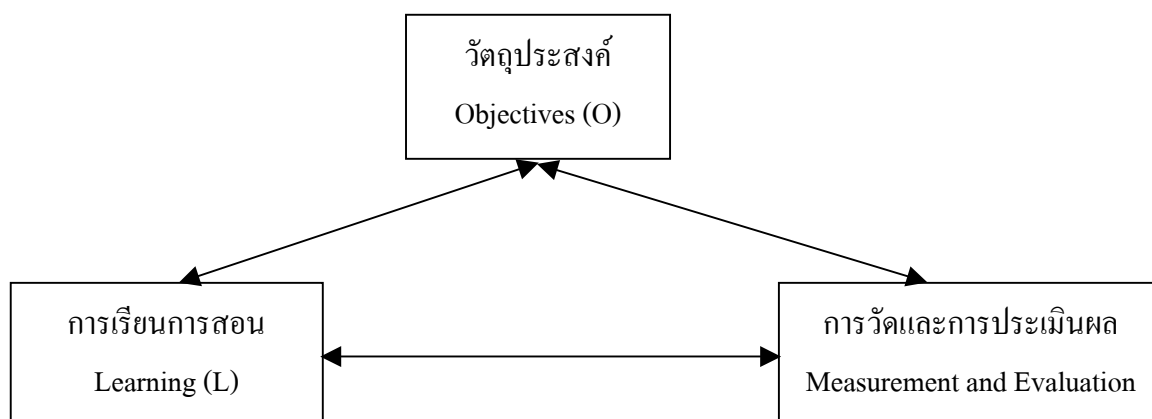
การนิเทศภายในสถานศึกษา มีหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 43-44) ดังนี้

1. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศ
2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียน โดยความร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน
3. การนิเทศภายในสถานศึกษา จะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูและของโรงเรียน และสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของครู
4. เป้าหมายสำคัญในการนิเทศ คือ การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านให้เต็มตามวัยและเต็มศักยภาพ โดยมีหลักสูตรเป็นกรอบกำกับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาคือการสร้างครูมืออาชีพ

สรุป การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา โดยการสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ การจัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศ การจัดทำเครื่องมือการนิเทศ การประชุมชี้แจงเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม มีการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศ เพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน

4. ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่านักเรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด ผลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผลรวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจัง (อำภา บุญช่วย. 2537 : 129)

การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการเรียนการสอน แต่ต้องมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกับการเรียนการสอน กล่าวคือ การวัดผลต้องวัดจากวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวัดในสิ่งที่ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลจากการวัดและให้ข้อมูลแก่ผู้สอนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใดในขณะเดียวกัน วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอนก็เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของการวัดให้เหมาะสมด้วย องค์ประกอบทั้ง 3 ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน (สุมาลี จันทรชลอ. 2542 : 11) สามารถเขียนเป็นวงจรความสัมพันธ์ได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 5 วงจรความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
ที่มา : สุมาลี จันทรชลอ. (2542). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

การบริหารการประเมินผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ (กมล ภูประเสริฐ. 2545 : 13)

1. การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้/รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการพิจารณาในการเตรียมการขั้นต่อไป ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงตัวบ่งชี้ที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ด้วย
2. การกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการเตรียมการในการสร้างเครื่องมือและการกำหนดวิธีการที่เป็นระบบในขั้นนี้ ควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการสอน การประเมินปลายภาคเรียนและปลายปีด้วย เพื่อความสะดวกในการสังเกตการปฏิบัติงานของผู้เรียนและรวบรวมผลงานของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน
3. การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งการดูแลให้มีการบันทึกผลการเรียนการสอน การบันทึกการสังเกต และการรวบรวมผลงานของนักเรียนตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ
4. การจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวง/กรม/หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้
5. การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินที่ต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินได้-ตกของผู้เรียนแต่อย่างใด

6. การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ ทั้งการรายงานผู้ปกครองระหว่างปี และการรายงานผลของสถานศึกษาช่วงปลายปีต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 130) ควรดำเนินการดังนี้

1. การประเมินความรู้และทักษะในแต่ละวิชาควรกำหนดช่วงเวลาในการประเมินดังนี้

1.1 วัดและประเมินก่อนเรียน ควรประเมินก่อนการเรียนรู้ความรู้ใหม่หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ใหม่ ซึ่งควรประเมิน 2 ลักษณะ ดังนี้ ประเมินความพร้อมของผู้เรียนและความรอบรู้ของผู้เรียน

1.2 วัดและประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอน ควรดำเนินการ 2 ลักษณะดังนี้ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียน การประเมินหาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไขในกรณีที่ผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน

1.3 วัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนควรดำเนินการดังนี้ การประเมินเพื่อสรุปและตัดสินความรู้ความสามารถของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียนรู้การสอน เพื่อตัดสินระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนในแต่ละช่วงชั้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

2. การประเมินคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรประเมินดังนี้ ประเมินทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน โดยการวางแผนสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องในเรื่องใด จะได้ให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขทันที และครูผู้สอนทุกคนมาประชุมร่วมกัน เพื่อสรุปผลการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อรายงานผลพัฒนาการของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ

วิธีการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา คือ การประเมินตามสภาพจริง ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการใช้ข้อมูลอย่างหลากหลาย เพื่อสรุปว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ความรู้สึนึกคิดในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้หรือไม่ โยงใยเรื่องราว เหตุการณ์ สภาพชีวิตจริงที่ผู้เรียนเป็นอยู่เป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้ตอบสนอง โดยการแสดงออก (Performance) ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ การลงมือปฏิบัติงาน หรือการผลิตชิ้นงาน ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพจริง มีดังนี้ (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2540 : 30)

1. งานที่นำมาประเมินความเป็นงานที่มีความหมาย คือ งานที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน การที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานโดยการประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาใช้งานหรือแก้ปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของชีวิต

2. วิธีการในการประเมินควรหลากหลายและควรประเมินรอบด้าน คือ ประเมินทั้ง ความรู้ทักษะและคุณลักษณะนิสัย โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสมหลากหลายประเมินหลายครั้ง เน้นการประเมินจากการปฏิบัติ (Performance) มากกว่าความรู้ (Knowledge)

3. การประเมินผลควรกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาจนได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ การประเมินผลโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานจะทำให้ผู้เรียนเห็นผลงานของตนเองและมองเห็น ข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงด้วยตนเอง ดังนั้น การประเมินตนเองจึงเป็นจุดเน้นที่สำคัญสำหรับผู้เรียนที่ต้องกระทำเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต

4. การประเมินผลเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดระดับสูง การประเมินวิธีนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน ผลงานที่สร้างสรรค์ควรเป็นผลงานที่ผ่านกระบวนการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมก่อนลงมือทำงาน

5. การประเมินเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางบวก การประเมินต้องจัดบรรยากาศไม่ให้เป็นสิ่งที่สร้างความเครียดและความเบื่อหน่ายให้แก่ผู้เรียน ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นว่า การประเมินเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

6. กำหนดผลงานและมาตรฐานงานให้ชัดเจน การกำหนดกรอบงานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติต้องมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรหรือสอดคล้องกับสภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7. การประเมินเน้นการให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญ สะท้อนความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง อย่างมีเหตุผลของตนเอง

8. การประเมินเน้นการกำหนดปัญหาที่สามารถถ่ายโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนได้ตอบสนองปัญหาหรือสถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินควรเป็นสถานการณ์ที่เชื่อมโยงหรือสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ดังนั้น ผู้ปกครองจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตจริงที่บ้านของผู้เรียน

9. การประเมินต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง การประเมินสามารถทำได้ตลอดเวลาและทุกสถานการณ์ทำให้มองเห็นความสามารถคุณลักษณะที่แท้จริง จุดแข็ง จุดอ่อนของผู้เรียน

10. งานที่ใช้ประเมินควรเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะในเชิงบูรณาการความรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 4-5) กล่าวถึงความหมายของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริงว่า หมายถึง การวัดและประเมินผลจากสภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตจริง โดยยึดการปฏิบัติเป็นสำคัญมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนเน้นพัฒนาการที่ปรากฏให้เห็นทั้งในและนอกห้องเรียน มีผู้เกี่ยวข้องในการประเมินหลายฝ่ายและเกิดขึ้นได้ในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้ การประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการประเมินที่มีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ

จากความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการประเมินผลจากสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

การแสดงออกหลาย ๆ ด้านเพื่อนำไปแก้ปัญหาโดยใช้ทักษะกระบวนการคิดที่สลับซับซ้อน ที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ที่เป็นจริงในทุกบริบทเท่าที่จะเป็นไปได้

หลักการที่จำเป็นของการประเมินผลจากสภาพจริง (กรมวิชาการ. 2542 : 27) มีดังนี้

1. เป็นการประเมินความก้าวหน้าและการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคน (มิใช่เปรียบเทียบกับกลุ่ม) บนรากฐานของทฤษฎีทางพฤติกรรมการเรียนรู้ และด้วยเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย

2. การประเมินผลการสภาพจริงจะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย

3. การประเมินผลจากสภาพจริงและการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมจะต้องจัดทำให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน คือ จะต้องพัฒนามาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และที่ต้องเรียนรู้ให้เห็นกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

4. ความรู้ในเนื้อหาสาระทั้งในทางกว้างและลึกจะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนเรียนรู้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมาย สนองความต้องการและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่

5. การเรียน การสอน การประเมิน จะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

6. การเรียน การสอน การประเมิน เน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่สอดคล้อง หรือใกล้เคียงกับธรรมชาติความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต งาน/กิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สูงสุดตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล

สรุป การวัดผลและประเมินผลการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีการจัดประชุมชี้แจง การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ซึ่งเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และมีการกำกับติดตามการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และนับเป็นหนึ่งในกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ (2543 : 79) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่มีการทำเป็นระบบหรือมีการวางแผนไว้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างเหมาะสมว่าผลิตภัณฑ์ กระบวนการ หรือบริการเป็นไปตามความต้องการที่ระบุไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้รับบริการ

ทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดการประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตได้มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการที่สร้างความมั่นใจว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการวางแผน การดำเนินงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 134-136) มีดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

2.1 กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

2.2 กำกับ ติดตามและให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและ รายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

4. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระ การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดย คำนึงถึงหลักการและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

5.1 เป็นผลยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและ ความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนา ได้อย่างต่อเนื่องชัดเจน และเป็นรูปธรรม

5.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้การส่งเสริม

การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

5.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

5.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากร ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

6. ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

7. ให้คณะบุคคลตามข้อ 2 (2.3) ดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนและรายงาน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสำหรับการตรวจสอบ และทบทวน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การสังเกตพฤติกรรม และกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติงานตัวอย่างผลงาน และแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการใช้ แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบวัดมาตรฐาน เป็นต้น

8. ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมหลักฐานข้อมูลและ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 7 เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนา การศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 3) ได้กำหนดไว้ 3 ข้อ คือ

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร ทรัพยากรให้จังหวัดและสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท

2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

2. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มาตรฐานที่ กำหนดและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

6.3 การบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ

ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ ได้แก่ การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านต่างๆ ดังนี้

1. การบริหารการเงิน

งานการเงินเป็นงานสนับสนุนด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นงานบริการให้ความสะดวกในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ในรอบปีการศึกษา จะเห็นผลการดำเนินงานได้ การบริหารการเงินที่ดีในโรงเรียนจะทำให้งานของโรงเรียนบรรลุผลเร็ว (ชาลี มณีศรี. 2526 : 8) งบประมาณ มีความสำคัญต่อการบริหารงานหลายประการ กล่าวคือ เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ควบคุมนโยบายของหน่วยงาน และตรวจสอบการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินงานงบประมาณ และมีการรายงานงบประมาณ

งานบริหารงานดังกล่าว ก็มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาไม่น้อย เพราะงานอื่น ๆ จะราบรื่นเรียบร้อยเพียงใด ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายการเงิน เพื่อที่จะใช้บริหาร หวน พินธุพันธ์ (2528 : 63) ก็กล่าวว่า งานการเงินเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำส่งเงิน

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า การบริหารงานการเงิน หมายถึง การบริหารงานที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง จะเป็นงานที่เกี่ยวกับงาน รายงานงานงบประมาณ งานพัสดุ การเงินและการบัญชีต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

การบริหารงานการเงิน เป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจ เพราะงานการเงินมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้งานการเงินของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาท ดังนี้

ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ (2529 : 128-129) ได้เสนอว่า การที่ผู้บริหารจะปฏิบัติงานธุรการและการเงินให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักความถูกต้อง (accuracy principle) คือ ผู้บริหารต้องบริหารงานตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด เพื่อการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐาน
2. หลักความถูกต้อง (satisfaction principle) คือ ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของงานว่าเป็นงานบริการ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับงานนี้ จะต้องมีความสมบัติที่ดี 2 ประการ คือ บริการด้วยท่าทางที่ดี บริการด้วยวาจาที่ดี
3. หลักประหยัด (economy principle) คือ ผู้บริหารการศึกษา จะต้องควบคุมดูแล และจูงใจ ให้มีการใช้ทรัพยากร การบริหารที่เป็นเงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการเรียนการสอน อย่างประหยัด
4. หลักประโยชน์ (unity principle) คือ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรที่เป็นเงินและวัสดุ อุปกรณ์
5. หลักเปิดเผย (trust principle) คือ จะต้องทำหลักฐานทางการเงินและบัญชีรวมทั้งการบันทึกอย่างไว้อย่างมีระเบียบถูกต้องตามแบบแผน และตามกฎหมายเป็นปัจจุบัน

จึงพอสรุปได้ว่า การบริหารงานการเงิน ของผู้บริหารโรงเรียน จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ในการใช้เทคนิค วิธีการ หรือหลักการในการบริหาร ตลอดจนการใช้ระเบียบอย่างรอบคอบ เพื่อมุ่งในความสำเร็จของหน่วยงานอย่างจริงจัง

2. การบริหารงานในด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542ก : 8) ได้ให้ความหมายของวัสดุอุปกรณ์ไว้ว่า หมายถึง การจัดซื้อการเรียนการสอนและนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน โดยมีระบบการจัดหาและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีการบริการและส่งเสริมการใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

อีริกสัน (สายทิพย์ ระดมกิจ. 2540 : 44 ; อ้างอิงจาก Erickson. 1968 : 22-24) ได้กล่าวถึงการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่ดีไว้ดังนี้

1. ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นำที่มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ กำลังคนและเครื่องมือเครื่องใช้อย่างพอเพียง

2. สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรนำไปใช้ได้โดยตรงตรงความต้องการของครู ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนในการคัดเลือกจัดซื้อ มีการเสนอวิธีใช้อย่างถูกต้อง

3. งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน บทบาทของฝ่ายบริหาร พบว่า มีบทบาทในการจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การติดตามประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู และการกำหนดนโยบายการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน การให้บริการสื่อการเรียนการสอน พบว่า ดำเนินการโดยจัดเป็นห้องศูนย์ บริการสื่อการเรียนการสอน มีเจ้าหน้าที่ที่สื่อเพื่อดูแลรักษาและให้บริการสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งมีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนตลอดจนวัสดุต่าง ๆ เพื่อใช้ในการผลิตสื่อเพิ่มเติมให้กับครู แหล่งที่สนับสนุนการจัดหาและการผลิตสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน พบว่า ได้แก่ ศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด รวมทั้งชุมชน การส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน พบว่า ดำเนินการโดยการส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานการสาธิตการให้และการผลิตสื่อจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้ครูศึกษาคู่มือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการใช้สื่อด้วยตนเอง ตลอดทั้งการนิเทศแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

ทิศนา แคมมณี (2542 : 14-15) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ อย่างพอเพียง จัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องหาทางส่งเสริมสนับสนุนครูให้ได้พัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกรูปแบบส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกับครูสอนมีบทบาทในฐานะผู้กระตุ้น ผู้เตรียมการ ผู้อำนวยการความสะดวก ผู้จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา และวางแผนกิจกรรมให้กับผู้เรียน

นักการศึกษาได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทางการศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในประเทศต่าง ๆ พบว่า ความต้องการและการใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนการสอน วัสดุทางการศึกษา การใช้ประโยชน์ของห้องสมุด และการใช้ห้องทดลองทางวิทยา

ศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Office of the National Education Commission. 1988 ; Fuller. 1987 ; Heyneman and Loxley. 1983 ; Thorndike. 1973) จากการศึกษของเราเดนบุชและภุมิรัตน์ (Raudenbush and Bhumirat. 1992 : 147)เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในประเทศไทย สรุปว่า ทรัพยากรทางการศึกษาประกอบด้วย 1) อาคารเรียน 2) อุปกรณ์และเครื่องมือประกอบการเรียนการสอน 3) หนังสือคู่มือ แบบเรียน และหนังสือแบบฝึกหัด 4) ห้องสมุดโรงเรียน และ 5) คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ผลที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเหล่านี้ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพของทรัพยากรเหล่านั้น

โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง มีสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้ออำนวยต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ จากผลการวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 87) ที่ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน ระหว่างโรงเรียนเอกชนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงกับโรงเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำ พบว่า โรงเรียนเอกชนทั้งสองแห่งมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในเรื่องความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

3. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนประถมศึกษา เป็นสถานบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา การละเลยไม่เห็นความสำคัญของชุมชนเป็นการมองข้ามทรัพยากรที่สำคัญที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานของโรงเรียนไปอย่างน่าเสียดาย และบางทีอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนได้ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานที่จัดอยู่ในกลุ่มงาน 5 งาน ที่เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ ผลจากการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 23) สรุปได้ว่า โดยทั่ว ๆ ไปแล้วงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 6 แต่ในโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทห่างไกลอาจมีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 5 และผู้บริหารควรใช้เวลาในการบริหารงานด้านนี้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 2-4 ชั่วโมง แล้วแตขนาดสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 215) กล่าวถึงความหมายของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า หมายถึง การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจ หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ส่วน สุพิชญา วีระกุล (2521 : 14) กล่าวว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การบริหารการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การร่วมกันกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบายตลอดจนการร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชน สำหรับ วิชากร บัวหอม (2531 : 271) ให้ทัศนะว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานที่เกี่ยวกับการติดต่อ การให้

ความช่วยเหลือ ร่วมมือและสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน โดยใช้การประชาสัมพันธ์และการจัดบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กิติมาปริดีติลล (2532 : 237) ได้กล่าวถึง การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่า การบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ชุมชน นับเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารยุคปัจจุบัน เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยกันในการพัฒนาไม่ว่าจะในด้านอาคารสถานที่ หรือการเรียนการสอน จากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มุ่งให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการ สถานประกอบการอาชีพอิสระของชุมชน ช่วยในการจัดการสอนกลุ่มวิชาชีพ ถ้าโรงเรียนและชุมชน ขาดความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนคงสำเร็จได้ยาก

สรุปได้ว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานในการติดต่อประสานสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการร่วมมือในการช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาโรงเรียน

นิพนธ์ กิनावงษ์ (2526 : 80) กล่าวถึง ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้ว่า

1. ออกข่าวสารประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การจัดนิทรรศการในโรงเรียนที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม
3. จัดโครงการเยี่ยมเยียนนักเรียนตามบ้าน
4. ส่งเสริมการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครอง
5. เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 26-27) ได้กำหนดขอบข่ายของงานความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกยิ่งขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้
 2. การให้บริการแก่ชุมชน คือ การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้
 3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน คือ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้
 4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน คือ การเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
 5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น คือ การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ

จึงสรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความสำคัญและเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการติดต่อ การให้ความช่วยเหลือ การร่วมงาน การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชน การประชาสัมพันธ์ จัดให้มีการศึกษา ฝึกอบรม ตลอดจนแนะนำเพื่อส่งเสริมอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและท้องถิ่น

ภิญโญ สาร (2526 : 427) ให้ทัศนะว่า ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารควรจัดครูหรือคณะครูกลุ่มหนึ่งรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนโดยเฉพาะ และมอบให้ครูหรือคณะกลุ่มนี้ดำเนินงานประชาสัมพันธ์ทุกชนิด ได้แก่ การเขียนบทความเกี่ยวกับโรงเรียนส่งไปยังสื่อมวลชน การจัดบรรยายพิเศษต่าง ๆ ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในโอกาสต่าง ๆ การติดต่อเยี่ยมเยียนความสำคัญต่าง ๆ ที่มีอยู่ หรือที่มาเยี่ยมท้องถิ่น ตลอดจนไปเยี่ยมเยียนครูหรือนักเรียนยามเจ็บป่วย และการจัดทำวารสารข่าวประจำโรงเรียน เป็นต้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2529 : 27) เสนอหลักการที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ คือ

1. ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือ เป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดเวลา
3. ต้องดำเนินการให้ครอบคลุมงานทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนรับผิดชอบด้วย
4. ต้องมีความง่ายและคล่องตัวในการดำเนินงาน
5. ต้องเป็นไปได้ด้วยความสร้างสรรค์ มิใช่ทำลายภาพพจน์ของโรงเรียนและชุมชน

6. ต้องดำเนินการโดยปรับให้เข้ากับสภาพของชุมชน
7. ต้องดำเนินการด้วยการยืดหยุ่น ให้เข้ากับสาระ วิธีการ เวลา และโอกาส

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 21-22) ได้กำหนดวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้สอดคล้องกับด้านการบริหารโรงเรียนครอบคลุมงาน 6 งาน คือ

1. งานให้บริการชุมชน ได้แก่ การให้บริการด้านข่าวสาร ข้อมูลวิชาการ งานอาชีพ การให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือ การให้บริการอาคารสถานที่หรือวัสดุอุปกรณ์
2. งานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การรับความช่วยเหลือจากชุมชนทุกอย่าง ทั้งทางด้านวิชาการ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่หรือคำแนะนำ
3. งานการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เป็นการดำเนินงาน หรือกิจการของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดงานประจำปี การจัดงานวันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง หล่อเทียนจำพรรษา วันไหว้ครู วันพ่อ วันแม่ วันแจกประกาศนียบัตร ทักษะศึกษาชุมชน การพัฒนาชุมชน เป็นต้น

4. งานเกี่ยวกับคณะกรรมการโรงเรียน เป็นงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน พ.ศ. 2539 ซึ่งจะต้องดำเนินการตั้งแต่การสรรหา การเสนอแต่งตั้ง การเสริมความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การจัดประชุมและการดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการพัฒนาตามที่รัฐต้องการ

5. งานการจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ เพื่อแสวงหาแนวทางและความร่วมมือจากชุมชน ด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนได้มีโอกาสจัดตั้ง รวมทั้งสนับสนุนให้กลุ่มเหล่านี้ได้มีโอกาสให้คำปรึกษา จัดตั้งกิจกรรมช่วยเหลือโรงเรียนหรือร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ให้มีความพร้อมด้านต่าง ๆ มากขึ้น

6. งานการประชาสัมพันธ์ เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบและมีความภูมิใจในผลงานร่วมกัน รวมทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นหน้าที่อันสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารที่จะต้องจัดให้กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดี และช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน อันจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีสมรรถภาพ จะต้องพยายามจัดการศึกษาให้ประชาชนเห็นความสำคัญและ เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน จัดกระบวนการในการวางแผน ควบคุม ประสานงาน จัดบุคลากรและเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและทางโรงเรียนก็ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วย

6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) งานวิจัยในประเทศ

วิเชียร ชัยสำโรง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านแคนดง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานวิชาการครบทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ งานด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสนับสนุนให้คณะครูเข้าฝึกอบรมครบทุกคนพร้อมกับการประเมินผลได้ด้วยตนเอง งานด้านการเรียนการสอนโรงเรียนได้จัดครูเข้าชั้นเรียนและติดตามผลอย่างเป็นระบบ ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการกลาง โดยใช้กระบวนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนได้ประชุมชี้แจงแก่ครูเพื่อมอบหมายงาน และครูได้มีการวางแผนการใช้และผลิตสื่องานวัดผลและประเมินผล ครูได้ศึกษาคู่มือการวัดผลและประเมินผลก่อนแล้วสร้างแบบทดสอบที่มีคุณภาพด้วยตนเอง

นรินทร์ ช่วยเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนบริหารงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยการประชุมครูและกรรมการโรงเรียน เพื่อกำหนดแผนงานและโครงการก่อนที่จะดำเนินงานตามกิจกรรมเป็นครั้ง ๆ ไป มีการกำหนดปฏิทินและการดำเนินงานตามปฏิทินกำหนดงานเป็นบางกิจกรรมการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการใช้การประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรก่อนปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน แสลงงบประมาณในการดำเนินงานส่วนใหญ่ได้มาจากการรับบริจาคจากคณะครู ศิษย์เก่า และผู้ปกครอง การประเมินผลการดำเนินงานมีเพียงบางกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือแบบสังเกตงานที่โรงเรียนดำเนินการมากคือการประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารแจ้งผู้ปกครอง การยืมใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อ การขอรับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากผู้นำชุมชนเป็นการจัดหาทุนบริจาคของขวัญ รางวัล สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเกี่ยวกับการบริการให้คำแนะนำตรวจรักษาแก่ประชาชนและนักเรียนในโรงเรียน การร่วมมือกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการและแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น ปัญหาการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ขาดแคลนงบประมาณเพื่อนำมาจัดกิจกรรมด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น กรรมการโรงเรียน ส่วนใหญ่มีงานประจำ ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจใน ชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาคเพื่อจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ

อนันต์ สุริยาศรีสกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูง อยู่ในระดับดี พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงและต่ำ มีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการทั้งเก้าด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) งานวิจัยในต่างประเทศ

มอร์เฟท (Morphet. 1967 : 67) ได้สรุปว่า หากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนและมีทักษะในการเป็นผู้นำสูงประกอบกับครูมีความพึงพอใจในการทำงานก็จะทำให้โรงเรียนทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในการวัดความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน จะมีลักษณะของงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนให้มากที่สุดและบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานด้วย ซึ่งนับว่าการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนจะ

เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การได้เข้ามามีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการบริหารงาน การได้รับการยกย่อง การได้รับความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น เพราะจะทำให้ครูมีกำลังใจในการทำงานอย่างจริงจังยิ่งขึ้น ซึ่งหมายความว่า การได้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยผู้ร่วมงาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

แมคคาธี (Mc Cathy. 1971) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐนิวเจอร์ซีย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและครู พบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการและความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่าผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทและความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพมากที่สุด

บุซซี (Buzzi. 1991 : 807-820) พบว่า องค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับควมมีคุณภาพของโรงเรียน และเป็นตัวทำนายควมมีคุณภาพของโรงเรียนอีกด้วย

7.แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านครูผู้สอน

เครื่องมือหลักในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน คือ การศึกษา ในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลดีและมีคุณภาพในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาประเทศในทิศทางที่พึงประสงค์ได้นั้นต้องอาศัยครูเป็นกำลังสำคัญ ทรัพยากรครูมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะครูมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั่นคือ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539ก : 17)

7.1 ประสพการณ์การสอน

ประสพการณ์การสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติภารกิจการสอนให้สถาบันการศึกษาจนถึงปัจจุบัน ประสพการณ์การสอนของอาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาตัวผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประสพการณ์การสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลผลิตของโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ (บุญเรือง ศรีเหรียญ. 2542 : 322) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษา เช่น แทมเมอร์ (Tamera. 1997 : abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้เวลาของอาจารย์ในกระบวนการสอน ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีประสพการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ใช้เวลาในกระบวนการสอนมากกว่าครูที่มีประสพการณ์การสอน 2 ปี อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2539ข : 25) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการสอนและชบวนการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า ประสพการณ์การสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผล

การวิจัยของบุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่น สอดแทรกเชิงเส้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรีกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นจำนวน 14,465 คน ผลการศึกษาพบว่า ประสพการณ์ในการสอนของครู มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเจตคติ และแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนั้นยังมียังงานวิจัยอีกหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากประสพการณ์ในการสอนของครู ดังเช่น งานวิจัยของจอห์นสตัน (Johnston. 1979 : 6488-A-6489-A) ที่ศึกษาสภาพการเรียนการสอน พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนเป็นระยะเวลามากกว่า 9 ปี มีผลงานด้านการสอนดีกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนน้อยกว่า 9 ปี สอดคล้องกับผลการศึกษาของประหยัด ทองคุณ (2521 : 122-126) ที่พบว่า ครูผู้ทำการสอนแล้วทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น คือ ครูที่มีประสพการณ์ในการสอนมานาน และครูที่มีประสพการณ์ในการสอนมากจะสอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าครูที่มีประสพการณ์ในการสอนน้อย

จากการศึกษาวิจัยของไพรวลัย พิทักษ์สาธิต (2523) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการสอนกับภูมิหลังของครู พบว่า ประสพการณ์ในการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการประเมินประสิทธิผลโดยครูผู้สอนประเมินตนเอง จากการศึกษาของ ชวนพิศ พรเดชาพันธ์ (2526 : 85) พบว่า อาจารย์ซึ่งที่มีประสพการณ์ในการสอนมากมีความรู้ในเรื่องวัตถุประสงค์ของการศึกษา หลักสูตร และการดำเนินการสอน ตลอดจนความรู้ในด้านการวิจัยเพื่อเสริมการสอนมากกว่าครูที่มีประสพการณ์น้อย งานวิจัยของประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2532 : 78) พบว่า ประสพการณ์ในการสอน ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอน และส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการสอนผ่านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ ความรัก และศรัทธาในอาชีพ เจตคติของอาจารย์ ความสนใจเชิงวิชาการ และสมรรถภาพในการใช้สื่อ

7.2 คุณวุฒิของครู

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น คุณวุฒิของครูเป็นตัวแปรหนึ่งที่นักวิจัยทางการศึกษาให้ความสนใจงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณวุฒิของครูกับประสิทธิภาพการสอน จากผลการวิจัยของจอห์นสตัน (Johnston. 1979 : 88 - 89) ที่ศึกษาสภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิระดับปริญญาเอกจะทำการสอนได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิระดับปริญญาโท ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2532 : 78, 148) พบว่า วุฒิการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนและส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการสอนผ่านทางบุคลิกลักษณะของครู ความสนใจเชิงวิชาการ และสมรรถภาพในการใช้ สื่อการสอน

จากการวิจัยของจุมพล พูลภัทรชีวิน (2532: บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีและได้รับมอบหมายให้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักจะเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จากรายงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 24-28) ได้สังเคราะห์งานวิจัย 50 เรื่อง เพื่อศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า วุฒิของครูมีผลต่ออัตราการเลื่อนชั้น อัตราการเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักเรียน และยังพบว่า ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีครูวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า ในอัตราส่วนสูงกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ยกเว้นโรงเรียนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือที่มีครูวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าเป็นจำนวนใกล้เคียงกับครูที่มีวุฒิป.กศ.สูง นอกจากนี้ ในระดับประถมศึกษาพบว่า โรงเรียนที่ครูมีวุฒิสองวุฒิป.กศ.สูง จำนวนมาก นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีอัตราการเลื่อนชั้น และการเรียนต่อสูงด้วย สำหรับนักเรียนในโรงเรียนที่ครูมีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. สูง จะมีผลในทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 213) ที่ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ คุณวุฒิของครู

7.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ (2541 : 38) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนว่า ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน ร่วมประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง บทเรียนต้องท้าทายทางปัญญา คำถามต่าง ๆ ต้องพัฒนาทักษะความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ให้โอกาส ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ ใช้แหล่งความรู้ที่เหมาะสม และใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : 103) ได้สรุปแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศหลายท่านเกี่ยวกับ การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพว่า การเรียนการสอนต้องทำให้นักเรียนเกิดความสนใจเป็นประการแรก โดยครูผู้สอนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ได้รับการรวบรวมอย่างเป็นระบบ จัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงเรื่องที่ทันสมัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและมีความชัดเจน มีการนำเสนอตัวอย่างและภาพที่มีสีสันประกอบ มีการทบทวนกฎเกณฑ์ที่สำคัญเสมอ ๆ เนื้อหาของบทเรียนจะต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียน และสามารถสื่อประกอบการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนได้ง่าย ดังนั้นงานวิชาการ ในด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน จึงเป็นงานที่สำคัญและจะต้องพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

การจัดการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 มีหลักการที่สำคัญคือ ต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติทำให้สถานศึกษาต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนของการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ดังกล่าวด้วย

แนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนการสอนนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 1-9) ได้กำหนดแนวคิดด้านการเรียนรู้ 5 ลักษณะซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเรียนรู้มีความสุข ความสุขคือสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ครูอาจารย์ต่างก็อยากเห็นลูกศิษย์ของตนร่าเริงแจ่มใสและมีความสุข

องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนของเด็กดำเนินไปอย่างมีความสุขคือ

1.1 เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและมีสมอง กล่าวคือ เด็กแต่ละคนมีความรู้สึก มีสมอง มีความสามารถเฉพาะตัว เด็กไม่ใช่ทาสรองรับอารมณ์ของผู้ใหญ่ เด็กแต่ละคนมีสิทธิ์ได้รับการปฏิบัติอย่างมนุษย์คนหนึ่ง เด็กแต่ละคนควรได้มีโอกาสเรียนตามความถนัดและความสนใจของตน

1.2 ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง ครูควรให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกัน มีความยุติธรรมสม่ำเสมอ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์ที่มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ให้ มีความเสียสละอดทน

1.3 เด็กเกิดความรักและภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา ครูต้องช่วยให้เด็กได้ค้นพบความสามารถของเขาและเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความสามารถนั้น ๆ ออกมา ความภูมิใจในตัวเอง จะนำมาซึ่งความสุขมองเห็นสิ่งรอบตัวในทางสร้างสรรค์เห็นคุณค่าของตน และพร้อมที่จะให้ความรักแก่คนอื่น ๆ ด้วยการรู้จักตัวเอง รู้คุณค่า เห็นความสำคัญของตนเอง จะนำมาซึ่งความสุขและความพอใจ เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำทุกอย่างได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

1.4 เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจของตนเอง

1.5 บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตาม และเร้าใจให้อยากค้นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

1.6 สิ่งที่เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

2. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นเป็นการเรียนรู้จากการที่บุคคลได้ปฏิสัมพันธ์ โดยมีการจัดโอกาสที่ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม อารมณ์ และสังคมร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือ

กัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงาม การทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะการทำงานที่ดีด้วย

การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นนั้นก่อประโยชน์มากมายหลายแง่มุม ทั้งประโยชน์ในด้าน การเรียนรู้องค์ความรู้ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ จากกันและกัน ประโยชน์ในด้านการเรียนรู้ วิธีการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น โดยการปรับความคิดให้ยอมรับกันและกัน เข้าใจกัน การเรียนรู้วิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึกของกันและกัน ตลอดจนประโยชน์ในด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกันของบุคคล

การจัดสถานการณ์ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้กับบุคคลอื่นนั้นถือได้ว่าเป็นการจัดสถานการณ์ที่ได้จำลองสภาพจริงของชีวิตนอกห้องเรียน โดยเฉพาะการจัดสถานการณ์ให้เด็กเรียนรู้จากบุคคล หลายเพศ หลายวัย หลายอาชีพ จะทำให้เกิดการเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นต่างลักษณะอย่างมีความหมาย ได้ฝึกฝนทั้งวิธีการถ่ายทอด รับแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถ ความรู้สึก ทักษะของกันและกัน

การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นมีหลายลักษณะอาจจะเป็นไปในลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการ ซึ่งต้องเตรียมตัวเด็กให้รับบทบาทของการเป็นสมาชิกของกลุ่มเรียนรู้บุคคล กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ อาจจะเป็นลักษณะการเรียนรู้จากบุคคลอื่น ๆ รายบุคคล เช่น เรียนรู้จากบุคคลอายุน้อยกว่า บุคคลที่มีอายุมากกว่า เพื่อนฝูง เรียนรู้จากบุคคลในหลายสาขาวิชาชีพ นอกจากนั้นการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นที่อยู่ในครอบครัว ชุมชนของเราก็เป็นการเรียนรู้เช่นเดียวกัน

การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง และเกิดขึ้นบ่อยในภาพชีวิตจริงในสังคมคือการเรียนรู้แบบอย่างจากบุคคลอื่นที่เป็นตัวแบบ ทั้งแบบอย่างที่ดีและแบบอย่างที่ไม่ดี สำหรับการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กในโรงเรียนนั้นครูต้องตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้จากตัวแบบ และการจะทำให้มีตัวแบบที่ดีเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก

3. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง

การคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการวางแผนการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและการดำเนินการต่าง ๆ การคิด และการปฏิบัติจริง จะส่งผลต่อการเรียนรู้ได้น้อยถ้าดำเนินการอย่างแยกส่วน ในลักษณะของการคิดแต่ไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติจริงโดยไม่ผ่านการคิดด้วยตนเองมาก่อนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้อง มีการตรวจสอบกลับไปกลับมาอยู่เสมอ แต่การคิดและการปฏิบัติจริงจะส่งผลต่อการเรียนรู้ ถ้าได้คิดและปฏิบัติจริง ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

ในการจัดการเรียนให้ได้ฝึกคิดและปฏิบัติจริงนี้ ถ้าหากได้ฝึกจากประสบการณ์ตรง ซึ่งอาจจะเป็นแหล่งความรู้ สื่อ เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ อย่างครบถ้วนกระบวนการตั้งแต่การได้ฝึกสังเกตคิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจังตามที่ได้คิดวางแผนไว้จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และมีการนำความรู้นั้นไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งเพื่อการพัฒนาตนเอง

และท้องถิ่นแล้วการเรียนรู้นั้นจะเกิดความหมายกับผู้เรียนและสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

กระบวนการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำคัญที่ถูกแทรกในทุกวิชานั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องจัดให้มีขึ้นในชั้นเรียนหรือโรงเรียน ถ้าพิจารณาจากชื่อก็จะพบว่า กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการคิดและปฏิบัติจริงหรือการปฏิบัติจริงโดยไม่ได้อ้างอิง และไม่ได้หมายความว่าต้องคิดก่อนแล้วจึงปฏิบัติ โดยไม่ต้องคิดอีก แต่หมายความว่าความคิดและปฏิบัติจริงที่ต่อเนื่องไม่สิ้นสุด จะดำเนินการกลับไปกลับมาจนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายกล่าวคือ เมื่อได้ฝึกคิดที่จะดำเนินการใด ๆ แล้ว จึงลงมือปฏิบัติตามที่ได้คิดวางแผนไว้ ในระหว่างที่ปฏิบัติตามแผนนั้นก็จะมีการคิดพิจารณา วิเคราะห์ ประเมินแผนที่วางไว้และผลการทำงานที่ได้เป็นระยะ ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำงานตามความเหมาะสมสำหรับการฝึกฝนให้เด็กเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงนั้น

4. การเรียนรู้แบบองค์รวม : องค์รวมแห่งการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์ เชื่อมโยงต่อเนื่องกลมกลืนกันทั้งเรื่องใกล้ตัวในท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย เรื่องของท้องถิ่น เรื่องของสากล การเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ซึ่งมีผลทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องที่เรียนรู้อย่างชัดเจนและลึกซึ้งครอบคลุม มีความหมายจนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสภาพสังคมจริง

การเรียนรู้แบบบูรณาการจะสอดคล้องกับหลักธรรมชาติที่เป็นองค์รวมข้างต้น ซึ่งก็คือ สอดคล้องกับหลักธรรมชาติที่ดำเนินไปในแต่ละช่วงของกิจกรรมในชีวิต และในการทำงานของร่างกายและจิตใจ จะมีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างเกิดในช่วงเวลาใกล้เคียงต่อเนื่องกัน เช่น ช่วงที่เราหยิบจับสิ่งของก็ต้องมีพฤติกรรมหลายอย่าง ทั้งการฟังเสียง การดมกลิ่น และการคิด เป็นต้น เกิดต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนเป็นผลของพฤติกรรมที่แสดงออกมาในส่วนหนึ่งของเนื้อหาธรรมชาติของความรู้ เช่น เนื้อหาวิชาทางภาษาก็เช่นเดียวกันภาษาเป็นภาพลักษณ์ที่บัญญัติขึ้นใช้สื่อความหมายและการติดต่อสื่อสารกันโดยเหตุแห่งภาษาก็คือสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตทั้งกิจกรรมการกิจอยู่ การทำงานเลี้ยงชีพ เป็นต้น การเรียนรู้ภาษาโดยเชื่อมสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็มีลักษณะบูรณาการและมีความเป็นองค์รวมนั่นเอง

ธรรมชาติแห่งองค์รวมและการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงเป็นลักษณะเน้นสำคัญหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนส่งเสริมในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความเป็นธรรมชาติที่คาดว่า จะให้ผู้เรียนเรียนตามสภาพที่แท้จริงเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลสู่การเกิดทักษะในชีวิตที่มุ่งหวังได้อย่างดี

การบูรณาการสิ่งที่เรียนรู้มีลักษณะและความเหมาะสมอย่างไร

1. การที่จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างแจ่มแจ้งเกิดความหมายและนำไปใช้ได้ดีก็ต่อเมื่อความรู้ ความคิดย่อย ๆ อยู่รวมกัน สัมพันธ์และเชื่อมโยง จนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นกับสิ่งอื่น ๆ รอบตัว ซึ่งมีผลทำให้เกิดการนำความรู้ที่ได้มาจัดระบบ ระเบียบประสบการณ์ใหม่

ให้เหมาะสมกับตนเอง เป็นองค์ความรู้ของตนเองที่มีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ

2. การสอนต้องให้เกิดกระบวนการเชื่อมโยงความคิดที่เกิดขึ้นในเนื้อหา วิธีการที่หลากหลายลักษณะเพราะจะช่วยให้มองเห็นความเชื่อมโยงของประสบการณ์ต่าง ๆ และทำให้นำไปใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างมีความหมายได้

3. เรื่องราว เนื้อหาในหลักสูตรจะมีความเชื่อมโยงกันไม่สามารถแยกส่วนขาดจากกันได้ การจัดการสอนเป็นเรื่องเดียว ๆ แยกขาดจากกันจะไม่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงได้ ครูจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดหลักสูตรเสียใหม่ ให้เป็นระบบ กระบวนการที่ประกอบด้วยความคิด เรื่องราวเนื้อหาหลากหลายมารวมกันเป็นกลุ่มก้อน และดำเนินการสอนสิ่งนั้นเชื่อมโยงกันในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตจริงด้วย

4. การสอนแบบบูรณาการจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นความรู้ที่ได้รับเก็บไว้ในสมองกับเหตุการณ์เรื่องราว/สิ่งต่าง ๆ รอบตัวหรือเนื้อหาอื่น ๆ ซึ่งมีผลทำให้ความรู้ไม่ถูกเก็บไว้ในสมองแต่เพียงลำพังแต่ถูกเชื่อมโยงไปใช้จนเกิดความหมาย เป็นความรู้ใหม่ที่มีความซับซ้อนกว่าเดิม ซึ่งถูกพิสูจน์จริง/ตรวจสอบจากสภาพจริงที่ได้นำไปใช้แล้ว

ในการสอนแบบบูรณาการนั้นครูมีบทบาทสำคัญมากในการจัดการเรียนรู้ ครูจึงต้องเข้าใจแนวคิดและทักษะที่จะปลูกฝังให้นักเรียนอย่างหลากหลาย แต่ต้องจัดระบบใหม่ให้เป็นเรื่องเดียวกันให้ได้ ครูต้องเป็นนักวางแผนชั้นเยี่ยม เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองความเชื่อมโยงของ สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการรับรู้รูปแบบการรู้และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้งว่าเกิดขึ้นอย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีการอะไร มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร โดยการเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ ประเมิน และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม พร้อมจะนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

คนเราทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องวิธีการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้ ฯลฯ การที่คนเรามีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้โดยทั่วไป และวิธีการเรียนรู้ของตนเองจะเกิดประโยชน์มาก ในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องโดยธรรมชาติแล้ว บุคคลจะเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอยู่เสมอโดยที่ไม่ต้องมีคนสอน ดังจะเห็นได้จากการพูดกับตนเองของเด็กนี้จะทำให้เด็กได้ระลึก ทบทวน และวางแผน กิจกรรม ขั้นตอนในการเรียนรู้ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ เมื่อมีสถานการณ์ใหม่ที่ต้องแก้ปัญหา เด็กจะสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการทำกิจกรรมนั้นๆ หรือนำขั้นตอนการเรียนรู้ที่เคยใช้การเรียนรู้ที่หลากหลาย มาประยุกต์ผสมผสานเป็นกระบวนการเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่และเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของตนเองอีกด้วย

กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และที่สำคัญคือการได้วิเคราะห์ ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง อยู่เสมอ ทั้งขณะเรียนอยู่ในห้องและนอกห้องจนเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเองอย่างชัดเจนว่าตนเอง มีจุดเด่นและจุดด้อยอะไรในการเรียนรู้เรื่องใด และตนเองควรจะใช้รูปแบบวิธีการใดในการเรียนรู้

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ที่ได้ใช้ในการเรียนด้วยการถามคำถามในเชิงวิเคราะห์หรืออภิปราย เพื่อให้เด็กได้เกิดการคิดย้อนกลับมา วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 15) ดังนี้

1. ครูกระตุ้นด้วยคำถาม ในเชิงวิเคราะห์หรืออภิปรายขั้นตอนของการเรียนรู้ของเด็ก

2. นักเรียนตอบคำถามหลังจากที่ได้พิจารณา ระลึก ทบทวน วิธีการทำกิจกรรมเพื่อให้ได้คำตอบหรือเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนพิจารณาซ้ำ ให้เกิดความชัดเจนขึ้นในส่วนใดที่ยังไม่ชัดเจนขึ้น ครูต้องช่วยเด็กปรับเปลี่ยน แก้ไขความคิด เพิ่มเติมข้อมูลจนได้คำตอบเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเองที่สมบูรณ์

สรุปได้ว่าในยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้ มีประเด็นสำคัญที่ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงอยู่หลายประการ คือ

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้สูงสุด แต่เป็นการเรียนรู้ที่หลากหลายและแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมของผู้เรียนแต่ละคนกระบวนการเรียนรู้จึงต้องจัดให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล คำนึงถึงความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

2. วิธีการเรียนรู้และการใช้สื่อการสอน จะต้องใจกว้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างหลากหลายจากบุคคลในชุมชนและแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพฤติกรรมการทำงานให้มีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การประเมินผลของผู้เรียน ครูจะต้องใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม และผลจากการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นความสามารถของผู้เรียน และพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข

3. บทบาทของที่ปรึกษา (advisor) ผู้บริหารต้องช่วยกระตุ้นความคิดริเริ่มให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการกำหนดเป้าหมาย (goals) ของครูอาจารย์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ

4. บทบาทของผู้ช่วยเหลือ (referral agent) ผู้บริหารต้องหาทางสนับสนุนให้ครูอาจารย์ประสบความสำเร็จในการวางแผนปฏิบัติงานเพื่อความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในสายงานการสอน

จากเอกสารที่รวบรวมได้ เห็นว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาการในด้านต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัย จึงเลือกใช้ตัวแปร ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นตัวแปรเพื่อใช้อธิบายอิทธิพลที่มีต่อการเรียนรู้ และความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน

8.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน

8.1 ขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้บริหาร และครู เพราะขนาดของโรงเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความพร้อมในด้านทรัพยากรบริหารที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม ปรับปรุงบทบาทการทำงานของผู้บริหารให้ดีขึ้น นอกจากนั้น ขนาดของโรงเรียนยังเป็นตัวแปรที่จะสร้างความแตกต่างในด้านพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนได้อีกด้วย ดังเช่น เบรเกธ (พนาลัย อยู่สำราญ. 2535 : 25 ; อ้างอิงจาก Bregeth. 1971 : 6293-A) และเบนเตอร์ (Bender. 1973 : 3964-A) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการนำนวัตกรรมไปใช้ในการสอน ปรากฏผลที่สอดคล้องกันว่า ครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่กว่าจะนำนวัตกรรมไปใช้ในการสอนมากกว่าครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษาของมอว์ค (Monk. 1986 : 24) เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาสรุปว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 400 คน ทำให้การบริการด้านการศึกษาก่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการให้บริการต่อนักเรียน ความสามารถในการจัดสิ่งสนับสนุนต่อการเรียนการสอนในระดับโรงเรียน และชั้นเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีผลต่อการเรียนการสอนในทางบวกสูงกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 400 คน ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอนได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยของนักวิจัยทั้งหลาย อาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สอดคล้องและสนับสนุนความรู้สึกของสังคมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ (Robinson. 1990 : 80-90 ; Hobbs. 1989 : 6 ; Bryk and Driscoll. 1988 ; Pittman and Haughwout. 1987 : 337-343)

จากการศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้แล้วจำนวน 14 โรงเรียนของเวห์ลาจ และคนอื่น ๆ (Wehlage and others. 1989 : 144) พบว่า โครงสร้างเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนเป็นลักษณะของโรงเรียนที่ร่วมกันมีถึง 12 แห่ง ที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และได้สรุปว่า โรงเรียนขนาดเล็กนั้นควรมีนักเรียนไม่เกิน 500 คน เป็นขนาดที่ทำให้ง่ายต่อการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะทำให้เกิดความยุ่งยาก

ในการบริหารและการจัดการเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับครู ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดใหญ่

กอทท์เฟรดสัน (Gottfredson. 1985 : 41) อธิบายถึงผลที่เกิดจากขนาดของโรงเรียนที่ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบของโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนในด้านการสื่อสารได้น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ การบริหารและการจัดการ การดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้จะปฏิบัติได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่ครูรู้สึกสูญเสียความเชื่อมั่นในการบริหารและเกิดความรู้สึกว่าการดำเนินงานไม่เกิดประสิทธิภาพซึ่ง ชายน์ (Schein. 1985 : 59) สรุปไว้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่สามารถนำไปสู่พฤติกรรมของความแตกแยกในการบริหารได้ง่าย เกิดความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทางด้านกายภาพทำได้ยาก

ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่สามารถสรุปผลได้ชัดเจน (Burke. 1987) จากการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาส่วนหนึ่งได้ข้อสรุปที่ตรงกันว่า ขนาดของโรงเรียนจะทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากการศึกษาของกลาส (Glass. 1995) พบว่า มีความสัมพันธ์กันโดยตรงระหว่างขนาดของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการเรียนของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับการวิจัยของ สเตียร์ (Steers. 1977 : 67) ที่แสดงให้เห็นว่า ขนาดขององค์กรที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นขององค์กร แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความผูกพันของพนักงานกับองค์กร เช่นเดียวกับการศึกษาของโฟว์เลอร์ และวอลเบอร์ก (Fowler and Walberg. 1991 : 189-202) พบว่า การเพิ่มขนาดของโรงเรียนส่งผลทางด้านลบต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ความพึงพอใจของนักเรียน การอยู่ร่วมกันของนักเรียน และมีผลต่อบรรยากาศของการเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกันของนักเรียนภายในโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความแตกต่างกัน (McGuire. 1989 : Smith and DeYoung. 1988) ในขณะที่ผลการวิจัยของนักวิจัยอีกส่วนหนึ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สรุปได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ (Ellsworth and Howell. 1986)

จากเอกสารงานวิจัยที่น่าเสนอข้างต้น เห็นได้ว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม มีอิทธิพลต่อกระบวนการ และแนวนโยบายในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มีส่วนสำคัญต่อการกำหนดแนวนโยบายในการบริหาร บุคลากร และงบประมาณของโรงเรียน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายอิทธิพลต่อการเรียนรู้และความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน

8.2 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นสิ่งแวดลอมที่สำคัญมาก จากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหลายอย่างช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542ก : 8) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า หมายถึง การจัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ และสภาพแวดล้อม เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 101-107) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนก่อนประถมศึกษามีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสีและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

หลักสำคัญสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนคือ ในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะดวก เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเองของเด็กเอง ให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นมั่นใจและมีความสุขซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตรดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและครู
 - 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้ายหรือที่แขวนผลงาน
 - 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็กอาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
 - 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็กอาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
 - 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของครู เช่น อุปกรณ์การสอนของส่วนตัวครู
 - 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ
2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหวต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเองและทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยรบกวนผู้อื่น

3. พื้นที่จัดมุมประสบการณ์หรือมุมเล่น สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ ฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่นวัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมประสบการณ์อย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสได้เล่นอย่างเสรีประมาณ 60 นาที การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมประสบการณ์

3.2 ควรมีการผลัดเปลี่ยนชื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก

3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมประสบการณ์ เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ครูอาจจัดให้มีการเลี้ยงตัวหนอน หรือผีเสื้อสตัฟฟ์ ใส่กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

3.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ ทั้งนี้เพื่อจูงใจเด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้อยากเข้าเล่น

3.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็กโดยมีข้อตกลงร่วมกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีทั้ง 4 ด้าน

จรรยาพร ธรินทร์ (2541 : 229) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีของโรงเรียนเอกชนคือ 1) โรงเรียนที่มีบรรยากาศร่มรื่น ปลอดภัย มีอุปกรณ์ให้เรียนรู้ ทดลองให้เล่น 2) มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้ท้าทายต่อการเรียนรู้ใหม่ ๆ 3) มีบรรยากาศห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง 4) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ 5) มีสถานที่ที่สงบเงียบและห้องเรียนรู้ที่สามารถใช้เสียงสนุกได้เต็มที่ 6) บรรยากาศที่ดี แสง สี เสียง ไม่มีมลพิษ 7) มีสนามเด็กเล่น เครื่องเล่น แหล่งนันทนาการ 8) มีสถานที่ซึ่งนักเรียนทำงานตามลำพังหรือทำงานเป็นกลุ่มได้ 9) มีเฟอร์นิเจอร์ เครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียน

ในการจัดและสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมของโรงเรียน ต้องอาศัยแนวคิดและดุลยพินิจของบุคลากรภายในโรงเรียนที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้น ภายใต้หลักการของ “การร่วมคิด ร่วมทำ” ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วมรู้สึกความเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูควรยอมรับว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีความรักความผูกพันและปรารถนาดีต่อโรงเรียน จึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ ร่วมวางแผน จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนภายใต้การแนะนำของผู้บริหารและครู (ธเนศ ขำเกิด. 2533 : 18)

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่นำเสนอข้างต้นเห็นว่า ปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายอิทธิพลที่มีต่อผลการเรียนรู้ และความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน

8.3 สภาพเศรษฐกิจฐานะ

สถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะ (Socio – economic Status) หรือคุณลักษณะของนักเรียนเป็นองค์ประกอบที่มีความยุ่งยากในการประมาณค่าผลที่เกิดกับองค์ประกอบบางลักษณะ เช่น การกำหนดนโยบายของโรงเรียน และมีความยุ่งยากในการประมาณค่าเพิ่มมากขึ้น

ถ้าศึกษาถึงความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโรงเรียน ความยุ่งยากดังกล่าวยังมีมากขึ้น ถ้าเป็นการประมาณค่าที่เกิดจากการทดลอง เพราะจะทำให้เกิดความลำเอียงขึ้นได้ง่าย ทำให้เกิดความผิดพลาดในการอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบของผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ (Willms. 1992 : 52)

ในการวิจัยทางการศึกษา ตัวแปรที่นักวิจัยต้องพิจารณาถึงเสมอ คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะซึ่งนักวิจัยให้ความหมายว่า เป็นความสัมพันธ์ของครอบครัวหรือบุคคลกับสังคมที่มีระดับชั้นลดหลั่นตามโครงสร้างของสังคมนั้น ๆ โดยความสัมพันธ์นี้มีพื้นฐานมาจากการยอมรับการควบคุมบังคับบัญชา ความร่ำรวย ตักตักศรีและพลัง (Mueller and Parcel. 1981) แต่นิยามปฏิบัติการของสถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะของนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยทั่วไป หมายถึง อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง ในการศึกษาของ เราเดนบุช และภูมิรัตน์ (Raudenbush and Bhumirat. 1992 : 161) ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะของนักเรียนประกอบด้วยระดับการศึกษาของบิดา – มารดา อาชีพของบิดา – มารดา รายได้ของบิดา – มารดา และรายได้ของนักเรียนที่ได้รับจากผู้ปกครอง และยังพบว่า ผลจากการศึกษาคุณภาพของโรงเรียนจะปรากฏผลที่ชัดเจนต่อนักเรียนที่ยากจนมากกว่านักเรียนที่มีความพร้อมทางการศึกษา นักเรียนที่ผู้ปกครองมีความยากจนและต้องแสวงหาโอกาสในการศึกษาในโรงเรียนเป็นอย่างมาก ในขณะที่นักเรียนที่ผู้ปกครองมีความได้เปรียบเทียบทางเศรษฐกิจและสังคมอาจมีความพอใจที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาที่บ้านของตนเอง จึงทำให้กระบวนการทางการศึกษาของโรงเรียนมีผลต่อการศึกษาของนักเรียนที่ยากจนได้มากกว่านักเรียนที่มีความพร้อมทางการศึกษา จากการศึกษาของไวท์ (White. 1982) ที่ใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta Analysis) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะ และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ สรุปได้ว่า การใช้สถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะเป็นตัวแปรควบคุมหรือเป็นตัวแปรพยากรณ์มีประโยชน์เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อใช้นักเรียนเป็นหน่วยการวิเคราะห์ และพบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะของนักเรียนในสหรัฐอเมริกา กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมีค่า 0.33 สำหรับการอ่าน 0.34 สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ และ 0.30 สำหรับวิชาวิทยาศาสตร์ (Willms. 1983) สำหรับประเทศสกอตแลนด์ค่าความสัมพันธ์เป็น 0.41 สำหรับวิชาพีชคณิต 0.39 สำหรับวิชาภาษาอังกฤษ และ 0.47 วิชาความรู้ทั่วไป (Willms. 1986) สำหรับสาธารณรัฐไอร์แลนด์ ค่าสหสัมพันธ์ของสถานภาพทางเศรษฐกิจฐานะของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมีค่าระหว่าง 0.33 – 0.43 สำหรับภาษาไอริส ส่วนภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ มีค่าระหว่าง 0.19 – 0.48 (Madaus and others. 1979)

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่นำเสนอข้างต้นเห็นว่า ปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกตัวแปร ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสถานภาพเศรษฐกิจฐานะของนักเรียนเป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายอิทธิพลที่มีต่อผลการเรียนรู้ และความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน

9.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการจัดการศึกษา

9.1 งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2519 : 114-156) โครงการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา โดยศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนเทศบาล และโรงเรียนในสังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้ยังแยกประเภทของโรงเรียนตามภาคภูมิศาสตร์ออกเป็น 5 ภาค คือ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ การวิจัยทำการสุ่มตัวอย่างและสำรวจข้อมูลจาก 987 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน อาคารสถานที่ ห้องเรียน นักเรียน ครู รายรับ และรายจ่ายของโรงเรียน (โดยจำแนกรายจ่ายออกเป็น 10 ประเภท ตามลักษณะการจำแนกประเภทของสำนักงบประมาณ) ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโดยเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนในภาคอื่น ๆ (คือ เฉลี่ยประมาณ 367.50 บาท ต่อคนต่อปี ระหว่าง พ.ศ. 2512-2515) ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนในเขตภูมิภาคนั้นประมาณร้อยละ 74 เป็นเงินเดือนครูและค่าตอบแทน ส่วนการลงทุนในการก่อสร้างจะตกประมาณร้อยละ 22.7 การศึกษายังพบอีกว่า ค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี กล่าวคือ เพิ่มจาก 514.73 บาท ในปี 2512 เป็น 702.65 บาท ในปี 2515 หากพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อหัว แยกตามประเภทของโรงเรียนจะเห็นว่า โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่าใช้จ่ายต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนประเภทอื่น การประมาณค่าใช้จ่ายต่อหัวของการศึกษานี้มิได้แยกค่าใช้จ่ายของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายออกจากกัน เมื่อนำมาคิดรวมกันโดยดูค่าใช้จ่ายต่อหัวเป็นหลัก จึงทำให้ค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาสูงกว่าโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่เปิดสอนเฉพาะชั้นประถมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุน หากพิจารณาตามภาคภูมิศาสตร์พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนในอาคารสถานที่น้อยกว่าภาคอื่น ๆ ตลอดมา เมื่อเทียบกับกรุงเทพฯ และภาคใต้ที่มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนต่อหัวเพิ่มสูงขึ้นทุกปี การศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวที่วิเคราะห์ในงานวิจัยนี้จะเห็นว่ามุ่งพิจารณาจากเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก โดยดูจากงบดำเนินการและงบลงทุน ตัวเลขที่ประมาณได้จึงเป็นเพียงค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งของการประถมศึกษาเท่านั้น มิได้รวมถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งมีผลทำให้ตัวเลขที่ได้จากการวิจัยดังกล่าวต่ำกว่าต้นทุนของการประถมศึกษาที่แท้จริง

พรทิพย์ มีสัตว์ (2536 : 105-132) ได้มีการทำวิจัยเรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่าง” ศึกษาการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพการฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 15 แห่ง ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2534 โดยวิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อประเมินประสิทธิภาพการจัดฝึกอาชีพพระยะสันของหน่วยงานจัดฝึกอาชีพพระยะสันของรัฐ ในแง่ของการพิจารณาเปรียบเทียบค่าใช้จ่าย อัตราความสูญเสียเปล่า และประสิทธิภาพในการจัดฝึกอาชีพระหว่างหน่วยงานจัดฝึกอาชีพแต่ละแห่ง รวมทั้งเสนอแนะข้อพิจารณาปรับปรุงการฝึกอาชีพพระยะสัน จากผลการศึกษาพบว่า วิทยาลัยสารพัดช่างส่วนใหญ่ จัดการฝึกอาชีพได้อย่างมี ประสิทธิผล กล่าวคือ อัตราการว่างงานของผู้สำเร็จการฝึกอาชีพที่ติดตามได้ อยู่ในระดับไม่สูงจนเกินไปและมีแนวโน้มลดลง ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้มากกว่าร้อยละ 75 ด้านการประเมินประสิทธิภาพทางด้านค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอาชีพ และอัตราความสูญเสียเปล่าของค่าใช้จ่ายในการผลิตผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า โดยภาพรวม ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2532-2534 วิทยาลัยสารพัดช่างมีประสิทธิภาพทางด้านค่าใช้จ่ายในการจัดฝึกอาชีพในระดับที่ไม่ดี อัตราประสิทธิภาพเฉลี่ยในแต่ละสาขาวิชาและในวิทยาลัยสารพัดช่างส่วนใหญ่ ไม่เกินร้อยละ 60 โดยเฉพาะประสิทธิภาพค่าใช้จ่ายดำเนินการมีความสูญเสียเปล่าในค่าใช้จ่ายสูง เพราะจำนวนผู้ลาออกกลางคันและผู้ไม่สำเร็จฝึกอาชีพมีมาก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาประสิทธิภาพค่าใช้จ่ายรวมแยกตามประเภทสาขาวิชาแล้ว พบว่า อัตราประสิทธิภาพมีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้น

คณะกรรมการการประเมินศึกษาแห่งชาติ. (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณภาพประสิทธิภาพและประสิทธิผลโรงเรียนประเมินศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพทางการศึกษา ในภาพรวมทั้งประเทศ โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพทางการศึกษาต่ำกว่าระดับที่น่าพอใจ ร้อยละ 48.16 โดยภาคกลางมีประสิทธิภาพทางการศึกษาสูงสุด ส่วนประสิทธิผลทางการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลสูงกว่าระดับที่น่าพอใจ ร้อยละ 52.37 โดยภาคกลางมีประสิทธิผลทางการศึกษาสูงสุด

บุญเรือง ศรีเจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้รูปแบบบลดหล่นสอดแทรกเชิงเส้น ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ องค์ประกอบระดับห้องเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน องค์ประกอบระดับโรงเรียน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ องค์ประกอบระดับห้องเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน ประสบการณ์ในการสอนของครู องค์ประกอบระดับโรงเรียน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

ศุภร เยาวรักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม ทุกด้านตามความรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณลักษณะครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การบริหารงบประมาณ และความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ได้ร้อยละ 61.20

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนของปัจจัยป้อนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ของนักเรียนจากการวิจัยของประเทศต่าง ๆ ปรากฏว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่น่าพึงกึ่งั้นการผลิตมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าการลงทุนด้านอาคารสิ่งก่อสร้างไม่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่การลงทุนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อเด็ก ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การเรียนมีผลต่อคะแนนทดสอบของผู้เรียน ดังตัวอย่างของงานวิจัยต่อไปนี้

เฮนนูร์เชค (Hanushek. 1989 : Abstract) สํารวจงานวิจัยที่ทำในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 1988 จำนวน 30 เรื่อง พบว่า ระดับการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่ประสบการณ์ การสอนของครู เงินเดือนครู และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสิ่งก่อสร้าง ไม่มีความสัมพันธ์ และไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิลลิงส์กี และเฟรมเมอร์ (Wellingsky and Filmer. 1997 : Abstract) ศึกษาสมการการผลิตทางการศึกษา (education production function) พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสอน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้าง

พริทเชสต์ และเฟรมเมอร์ (Pritchett and Filmer. 1997 : Abstract) พบว่า ประเทศต่าง ๆ มีการใช้จ่ายเงินเพื่อการลงทุนในเรื่องหนังสือและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อตัวเด็กน้อยกว่าการลงทุนเกี่ยวกับเงินเดือนและสวัสดิการครูเป็นอย่างมาก ในขณะที่ผลการตรวจสอบโดยใช้สมการการผลิตทางการศึกษาแสดงว่า เมื่อเพิ่มมูลค่าการลงทุนเกี่ยวกับหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ผู้เรียน 1 ดอลลาร์ จะส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าการเพิ่มมูลค่าการลงทุนในด้านเงินเดือนและสวัสดิการของครูประมาณ 10-100 เท่าตัว นอกจากนี้ ยังพบว่า การที่ประเทศต่าง ๆ จัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนเกี่ยวกับเงินเดือนและสวัสดิการสูงนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแรงผลักดันของสภาพครูและการวิ่งเต้นของครูกับนักการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะโอนอ่อนผ่อนตามความต้องการของครูเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของตนเอง

จากการศึกษาทฤษฎีและเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษานั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านต้นทุน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน หรือบริบทของโรงเรียนก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้าในด้านของต้นทุน จากเงินเดือนและค่าจ้าง ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระ ในด้านผู้บริหารโรงเรียน จากความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และ

ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ ในด้านครูผู้สอน จากประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในด้านบริบทของโรงเรียน จากขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ จากเอกสารพบว่า โรงเรียนที่มีการจัดสรรงบประมาณอย่างถูกต้อง และตรงกับความต้องการของผู้เรียน จะทำให้คุณภาพของผู้เรียนสูงตามไปด้วย เกิดประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ และผู้เรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้น ถ้าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานสูง ก็จะทำให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และเกิดผลลัพธ์สูงสุด จึงเป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนที่จะทำให้โรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ นอกจากนี้วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนก็มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากครูที่มีความรู้ ความสามารถสูง ก็จะสามารถทำการสอนได้ดี ซึ่งจะสามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และยังพบว่าครูผู้มีอาวุโสในการทำงาน จะมีผลงานสูงกว่าครูที่มีอายุการทำการสอนน้อยกว่า ฉะนั้นประสบการณ์การสอนของครูน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ดี จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ขนาดของโรงเรียน ยังมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนในห้องเรียน เพราะขนาดห้องเรียนที่เหมาะสมจะทำให้ครูผู้สอนดูแลการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึง เด็กจึงได้รับความรู้อย่างเต็มที่ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนได้ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีรายได้สูง จะมีโอกาสในการเรียนรู้มากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนพิเศษ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน หรือเวลาในการเรียนที่จะได้รับมากกว่านักเรียนที่ต้องช่วยผู้ปกครองในการทำงาน ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ น่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา ภายในสภาพบริบทที่แตกต่างกันได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.การกำหนดประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 185 โรงเรียน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4,546 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 216 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวนผู้บริหาร	จำนวนครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6
อ. เมือง	52	1,973	52	60
อ. จอมบึง	40	841	40	44
อ. สวนผึ้ง	20	573	20	26
อ. ปากท่อ	48	763	48	48
อ. วัดเพลง	7	107	7	11
กิ่ง อ.บ้านคา	18	317	18	18
รวม	185	4,546	185	216

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับข้อมูลย้อนหลังในปี 2547 ประกอบด้วย

4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในระดับชาติ และระดับโรงเรียน จำนวน 2 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัว ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2547 และกระบวนการจัดการเรียนการสอน แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 43 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 62 ข้อ

วิธีสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ดังนี้

1.กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

2.ศึกษาเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนประเภทต่างๆ และแหล่งที่มาของเงินงบประมาณแต่ละประเภทที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้รับการจัดสรรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 และระบบการบริหารเงินงบประมาณโดยรวมในแต่ละโรงเรียน

3.สร้างแบบสอบถามตามข้อมูลต่างๆที่ต้องการรวบรวมในงานวิจัย นำแบบสำรวจให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์พิชัย ลิ้มดีว อาจารย์เฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ อาจารย์

นิพนธ์ เอี่ยมชื่น และอาจารย์กิ่งแก้ว กาประโคน อาจารย์มารศรี เปรมเล็ก ตรวจสอบแนะนำข้อแก้ไข และเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง ปรับปรุงแบบสำรวจ ให้เหมาะสมกับการใช้งานจริง

4. นำแบบสอบถามมาทดลองเก็บข้อมูล กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาข้อแก้ไขในการนำไปใช้งาน เพื่อให้ใช้งานได้สะดวก ประหยัดเวลาในการตอบแบบสอบถาม และการจัดเรียงลำดับข้อคำถามเพื่อให้ไม่สับสน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำข้อบกพร่องมาทำการแก้ไขแบบสำรวจอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ เมื่อปรับปรุงแล้ว จึงนำไปพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในงานทั้ง 2 ด้าน และกระบวนการการเรียนการสอนครูผู้สอน ในทั้ง 5 ด้าน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งในด้านค่านิยม แนวคิด องค์ประกอบ ลักษณะการสร้างข้อคำถาม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด จากแนวทางการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในงานทั้ง 2 ด้าน และกระบวนการการเรียนการสอนครูผู้สอน ในทั้ง 5 ด้าน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโดยสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 60 ข้อ
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการจำนวน

60 ข้อ

3. แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 60 ข้อ
4. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จำนวน 80 ข้อ

4. นำข้อคำถามที่สร้างเสร็จแล้วไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ (IOC) ซึ่งมี อาจารย์ด.ร.ละเอียด รัชเฝ้า อาจารย์ ทองทรัพย์ เตชะเดชสุนันท์ อาจารย์ญาณิ เฟ่งไพฑูรย์ อาจารย์เฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ อาจารย์นิพนธ์ เอี่ยมชื่น เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และ ความสอดคล้องตามนิยามตัวแปร ปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่เหมาะสม

สมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยคัดเลือกข้อคำถามครบตามค่านิยามปฏิบัติการ จากการศึกษาพบว่าแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.00 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.00 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.00 จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามไว้ดังนี้

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ คัดเลือกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00 ได้จำนวน 50 ข้อ

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ คัดเลือกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00 ได้จำนวน 32 ข้อ

4.3 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน คัดเลือกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00 ได้จำนวน 43 ข้อ

4.4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.00 ได้จำนวน 62 ข้อ

5. นำแบบสอบถามของความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 โดยนำไปทดลองใช้กับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2 จำนวน 100 โรงเรียน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก ข้อคำถามตามเกณฑ์ของอีเบล และ ฟรีสบี (Ebel & Frisbie. 198 : 234) คือ

- 1) มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป แปลว่า จำแนกได้ดีมาก
- 2) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.30 ถึง 0.39 แปลว่าจำแนกได้ค่อนข้างดี สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้
- 3) มีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.29 แปลว่า จำแนกได้พอใช้และจำเป็นต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น

4) มีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.19 ลงไป แปลว่า จำแนกได้ไม่ดี ต้องตัดทิ้ง หรือแก้ไขปรับปรุงใหม่ก่อนนำไปใช้ ซึ่งจากผลการทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ซึ่งได้ผลดังนี้

5.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.35-0.94 คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.35 ถึง 0.94 ได้จำนวน 50 ข้อ

5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34-0.93 คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34 ถึง 0.93 ได้จำนวน 32 ข้อ

5.3 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.14-0.81 คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34 ถึง 0.81 ได้จำนวน 43 ข้อ

5.4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36-0.84 คัดเลือกข้อคำถามซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.36 ถึง 0.84 ได้จำนวน 62 ข้อ

6. จากนั้นนำแบบสอบถามความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มาทำการปรับปรุงข้อคำถามเป็นรายชื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ และมีความเหมาะสมที่นำไปทดลองใช้ต่อไป

7. นำแบบสอบถามความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 50 โรงเรียน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแต่ละฉบับดังนี้

7.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มีค่าความเชื่อมั่น .9857

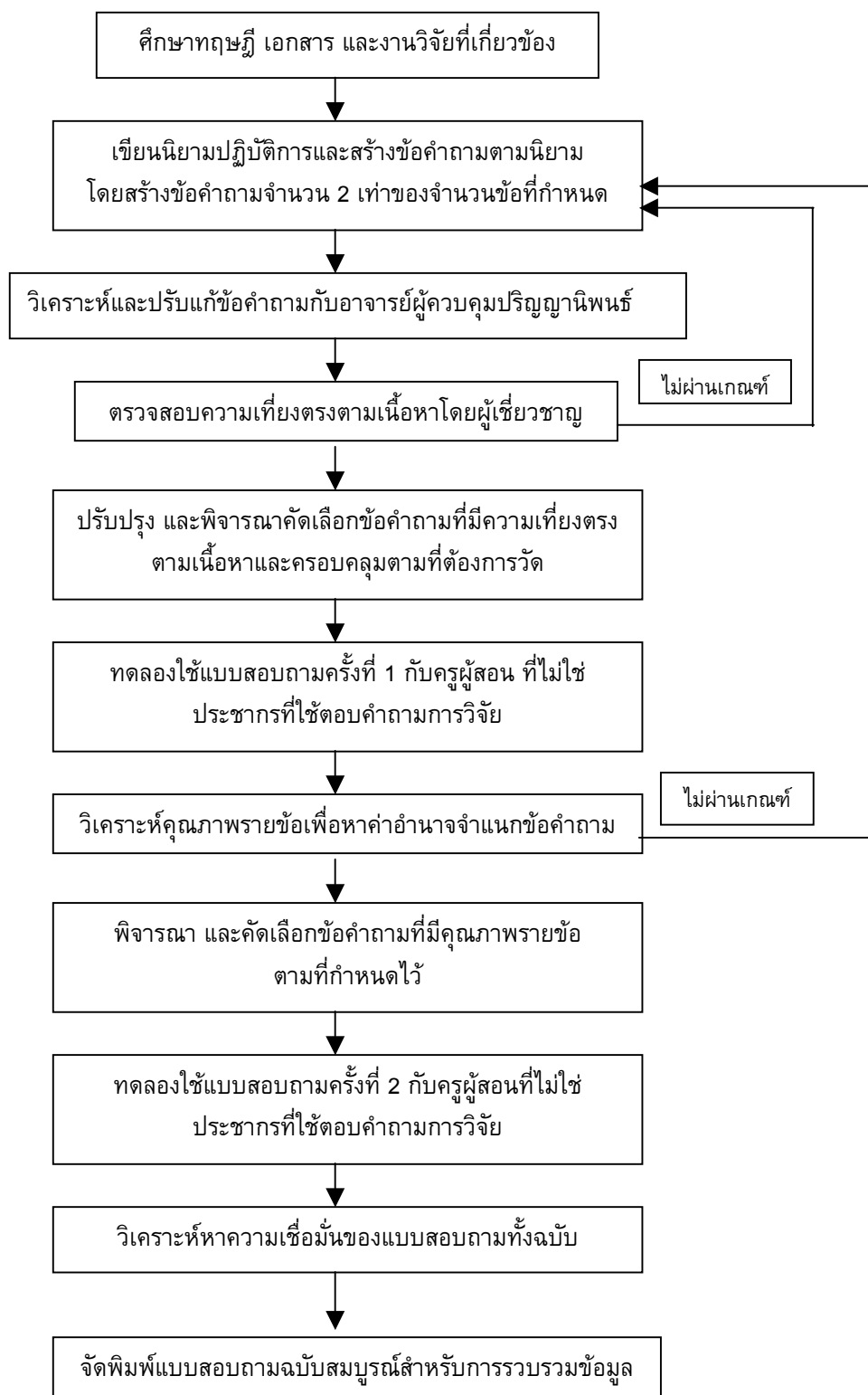
7.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ มีค่าความเชื่อมั่น .9709

7.3 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าความเชื่อมั่น.7920

7.4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .9478

8. นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์ข้อความเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 2 สร้างตามขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 6 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ฉบับที่ 1

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่ และระดับโรงเรียน

ตัวอย่าง

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลย้อนหลังในปีการศึกษา 2547 ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน รายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง ที่เว้นไว้ให้ตรงกับความจริง

1. ชื่อโรงเรียน.....
เปิดสอนระดับชั้น.....
2. นักเรียนทั้งหมดจำนวน.....คน
เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน.....คน
3. ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน เช่น ครูผู้ช่วยสอน เสมียน ยาม ภารโรง
ทั้งหมด จำนวน.....คน แยกได้ดังนี้
 - 3.1 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน.....คน
 - 3.2 ข้าราชการครูผู้สอนจำนวน.....คน
 - 3.3 ครูอัตราจ้างจำนวน.....คน
เป็นครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน.....คน
โดยแบ่งเป็นข้าราชการครูจำนวน.....คน
และครูอัตราจ้างจำนวน.....คน
 - 3.4 บุคลากรอื่นๆ จำนวน.....คน
4. นักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดจำนวน.....คน
เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....
5. รายได้เฉลี่ยของประชากรที่อยู่ในพื้นที่บริการของโรงเรียน.....บาทต่อปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน ปีการศึกษา 2547

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง ที่เว้นไว้ให้ตรงกับความจริง

- จำนวนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เงินอุดหนุนรายหัว) ที่โรงเรียนได้รับ
ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 จำนวน.....บาท
ภาคเรียนที่ 2 จำนวน.....บาท
เฉลี่ยรายหัวระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 จำนวน.....บาท/คน/ปี
ภาคเรียนที่ 2 จำนวน.....บาท/คน/ปี
- เงินรายได้อื่นๆที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนนอกเหนือจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร
จำนวน.....บาท/ปี

3. แบบสำรวจรายการวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนและ ครุภัณฑ์

ลำดับ	รายการสินทรัพย์	รวมเป็นเงิน (บาท)	เดือน / ปี ที่ได้มา	อายุการใช้ งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา ต่อปี (บาท)	หมายเหตุ

4.แบบสำรวจคำตอบแทนผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เดือน	เงินเดือน	เงินประจำ ตำแหน่ง	ค่าเช่าบ้าน	ค่ารักษา พยาบาล	ค่าเล่า เรียนบุตร	ค่าช่วย เหลือบุตร	อื่นๆ	รวม
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547								
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547								

ซึ่งคำตอบจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 1 และ 2 นั้นจะนำมาคำนวณหาค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลในการหาประสิทธิภาพของโรงเรียน สำหรับเกณฑ์การพิจารณาประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) ในการประเมิน โดยนำข้อมูลของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มาเปรียบเทียบกับ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาเปรียบเทียบ คือนำค่าใช้จ่ายต่อหน่วยหรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาต่อหน่วย (บาทต่อคนต่อปี) ซึ่งในงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะ

ค่าใช้จ่ายที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร, ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาหาค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนที่มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2547 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน ตามมาตรฐานที่ 5 โดยนำข้อมูลที่ได้ มาเปรียบเทียบกับขนาดของโรงเรียน ดังนี้ โรงเรียนขนาดใด ที่มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วย สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมของทุกโรงเรียน หมายถึง มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาดำ แต่ในทางกลับกันโรงเรียนขนาดใด ที่มี ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมของทุกโรงเรียน หมายถึง มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาสูง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน

3.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในระดับชาติ

วิชา	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
					จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย										
คณิตศาสตร์										
วิทยาศาสตร์										
ภาษาอังกฤษ										
วิทยาศาสตร์										
ภาษาอังกฤษ										

3.2 ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในระดับโรงเรียน

วิชา	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนได้เกรด 3-4	ร้อยละ
ภาษาไทย			
คณิตศาสตร์			
วิทยาศาสตร์			
ภาษาอังกฤษ			

เกณฑ์การพิจารณาของสำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2547 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาทักษะภาษาไทย กลุ่มวิชาทักษะคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาทักษะวิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ (NT) ในปีการศึกษา 2547 ดังนี้

วิชาภาษาไทย คะแนนเต็ม 40 คะแนน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 16 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 ขึ้นไป

ระดับปรับปรุง 0 – 15 คะแนน

ระดับพอใช้ 16 – 24 คะแนน

ระดับดี 25 – 40 คะแนน

วิชาคณิตศาสตร์ คำนวณเต็ม 40 คะแนน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 14 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35 ขึ้นไป

ระดับปรับปรุง 0 – 13 คะแนน

ระดับพอใช้ 14 – 23 คะแนน

ระดับดี 24 – 40 คะแนน

วิชาวิทยาศาสตร์ คำนวณเต็ม 40 คะแนน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 13 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.5 ขึ้นไป

ระดับปรับปรุง 0 – 12 คะแนน

ระดับพอใช้ 13 – 24 คะแนน

ระดับดี 25 – 40 คะแนน

วิชาภาษาอังกฤษ คำนวณเต็ม 40 คะแนน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 13 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 32.5 ขึ้นไป

ระดับปรับปรุง 0 – 12 คะแนน

ระดับพอใช้ 13 – 25 คะแนน

ระดับดี 26 – 40 คะแนน

ซึ่งข้อมูลในแบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 3 นี้ จะนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพในด้านผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยนำหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2547
มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 5 ซึ่งเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้ จากการคำนวณค่า
เฉลี่ยร้อยละ ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 :
107)

ปรับปรุง	หมายถึง	ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
พอใช้	หมายถึง	ผู้เรียนระหว่างร้อยละ 50-74 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
ดี	หมายถึง	ผู้เรียนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
ในปีการศึกษา 2547 และกระบวนการจัดการเรียนการสอน แบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย
ด้วย 4 ตอน จำนวน 187 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 2 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพจริงของท่าน

1. ประสบการณ์ในการสอน.....ปี
2. วุฒิการศึกษา
 - () ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
 - () ระดับปริญญาตรี
 - () ระดับปริญญาโท
 - () ระดับปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 50 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับตามความคิดเห็นของท่าน
มากที่สุด

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีการปฏิบัติในระดับใด
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
(0)	ผู้บริหารมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....					
(00)	ผู้บริหารชี้แจงให้ข้อมูลแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....					
(000)	ผู้บริหารใช้สื่อและวิธีการต่างๆ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....					

วิธีการให้คะแนนและเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

เนื่องจากข้อคำถามมีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและข้อความที่เป็นทางลบ การตรวจให้คะแนนจึงแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

ผลการตอบ	ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
5	ให้	5	คะแนน	ให้	1	คะแนน
4	ให้	4	คะแนน	ให้	4	คะแนน
3	ให้	3	คะแนน	ให้	3	คะแนน
2	ให้	2	คะแนน	ให้	2	คะแนน
1	ให้	1	คะแนน	ให้	5	คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 50 ข้อ คะแนนเต็ม 250 คะแนน เมื่อรวมคะแนนทั้งหมด ถ้าได้คะแนนมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารงานที่วิชาการอยู่ในระดับสูง โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
224.51 – 250.00	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่วิชาการสูงมาก
174.51 – 224.50	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่วิชาการสูง
124.51 – 174.50	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่วิชาการปานกลาง
74.51 – 124.50	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่วิชาการต่ำ
50.00 – 74.50	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่วิชาการต่ำมาก

ตอนที่ 3 ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการของผู้บริหาร จำนวน 32 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

5	หมายถึง	ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีการปฏิบัติในระดับใด
2	หมายถึง	ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
(0)	ผู้บริหารพิจารณาการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามลำดับความสำคัญของโครงการ.....					
(00)	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ อย่างยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพการ.....					
(000)	ผู้บริหารจัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด.....					

วิธีการให้คะแนนและเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

เนื่องจากข้อคำถามมีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและข้อความที่เป็นทางลบ การตรวจให้คะแนนจึงแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

ผลการตอบ	ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
5	ให้	5	คะแนน	ให้	1	คะแนน
4	ให้	4	คะแนน	ให้	4	คะแนน
3	ให้	3	คะแนน	ให้	3	คะแนน
2	ให้	2	คะแนน	ให้	2	คะแนน
1	ให้	1	คะแนน	ให้	5	คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 32 ข้อ คะแนนเต็ม 160 คะแนน เมื่อรวมคะแนนทั้งหมด ถ้าได้คะแนนมาก แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช้วิชาการอยู่ในระดับสูง โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
144.00 – 160.00	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช้วิชาการสูงมาก
112.00 – 143.99	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช้วิชาการสูง
80.00 – 111.99	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช้วิชาการปานกลาง
48.00 – 79.99	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช้วิชาการต่ำ
32.00 – 47.99	ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช้วิชาการต่ำมาก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 43 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติงานของท่านตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากหรือน้อย
 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติงานสอน				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข					
(0)	การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้ทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบเป็นกันเอง.....					
(00)	การจัดให้ผู้เรียนมีอิสระเลือกเรียนรู้ได้ทุกครั้ง.....					
	ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น					
(0)	การจัดประสบการณ์เข้าค่ายทางวิชาการ.....					
(00)	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันระหว่างครูและนักเรียน...					
	ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง					
(0)	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ระดมความคิดอยู่เสมอ					
(00)	การให้ผู้เรียนคิดวางแผนก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง.....					
	ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม					
(0)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกวิชา.....					
(00)	นำเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของนักเรียนมาจัดสถานการณ์การเรียนรู้.....					
	ด้านการกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง					
(0)	การให้ผู้เรียนแต่ละคนเสนอรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด.....					
(00)	การให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานอย่างสม่ำเสมอ.....					

วิธีการให้คะแนนและเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

เนื่องจากข้อคำถามมีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและข้อความที่เป็นทางลบ การตรวจให้คะแนนจึงแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

ผลการตอบ	ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
5	ให้	5	คะแนน	ให้	1	คะแนน
4	ให้	4	คะแนน	ให้	4	คะแนน
3	ให้	3	คะแนน	ให้	3	คะแนน
2	ให้	2	คะแนน	ให้	2	คะแนน
1	ให้	1	คะแนน	ให้	5	คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 43 ข้อ คะแนนเต็ม 215 คะแนน เมื่อรวมคะแนนทั้งหมด ถ้าได้คะแนนมาก แสดงว่าผู้สอน มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
193.50 – 215.00	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอยู่ในระดับดีมาก
150.50 – 193.49	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอยู่ในระดับดี
107.50 – 150.49	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง
64.50 – 107.49	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอยู่ในระดับไม่ดี
43.00 – 64.49	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอยู่ในระดับไม่ดีมาก

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จำนวน 62 ข้อ ดังนี้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นจริงที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อความนั้นจริงมาก
- 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นจริงในระดับใด
- 2 หมายถึง ข้อความนั้นจริงน้อย
- 1 หมายถึง ข้อความนั้นจริงน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		5	4	3	2	1
(0)	บริเวณโรงเรียนร่มรื่น เหมาะสมมีบรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้.....					
(00)	บริเวณในโรงเรียน อาคารเรียน มีความสะอาด ร่มรื่น.....					
(000)	การตกแต่งของโรงเรียนน่าพึงพอใจสำหรับผู้ที่มาติดต่อหรือเยี่ยมเยือน.....					

วิธีการให้คะแนนและเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน

เนื่องจากข้อคำถามมีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและข้อความที่เป็นทางลบ การตรวจให้คะแนนจึงแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

ผลการตอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
5	ให้ 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
4	ให้ 4 คะแนน	ให้ 4 คะแนน
3	ให้ 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
2	ให้ 2 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
1	ให้ 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ มี 62 ข้อ คะแนนเต็ม 310 คะแนน เมื่อรวมคะแนนทั้งหมด ถ้าได้คะแนนมาก แสดงว่า โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมดีมาก โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
279.00 – 310.00	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมดีมาก
217.00 – 278.99	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมดี
155.00 – 216.99	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมปานกลาง
93.00 – 154.99	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมไม่ดี
62.00 – 92.99	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมไม่ดีมาก

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้วในปี 2547 ของโรงเรียนประถมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้แก่ ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ส่วนที่ 2 คือ การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

ถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ได้แก่ ตัวแปรด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน โดยมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสำนักเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ซึ่งเป็นต้นสังกัดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัด

2. เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนโรงเรียน ผู้บริหารและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 185 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างครู 216 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 401 ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่คุณผู้วิจัยได้จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย พร้อมทั้งติดดวงตราไปรษณีย์ไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อความสะดวกในการส่ง และสถานศึกษาที่ส่งแบบสอบถามกลับมาช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดจะโทรศัพท์ติดต่อประสานขอความอนุเคราะห์ให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมายัง ผู้วิจัย

4. หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ตอบในแบบสอบถาม โรงเรียนใดให้คำตอบได้ไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับโรงเรียนนั้นๆ เพื่อขอไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองอีกครั้ง

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ไปตรวจสอบความถูกต้องกับข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ถ้าโรงเรียนใดกรอกข้อมูลไม่ถูกต้องก็ดำเนินการแก้ไขให้ตรงกัน

6. นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 ไปตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้

7. นำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยระเบียบวิธีการทางสถิติ และทางเศรษฐศาสตร์ ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำหรับงานวิจัยนี้ พิจารณาเฉพาะ ค่าใช้จ่ายสำคัญ 3 รายการ คือ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 คำนวณหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แก่ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าช่วยเหลือบุตร และอื่นๆ ของผู้บริหารและครูอาจารย์ บุคลากรอื่นๆ มารวมกันในแต่ละภาคเรียน และนำของทั้ง 2 ภาคเรียนมารวมกัน จะได้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ของโรงเรียนในปี 2547

1.2 คำนวณหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์ โดยนำข้อมูลจากแบบสอบ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายวัสดุรายหัว วัสดุประจำโรงเรียน เครื่องกีฬา หนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอื่นๆ นำมารวมกัน ในส่วนของครุภัณฑ์ ให้คำนวณค่าใช้จ่ายจาก (อายุการใช้งาน (ปี) x ค่าเสื่อมราคาต่อปี) จากนั้น นำค่าใช้จ่ายทั้งสองมารวมกัน จะได้ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์ ของโรงเรียนปี 2547 (กองวิจัยการศึกษา. 2539 : 20)

1.3 คำนวณหาค่าใช้จ่ายของโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ มารวมกันทุกวิชา จะได้ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนปี 2547

1.4 คำนวณหาค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา โดยนำ ตัวเลขที่คำนวณได้จากข้อ 1.1-1.3 มารวมกัน จะได้ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนปี 2547

2. คำนวณหาค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนในโรงเรียน (M_N) บาทต่อคนต่อปี (กองวิจัยการศึกษา. 2539 : 24) จากสูตร

$$M_N = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา (B_T) บาทต่อปี}}{\text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด (N) คน}}$$

3. คำนวณหาค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา (B_{P6}) บาทต่อปี (กองวิจัยการศึกษา. 2539 : 24) จากสูตร

$$B_{P6} = M_N \times \text{จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (N_{P6})}$$

4. คำนวณหาประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา จากค่าใช้จ่ายต่อหน่วย จากสูตร (กองวิจัยการศึกษา. 2539 : 25)

$$Y_1 = B_{P6} / N_{Y1}$$

เมื่อ	Y_2	แทน	ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณ
	B_{P6}	แทน	ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาเฉพาะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
	N_{Y1}	แทน	จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนมีระดับผลการเรียนดีตามเกณฑ์โดยรวมทุกรายวิชา

5. คำนวณหาประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ โดยจำแนกตามรายวิชา สำหรับงานวิจัยนี้ จะพิจารณาเฉพาะวิชาหลัก 4 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 106)

5.1 คำนวณหาประสิทธิผลวิชาภาษาไทย (TH) จากสูตร

$$TH = (G_{T1} + G_{T2})/2$$

เมื่อ G_{T1} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาภาษาไทย
ระดับ เกรด 3 – 4

G_{T2} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติ (NT) วิชาภาษาไทยระดับดี

5.2 คำนวณหาประสิทธิผลวิชาคณิตศาสตร์ (MA) จากสูตร

$$MA = (G_{M1} + G_{M2})/2$$

เมื่อ G_{M1} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาคณิตศาสตร์
ระดับ เกรด 3 – 4

G_{M2} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติ (NT) วิชาคณิตศาสตร์ระดับดี

5.3 คำนวณหาประสิทธิผลวิชาวิทยาศาสตร์ (SC) จากสูตร

$$SC = (G_{S1} + G_{S2})/2$$

เมื่อ G_{S1} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาวิทยาศาสตร์
ระดับ เกรด 3 – 4

G_{S2} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติ (NT) วิชาวิทยาศาสตร์ระดับดี

5.4 คำนวณหาประสิทธิผลวิชาภาษาอังกฤษ (EN) จากสูตร

$$EN = (G_{E1} + G_{E2})/2$$

เมื่อ G_{E1} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนในโรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ
ระดับ เกรด 3 – 4

G_{E2} แทน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติ (NT) วิชาภาษาอังกฤษระดับดี

6. คำนวณหาประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน หรือประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ โดยรวมทุกวิชา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 106) จากสูตร

$$Y_2 = (TH + MA + SC + EN) / 4$$

เมื่อ	TH	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
	MA	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์
	SC	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์
	EN	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ
	Y_2	แทน	ประสิทธิผลของโรงเรียนหรือประสิทธิผลโดยรวมทุกวิชา

7. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของทุกตัวแปรในด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านบริบทของโรงเรียน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

8. สำหรับตัวแปรด้านครูผู้สอน มีตัวแปรประเภทจัดกลุ่มอยู่ 1 ตัวแปร คือ วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน ในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้สร้างตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) โดยการเปลี่ยนรูปตัวแปร ซึ่งวุฒิการศึกษา มีค่าที่เป็นไปได้ 2 ค่า คือ ปริญญาตรี และปริญญา จะต้องกำหนดให้มีตัวแปรหุ่นแทนสภาพ 1 ตัวแปรหุ่น เนื่องจากข้อมูลวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนมีเพียง 2 กลุ่ม คือระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ดังนั้น ตัวแปรหุ่น (X_{7D1}) แทน ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ค่าที่เป็นไปได้ 2 ค่า คือ 0 แทนวุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1 แทน วุฒิการศึกษาปริญญาโท

9. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยและระหว่างตัวแปรปัจจัยกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment Correlation Coefficient) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

10. ค้นหาตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ BlockWise เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของ ประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ดังสมการ

สมการถดถอยพหุคูณ

$$Y'_{2.1} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + e$$

$$Y'_{2.2} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + e$$

$$Y'_{2.3} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_{7D1}x_{7D1}(1) + b_8x_8 + e$$

$$Y'_{2.3.1} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_{7D1}x_{7D1}(0) + b_8x_8 + e$$

$$Y'_{2.4} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_{7D1}x_{7D1}(1) + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + e$$

$$Y'_{2.4.1} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_{7D1}x_{7D1}(0) + b_8x_8 + b_9x_9 + b_{10}x_{10} + b_{11}x_{11} + e$$

11. ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่านำหนักความสำคัญ โดยทดสอบค่าที (t-test)

12. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

12.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) ของแบบสอบถามโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	R	แทน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Total Correlation) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ (Item) โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้อที่เหลือทั้งหมด โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 166)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และตัวแปร Y
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถามรายข้อ
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้อที่เหลือทั้งหมด

3) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 220)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
N	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

12.2 สถิติที่ใช้ในการหาค่าสถิติเชิงบรรยาย

- 1) หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
- 2) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson product moment Correlation Coefficient) (Pedhazur. 1997 : 39)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	แทน	สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนตัวแปร X กับตัวแปร Y
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของ X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y ทุกคู่
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3) การทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 317)

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าจากการแจกแจงแบบที
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

12.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Pedhazur. 1997 : 104)

$$R_{Y.12..k} = \sqrt{\beta_{1r_{Y1}} + \beta_{2r_{Y2}} + \beta_{3r_{Y3}} + \dots + \beta_{kr_{Yk}}}$$

เมื่อ $R_{Y.12..k}$	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
$\beta_1 \cdot \beta_2 \dots \beta_k$	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
$r_{Y1}, r_{Y2}, \dots, r_{Yk}$	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
K	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2) การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้สูตรค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F-test) (Pedhazur. 1997 : 105)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2) / (N - k - 1)}$$

โดย $df_1 = k$ $df_2 = N - k - 1$

เมื่อ F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
K	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

3) หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์แบบพหุคูณ (Standard Error of Multiple Estimate) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544 : 327)

$$SE_{est} = S_y \sqrt{1 - r^2}$$

เมื่อ	SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
	S_y	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปรตาม
	r^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

4) คำนำน้หนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ คำนวณโดยใช้สูตรค่า score weight (b) (Pedhazur.1997 : 103)

$$b_i = b_j \frac{S_y}{S_j}$$

เมื่อ	b_i	แทน	ค่าน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	b_j	แทน	ค่าน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ j
	S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของตัวแปรตาม
	S_j	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของตัวแปรอิสระตัวที่ j

5) การทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าน้หนักความสำคัญของตัวแปรอิสระ คำนวณโดยใช้ t-test (Pedhazur.1997 : 107)

$$t_j = \frac{b_j}{SE_{bj}}$$

เมื่อ	t_j	แทน	การแจกแจงแบบทีของค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวที่ j
	b_j	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ j
	SE_{bj}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ j
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

13. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ กระทำโดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows version 12.0

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนเบื้องต้น 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนหลัก

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้น

1.1 ผลการตรวจสอบปริมาณและลักษณะรูปแบบการขาดหายของข้อมูล

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดลักษณะของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรด้านผู้บริหาร ได้แก่ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ตัวแปรด้านครูผู้สอน ได้แก่ ประสบการณ์การสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ ตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนหลัก

2.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับประสิทธิผลของโรงเรียนโดยวิธี BlockWise

สัญลักษณ์ที่ใช้ในนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ในนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(X_1, X_2, X_3)	แทน	ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ประกอบด้วย
X_1	แทน	เงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร
X_2	แทน	ค่าวัสดุ อุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์
X_3	แทน	ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
(X_4, X_5)	แทน	ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย
X_4	แทน	ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
X_5	แทน	ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ
(X_6, X_7, X_8)	แทน	ปัจจัยด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย
X_6	แทน	ประสบการณ์การสอน
X_{7D1}	แทน	วุฒิการศึกษา (Dummy Variables)
X_8	แทน	กระบวนการจัดการเรียนการสอน
(X_9, X_{10}, X_{11})	แทน	ปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ประกอบด้วย
X_9	แทน	ขนาดของโรงเรียน
X_{10}	แทน	สภาพแวดล้อมของโรงเรียน
X_{11}	แทน	สภาพเศรษฐกิจ
Y_1	แทน	ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
Y_2	แทน	ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
TH	แทน	ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
MA	แทน	ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์
SC	แทน	ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์
EN	แทน	ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาอังกฤษ
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
N_{p6}	แทน	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
N_{Y1}	แทน	จำนวนเฉลี่ยของผู้เรียนมีผลการเรียนดีตามเกณฑ์ โดยรวมทุกรายวิชา
N_2	แทน	จำนวนของประชากรที่ใช้ในการวิจัย
G_1	แทน	ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน เกรด 3 – 4

G_2	แทน	ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ระดับดี
B_{P6}	แทน	ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
B_T	แทน	ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณที่ใช้ในการจัดการศึกษาของนักเรียนทุกคน
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
M	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
K	แทน	คะแนนเต็มทั้งฉบับ
k	แทน	คะแนนเต็มรายข้อ
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงของที
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงของเอฟ
$**p < .01$	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
$*p < .05$	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้น

1.1 ผลการตรวจสอบปริมาณและลักษณะรูปแบบการขาดหายของข้อมูล จากการตรวจสอบการขาดหาย (missing value) ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 จำนวน 185 โรงเรียน พบว่าข้อมูลที่ได้รับมีความสมบูรณ์ ไม่มีการขาดหายของข้อมูลประชากร

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดลักษณะของประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในบรรดาโรงเรียนทั้งหมดที่ใช้เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงรายละเอียดของประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

รายการ	คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน (X_9)		
	ขนาดเล็ก	90.0	48.6
	ขนาดกลาง	66.0	35.7
	ขนาดใหญ่	29.0	15.7
	รวม	185.0	100.0
ผู้บริหาร	ชาย	160.0	86.0
	หญิง	25.0	14.0
	รวม	185.0	100.0
ครูผู้สอน	วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน (X_7)		
	ปริญญาตรี	213	98.61
	ปริญญาโท	3	1.39
	รวม	216	100.0
นักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6	ชาย	2,314	51.0
	หญิง	2,232	49.0
	รวม	4,546	100.0

รายละเอียดประชากรจากตาราง 3 พบว่าประชากรเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุดเท่ากับ 90 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 66 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.7 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 29 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ตามลำดับ ผู้บริหารเป็นเพศชายมากที่สุดเท่ากับ 160 คนคิดเป็นร้อยละ 86.0 รองลงมาคือเพศหญิงจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 213 คน คิดเป็น ร้อยละ 98.61 รองลงมาคือระดับปริญญาโทจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.39 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเพศชายมากที่สุดจำนวน 2,314 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือเพศหญิง จำนวน 2,232 คิดเป็นร้อยละ 49.0

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยายและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยายของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปร	N ₂	n	k	K	M	S	การแปลความหมาย
ตัวแปรอิสระ							
ด้านต้นทุนของโรงเรียน							
เงินเดือนค่าจ้าง (X ₁)	185	4	-	-	334,388.15	68,438.31	-
ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X ₂)	185	2	-	-	12,491.29	1,261.44	-
ค่าใช้จ่ายโครงการ (X ₃)	185	1	-	-	8,622.18	1,320.34	-
ด้านผู้บริหาร							
บริหารงานวิชาการ (X ₄)	216	50	5	250	200.22	27.62	สูง
บริหารงานไม่ใช่วิชาการ (X ₅)	216	32	5	160	131.08	16.50	สูง
ด้านครูผู้สอน							
ประสบการณ์การสอน (X ₆)	216	1	-	-	21.93	14.21	-
การเรียนการสอน (X ₈)	216	43	5	215	171.88	21.45	ดี
ด้านบริบทของโรงเรียน							
ขนาดของโรงเรียน (X ₉)	185	1	-	-	212.14	119.82	-
สภาพแวดล้อม (X ₁₀)	216	62	5	310	257.70	24.33	ดี
สภาพเศรษฐกิจ (X ₁₁)	185	1	-	-	28,076.22	1,313.11	-
ตัวแปรตาม							
ประสิทธิภาพ (Y ₁)	185	-	-	-	73,055.19	19,457.16	-
ประสิทธิผล (Y ₂)	185	-	-	-	19.72	16.23	ปรับปรุง
วิชาภาษาไทย (TH)	185	-	-	-	31.22	27.07	ปรับปรุง
วิชาคณิตศาสตร์ (MA)	185	-	-	-	13.40	11.97	ปรับปรุง
วิชาวิทยาศาสตร์ (SC)	185	-	-	-	24.08	22.78	ปรับปรุง
วิชาภาษาอังกฤษ (EN)	185	-	-	-	10.18	9.42	ปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ในกลุ่มตัวแปรอิสระ พบว่า โรงเรียนต่างๆ มีค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 334,388.15 บาทต่อโรงเรียนต่อปี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 68,438.31 แสดงว่าข้อมูลค่าใช้จ่ายเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร มีการกระจายมากเนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากรแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เป็นเพราะครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีประสบการณ์การสอน หรืออายุการรับราชการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้เงินเดือนมีความแตกต่างกันมาก ตัวแปรค่าวัสดุ อุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12,491.29 บาทต่อโรงเรียนต่อปี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,261.44 ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8,622.18 บาทต่อโรงเรียนต่อปี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,320.34

ตัวแปรด้านผู้บริหารความสามารถในการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 200.22 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.62 ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 131.08 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 16.50

ตัวแปรด้านครูผู้สอน ประสบการณ์การสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 21.93 ปี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 14.21 แสดงว่าข้อมูลประสบการณ์การสอนมีการกระจายมาก ครูในแต่ละโรงเรียน มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมาก และกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 171.88 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 21.45

ตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 212.14 คนต่อโรงเรียน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 119.82 แสดงว่าข้อมูลขนาดของโรงเรียนมีการกระจายมาก เนื่องจากโรงเรียนต่างๆมีจำนวน นักเรียนแตกต่างกันมากโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก สภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 257.70 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 24.33 และสภาพเศรษฐกิจหรือรายได้ของผู้ปกครองที่อยู่ในชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 28,076.22 บาทต่อปี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1,313.11

ในกลุ่มตัวแปรตามประสิทธิภาพของโรงเรียนหรือประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาต่างๆ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9,457.16 แสดงว่ามีการกระจายมาก ข้อมูลมีความแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กมาก คือเกิดการประหยัดต่อขนาดเกิดขึ้นตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์

ประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 19.72 ต่อโรงเรียน อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 16.23 ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 31.22 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุงมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 27.07 ประสิทธิผล

ในผลการจัด การเรียนรูวิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.39 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.97 ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรูวิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 24.08 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 22.78 ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรูวิชาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 10.18 อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.42

2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังตาราง 5

ตาราง 5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และตัวแปรตามกับตัวแปรตาม

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y ₂	TH	MA	SC	EN
X ₁	1.00	.365**	.543**	.021	.033	.090**	.019	.451**	.011	.027	.285**	.178**	.201**	.367**	.275**
X ₂		1.00	.500**	.282**	.388**	.010	.343**	.533**	.268**	.010	.323**	.220*	.356*	.345*	.200*
X ₃			1.00	.207**	.113	.016	.220**	.220**	.167*	.047	.153**	.168*	.108*	.116*	.124*
X ₄				1.00	.789**	.153**	.549**	.065	.580**	.129	.178*	.184*	.223*	.245*	.204
X ₅					1.00	.228**	.714**	.185**	.675**	.001	.122*	.127*	.271*	.236*	.127
X ₆						1.00	.214**	.024	.048	.046	.299**	.331**	.314**	.289**	.296**
X ₈							1.00	.258**	.672**	.004	.360**	.355**	.342**	.368**	.317**
X ₉								1.00	.249*	.014	.010	.034*	.022*	.028*	.037*
X ₁₀									1.00	.147*	.190*	.131*	.148*	.156*	.143*
X ₁₁										1.00	.321	.029	.020	.031	.037
Y ₂											1.00	.998**	.990**	.998**	.993**
TH												1.00	.986**	.994**	.987**
MA													1.00	.982**	.979**
SC														1.00	.991**
EN															1.00

**p< .01, *p< .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ มีค่าอยู่ระหว่าง .090-.789 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนี้ ตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือขนาดของโรงเรียน ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .543, .451, .365 และ .090 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรขนาดของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .533, .500, .388, .343, .282 และ .268 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุด รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .207, .220, .220 และ .167 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับตัวแปรความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุด รองลงมาคือตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .789, .580, .549 และ .153 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนมากที่สุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประสบการณ์การสอน และ ขนาดของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .714, .675, .228 และ .185 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .214 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ขนาดของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .672 และ .258 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .249 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสภาพเศรษฐกิจ โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ .147 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีค่าอยู่ระหว่าง .022 - .368 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนั้น ตัวแปรเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมา คือ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .367, .285, .275, .201 และ .178 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลใน ผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในด้าน ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .356, .345, .323, .220 และ .200 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตัวแปรค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .168, .153, .124, .116 และ .108 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

ตัวแปรสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .245, .223, .204, .184 และ .178 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์มากที่สุดรองลงมาคือ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .271, .236, .127, .127 และ .122 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .331, .314, .299, .296 และ .298 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .368, .360, .355, .342 และ .317 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .037, .034, .028 และ .022 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือตัวแปร ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .190, .156, .148, .143 และ .131 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรตามมีค่าอยู่ระหว่าง .979 - .998 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนี้ ตัวแปรประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์ และภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .998, .998, .993 และ .990 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรโดยประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ โดยมีค่า สหสัมพันธ์เท่ากับ .994, .987 และ .986 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์ มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .982 และ .979 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ตัวแปรประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .991 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนหลัก

2.1 ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้จะลำดับขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

1) รายละเอียดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รวมทุกโรงเรียน และค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียน ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รวมทุกโรงเรียน โดยจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร	494,721,050	94.14	39,245	12,605.96
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์	19,021,468	3.62	39,245	484.69
ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระ	11,758,986	2.24	39,245	299.63
รวมจำนวนเงินทั้งหมด (B _T)	525,501,504	100.00	39,245	13,390.28

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร จำนวน 494,721,050 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 94.14 ซึ่งสูงที่สุด รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 19,021,468 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.62 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 11,758,986 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 2.24 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียน พบว่า ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 12,605.96 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ 484.69 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 299.63 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

2) ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รวมทุกโรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และค่าใช้จ่ายต่อหน่วย ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน และค่าใช้จ่ายต่อหน่วย

ขนาด โรงเรียน	ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
เล็ก	เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร	141,456,670	92.23	7,165	19,742.73
	ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์	6,810,850	4.44	7,165	950.57
	ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระ	5,104,239	3.33	7,165	712.39
	รวมจำนวนเงินทั้งหมด (B _T)	153,371,759	100.00	7,165	21,405.69
กลาง	เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร	177,634,699	95.13	11,375	15,616.24
	ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์	5,393,038	2.89	11,375	474.11
	ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระ	3,697,577	1.98	11,375	325.06
	รวมจำนวนเงินทั้งหมด (B _T)	186,725,314	100.00	11,375	16,415.40
ใหญ่	เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร	175,629,681	94.73	20,705	8,482.48
	ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์	6,817,580	3.68	20,705	329.27
	ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระ	2,957,170	1.59	20,705	142.82
	รวมจำนวนเงินทั้งหมด (B _T)	185,404,431	100.00	20,705	8,954.57

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 141,456,670 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 92.23 รองลงมาเป็น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 6,810,850 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.44 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 5,104,239 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.33 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียน พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 19,742.73 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาก็คือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ 950.57 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 712.39 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 177,634,699 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 95.13 รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 5,393,038 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 2.89 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 3,697,577 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.98 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียน พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 15,616.24 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ 474.11 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 325.06 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุด จำนวน 175,629,681 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 94.73 รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 6,817,580 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.68 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 2,957,170 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.59 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียน พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 8,482.48 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ 329.27 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 142.82 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

3) รายละเอียดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รวมทุกโรงเรียน โดยจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายต่อหน่วย ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N _{P6} (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
เงินเดือน (X ₁)	61,861,807.56	94.14	4,546	13,607.96
ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X ₂)	2,310,888.79	3.62	4,546	508.33
ค่าใช้จ่ายโครงการ (X ₃)	1,576,973.25	2.24	4,546	346.89
รวมจำนวนเงินทั้งหมดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (B _{P6})	65,749,669.60	100.00	4,546	14,463.18

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะ สัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร จำนวน 61,861,807.56 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 94.14 ซึ่งสูงที่สุด รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 2,310,888.79 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.62 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ จำนวน 1,576,973.25 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 2.24 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อ หน่วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 13,607.96 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและ ครุภัณฑ์ 508.33 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 346.89 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

4) รายละเอียดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรี เขต 1 รวมทุกโรงเรียน โดยจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย ขนาดของโรงเรียน และ ค่าใช้จ่ายต่อหน่วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษา เฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ทุกโรงเรียน เมื่อจำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N _{P6} (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
เล็ก	เงินเดือน (X_1)	21,123,076.60	92.59	1,032	20,468.10
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X_2)	923,062.63	4.05	1,032	894.44
	ค่าใช้จ่ายโครงการ (X_3)	765,900.58	3.36	1,032	742.15
	รวมจำนวนเงินทั้งหมดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (B_{P6})	22,812,039.81	100.0	1,032	22,104.69
กลาง	เงินเดือน (X_1)	23,724,999.73	94.82	1,531	8,502.61
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X_2)	755,004.96	3.53	1,531	316.25
	ค่าใช้จ่ายโครงการ (X_3)	515,340.79	1.65	1,531	147.79
	รวมจำนวนเงินทั้งหมดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (B_{P6})	24,995,345.47	100.0	1,531	8,966.65
ใหญ่	เงินเดือน (X_1)	17,013,731.23	94.92	2,001	15,680.77

ขนาด โรงเรียน	ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N _{P6} (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
(ต่อ)	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X ₂)	632,821.20	3.02	2,001	499.01
	ค่าใช้จ่ายโครงการ (X ₃)	295,731.88	2.06	2,001	340.61
	รวมจำนวนเงินทั้งหมดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (B _{P6})	17,942,284.31	100.0	2,001	16,520.39

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า ค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการจัดการศึกษาเฉพาะ สัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชนบุรี เขต 1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุด จำนวน 21,123,076.60 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 92.59 รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การ สอนและครุภัณฑ์ จำนวน 923,062.63 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.05 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครง การตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 765,900.58 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.36 ตามลำดับ เมื่อคิด เป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่า จ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 20,468.10 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ การสอนและครุภัณฑ์ 894.44 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 742.15 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าใช้จ่ายเฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุด จำนวน 23,724,999.73 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 94.82 รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 755,004.96 บาทต่อปี คิดเป็นร้อย ละ 3.53 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 515,340.79 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 1.65 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 8,502.61 บาทต่อคนต่อปี รองลง มาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ 316.25 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 147.79 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีค่าใช้จ่ายเฉพาะสัดส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับ เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุด จำนวน 17,013,731.23 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 94.92 รองลงมา เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ จำนวน 632,821.20 บาทต่อปี คิดเป็นร้อย ละ 3.02 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 295,731.88 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 2.06 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร สูงที่สุดเท่ากับ 15,680.77 บาทต่อคนต่อปี

รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ 499.01 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 340.61 บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

5) รายละเอียดประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รวมทุกโรงเรียน จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังตาราง 10 - 12

ตาราง 10 ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่าย

ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N_{v1} (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
เงินเดือน (X_1)	61,861,807.56	94.0	900	68,735.34
ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X_2)	2,310,888.79	4.0	900	2,567.65
ค่าใช้จ่ายโครงการ (X_3)	1,576,973.25	2.0	900	1,752.19

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่าประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพนั้น มีประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 68,735.34 บาทต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 2,567.65 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 1,752.19 บาทต่อคนต่อปี

ตาราง 11 ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ประเภทของค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท/ปี)	ร้อยละ	N _{y1} (คน)	ค่าใช้จ่าย ต่อหน่วย (บาท/คน/ปี)
เล็ก	เงินเดือน (X ₁)	21,123,076.60	92.59	211	100,109.37
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X ₂)	923,062.63	4.05	211	4,374.70
	ค่าใช้จ่ายโครงการ (X ₃)	765,900.58	3.36	211	3,629.86
กลาง	เงินเดือน (X ₁)	23,724,999.73	94.82	249	95,281.12
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X ₂)	755,004.96	3.53	249	3,032.15
	ค่าใช้จ่ายโครงการ (X ₃)	515,340.79	1.65	249	2,069.64
ใหญ่	เงินเดือน (X ₁)	17,013,731.23	94.92	440	38,667.57
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ (X ₂)	632,821.20	3.02	440	1,438.23
	ค่าใช้จ่ายโครงการ (X ₃)	295,731.88	2.06	440	672.12

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่าประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีประสิทธิภาพเท่ากับ 100,109.37 บาทต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและ ครุภัณฑ์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 4,374.70 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 3,629.86 บาทต่อคนต่อปี

โรงเรียนขนาดกลาง มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร เท่ากับ 95,281.12 บาทต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 3,032.15 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 2,069.64 บาทต่อคนต่อปี

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ เกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร เท่ากับ 38,667.57 บาทต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 1,438.23 บาทต่อคนต่อปี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 672.12 บาทต่อคนต่อปี

ตาราง 12 ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	$B_{P6} = X_1 + X_2 + X_3$ (บาท/ปี)	N_{Y1} (คน)	$Y_1 = B_{P6} / N_{Y1}$ (บาท/คน/ปี)
เล็ก	22,812,039.81	211	108,113.93
กลาง	24,995,345.47	249	100,382.91
ใหญ่	17,942,284.31	440	40,777.92
ทุกโรงเรียน	65,749,669.60	900	73,055.19

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี หมายความว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีนั้น มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วย เท่ากับคนละ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ในการประเมินนั้น ซึ่งนำข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียนทั้งหมดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นค่ากลาง มาเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 108,113.93 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนขนาดกลางมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 100,382.91 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 40,777.92 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง

2.2 ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

การศึกษาครั้งนี้ลำดับขั้นตอนการนำเสนอดังนี้

1) ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน เกรต 3 – 4 ดังตาราง 13

ตาราง 13 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน เกรด 3 – 4

รายวิชา	N _{P6} (คน)	จำนวนนักเรียนที่ได้ เกรด 3 – 4 (คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย	4,546	2,017	44.37
คณิตศาสตร์	4,546	871	19.16
วิทยาศาสตร์	4,546	1,542	33.92
ภาษาอังกฤษ	4,546	644	14.17

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการเรียนในระดับโรงเรียน เกรด 3 – 4 ในวิชาภาษาไทยมากที่สุด เท่ากับ 2,017 คน คิดเป็นร้อยละ 44.37 รองลงมาคือ วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 1,542 คน คิดเป็นร้อยละ 33.92 วิชาคณิตศาสตร์ 871 คน คิดเป็นร้อยละ 19.16 และวิชาภาษาอังกฤษ 644 คน คิดเป็นร้อยละ 14.17 ตามลำดับ

2) ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในระดับดี ดังตาราง 14

ตาราง 14 ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในระดับดี

รายวิชา	N _{P6} (คน)	จำนวนนักเรียนที่ได้ ระดับดี (คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย	4,546	821	18.06
คณิตศาสตร์	4,546	346	7.61
วิทยาศาสตร์	4,546	647	14.23
ภาษาอังกฤษ	4,546	281	6.18

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในระดับดี ในวิชาภาษาไทยมากที่สุด เท่ากับ 821 คน คิดเป็นร้อยละ 18.06 รองลงมาคือ

วิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 647 คน คิดเป็นร้อยละ 14.23 ศึกษาศาสตร์ 346 คน คิดเป็นร้อยละ 7.61 และวิชาภาษาอังกฤษ 281 คน คิดเป็นร้อยละ 6.18 ตามลำดับ

3) ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามรายวิชา ดังตาราง 15

ตาราง 15 ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามรายวิชา

รายวิชา	ร้อยละของนักเรียน ที่ได้เกรด 3-4 (G_1)	ร้อยละของนักเรียนที่ ได้ระดับดี (G_2)	ประสิทธิภาพในด้าน ผลการจัดการเรียนรู้ ($G_1 + G_2$)/2
ภาษาไทย	44.37	18.06	31.22
คณิตศาสตร์	19.16	7.61	13.39
วิทยาศาสตร์	33.92	14.23	24.08
ภาษาอังกฤษ	14.17	6.18	10.18

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 พบว่า ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามรายวิชา โดยใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในวิชาภาษาไทย ผู้เรียนร้อยละ 31.22 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งมากที่สุด รองลงมาคือวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 24.08 ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 13.39 และวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 10.18 ซึ่ง ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ทุกสาระวิชาอยู่ใน ระดับปรับปรุง เนื่องจากผู้เรียนต่ำกว่า ร้อยละ 50 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

3) ประสิทธิภาพของโรงเรียนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยรวมทุกวิชา ดังตาราง 16

ตาราง 16 ประสิทธิภาพของโรงเรียนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยรวมทุกวิชา

วิชา	ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทย (TH)	31.22
คณิตศาสตร์ (MA)	13.39
วิทยาศาสตร์ (SC)	24.08
ภาษาอังกฤษ (EN)	10.18
$\text{ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน (Y}_2\text{)} = (\text{TH} + \text{MA} + \text{SC} + \text{EN}) / 4$ $= 19.72$	

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 16 พบว่า ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 รวมทุกวิชา โดยใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มี ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อยู่ที่ร้อยละ 19.72 ซึ่งประสิทธิภาพในด้าน ผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ใน ระดับปรับปรุง เนื่องจากผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มี ผลการเรียนรู้ในเกณฑ์ดี

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับประสิทธิผลในด้าน ผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยวิธี BlockWise

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้าน
ครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

Model	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	R ²	R ² Change	F	F Change
1	Regression	3	1394.85	464.95	.230	-	1.410**	-
	Residual	181	59758.87	330.16				
	Total	184	61153.72					
2	Regression	5	1850.85	370.17	.300	.070	1.120	0.290**
	Residual	179	59302.87	331.30				
	Total	184	61153.72					
3	Regression	8	3150.86	393.86	.520	.220	1.200	0.080**
	Residual	176	58002.86	329.56				
	Total	184	61153.72					
4	Regression	11	3614.28	328.57	.590	.070	.988	0.212**
	Residual	173	57539.45	332.60				
	Total	184	61153.72					

Model 1 : (X₁, X₂, X₃)

Model 2 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅)]

Model 3 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈)]

Model 4 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈), (X₉, X₁₀, X₁₁)]

**p< .01, **p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 17 พบว่า ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรกลุ่มนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .230 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้เท่ากับ 23% ($R^2 \times 100$)

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .300 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ เท่ากับ 30% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7 % ($R^2 \text{ change} \times 100$)

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .520 เพิ่มขึ้นจากเดิม .220 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ เท่ากับ 52% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 22%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจเข้าสู่สมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .590 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ เท่ากับ 59% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7%

ตาราง 18 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อของโรงเรียน

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
1	X ₁	.0010	.155	.0005	1.760**
	X ₂	.0041	.047	.0006	.544**
	X ₃	.0031	.161	.0001	1.695*
a = 22.00					
2	X ₁	.0010	.154	.0006	1.739**
	X ₂	.0041	.053	.0008	.527*
	X ₃	.0029	.149	.0002	1.429*
	X ₄	.0951	.139	.0842	1.129*
	X ₅	.1490	.130	.1430	1.037*
a = 21.80					
3	X ₁	.0010	.164	.0006	1.840**
	X ₂	.0042	.047	.0009	.464**
	X ₃	.0028	.154	.0002	1.392*
	X ₄	.1010	.147	.0850	1.188**
	X ₅	.0470	.041	.1710	.276*
	X ₆	.4180	.103	.3110	1.345**
	X _{7D1}	8.2880	.066	7.4040	.881*
	X ₈	.0920	.106	.0920	1.001**
a = 11.35					
4	X ₁	.0013	.171	.0006	1.954**
	X ₂	.0078	.088	.0010	.755*
	X ₃	.0035	.181	.0002	1.637**
	X ₄	.0856	.125	.0810	.944*
	X ₅	.0012	.001	.0001	.007**
	X ₆	.4630	.114	.3170	1.461*
	X _{7D1}	8.6590	.069	7.5240	.909*
	X ₈	.0700	.080	.0105	.663**

ตาราง 18 (ต่อ)

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
4 (ต่อ)	X ₉	.0030	.062	.0005	.620*
	X ₁₀	.0560	.075	.0086	.647*
	X ₁₁	.0007	.042	.0001	.522
a = 5.16					

** p< .01, * p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 18 พบว่า ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ .155, .047 และ .161 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน จะเพิ่มพูนขึ้น .155, .047 และ .161 หน่วย ตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ .154, .053, .149, .139 และ .130 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน จะเพิ่มพูนขึ้น .154, .053, .149, .139 และ .130 หน่วย ตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถ

ในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ .164, .047, .154, .147, .041, .103, .066 และ .106 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน จะเพิ่มพูนขึ้น .164, .047, .154, .147, .041, .103, .066 และ .106 หน่วย ตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีค่าเท่ากับ .171, .088, .181, .125, .001, .114, .069, .080, .062 และ .075 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน จะเพิ่มพูนขึ้น .171, .088, .181, .125, .001, .114, .069, .080, .062 และ .075 หน่วยตามลำดับ

ตาราง 19 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย

Model	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	R ²	R ² Change	F	F Change
1	Regression	3	3449.90	1149.97	.260	-	1.584**	-
	Residual	181	131369.20	725.80				
	Total	184	134819.10					
2	Regression	5	4450.40	890.08	.330	.070	1.222	.362**
	Residual	179	130368.70	728.32				
	Total	184	134819.10					
3	Regression	8	7565.86	945.73	.560	.230	1.308	.086**
	Residual	176	127253.24	723.03				
	Total	184	134819.10					
4	Regression	11	8584.56	780.41	.640	.080	1.070	.238*
	Residual	173	126234.54	729.68				
	Total	184	134819.10					

Model 1 : (X₁, X₂, X₃)

Model 2 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅)]

Model 3 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈)]

Model 4 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈), (X₉, X₁₀, X₁₁)]

** p< .01, * p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 19 พบว่าในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร

ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .260 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้เท่ากับ 26%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .330 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ เท่ากับ 33% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .560 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม .230 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้เท่ากับ 56 % ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 23 %

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .640 เพิ่มขึ้นจากเดิม .080 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ เท่ากับ 64% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 8%

ตาราง 20 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู
ผู้สอนด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
1	X ₁	.0002	.156	.0001	1.769**
	X ₂	.0007	.055	.0001	.641*
	X ₃	.0010	.180	.0002	1.900
a = 34.00					
2	X ₁	.0002	.155	.0001	1.748**
	X ₂	.0008	.061	.0001	.612**
	X ₃	.0010	.169	.0003	1.617*
	X ₄	.1410	.138	.1250	1.127**
	X ₅	.2200	.130	.2120	1.038
a = 33.62					
3	X ₁	.0002	.163	.0001	1.832**
	X ₂	.0007	.058	.0001	.575*
	X ₃	.0004	.166	.0003	1.590**
	X ₄	.1540	.151	.1260	1.220**
	X ₅	.0751	.045	.2530	.298**
	X ₆	.5880	.098	.4600	1.278**
	X _{7D1}	15.1820	.082	13.9290	1.090*
	X ₈	.1440	.111	.1370	1.052**
a = 17.70					
4	X ₁	.0002	.194	.0001	1.965**
	X ₂	.0003	.101	.0001	.847*
	X ₃	.0010	.202	.0003	1.832*
	X ₄	.1310	.128	.1290	.968*
	X ₅	.0007	.004	.0002	.025*
	X ₆	.6530	.109	.4690	1.390**
	X _{7D1}	15.6890	.085	14.1070	1.112*
	X ₈	.1100	.085	.1005	.708*
	X ₉	.0005	.066	.0004	.669*
	X ₁₀	.0790	.072	.0012	.621

ตาราง 20 (ต่อ)

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
4(ต่อ)	X ₁₁	.0062	.040	.0002	.500
a = 8.79					

** p< .01, * p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 20 ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คำนำน้าหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร และค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ .156 และ .055 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จะเพิ่มพูนขึ้น .156 และ .055 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า คำนำน้าหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ .155, .061, .169, และ .138 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และความสามารถในการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จะเพิ่มพูนขึ้น .155, .061, .169, และ .138 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า คำนำน้าหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ .163, .058, .166, .151, .045, .098, .082 และ .111 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการความ

สามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย จะเพิ่มพูนขึ้น .163, .058, .166, .151, .045, .098, .082 และ .111 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษา ภาษาไทย มีค่าเท่ากับ .194, .101, .202, .128, .004, .109, .085, .085 และ .066 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน และขนาดของโรงเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย จะเพิ่มพูนขึ้น .194, .101, .202, .128, .004, .109, .085, .085 และ .066 หน่วยตามลำดับ

ตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร
ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชา
คณิตศาสตร์

Model	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	R ²	R ² Change	F	F Change
1	Regression	3	583.44	194.48	.220	-	1.366**	-
	Residual	181	25761.80	142.33				
	Total	184	26345.25					
2	Regression	5	905.42	181.08	.340	.120	1.274	.092*
	Residual	179	25439.83	142.12				
	Total	184	26345.25					
3	Regression	8	1529.07	191.13	.580	.240	1.356	.082**
	Residual	176	24816.18	141.00				
	Total	184	26345.25					
4	Regression	11	1787.54	162.50	.680	.100	1.145	.211**
	Residual	173	24557.70	141.95				
	Total	184	26345.25					

Model 1 : (X₁, X₂, X₃)

Model 2 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅)]

Model 3 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈)]

Model 4 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈), (X₉, X₁₀, X₁₁)]

** p< .01, * p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 21 พบว่าในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .220 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้น ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้เท่ากับ 22%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .340 เพิ่มขึ้นจากเดิม .120 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 34% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 12%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .580 เพิ่มขึ้นจากเดิม .240 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 58% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 24%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจเข้าสู่สมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .680 เพิ่มขึ้นจากเดิม .100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 68% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 10%

ตาราง 22 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาเซียน คณิตศาสตร์

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
1	X ₁	.0005	.134	.0003	1.520*
	X ₂	.0002	.047	.0001	.554**
	X ₃	.0008	.178	.0002	1.872*
a = 13.91					
2	X ₁	.0005	.133	.0003	1.509*
	X ₂	.0003	.063	.0001	.628**
	X ₃	.0008	.169	.0001	1.622*
	X ₄	.0770	.172	.0550	1.402*
	X ₅	.1310	.175	.0940	1.392*
a = 12.47					
3	X ₁	.0006	.146	.0003	1.648**
	X ₂	.0005	.050	.0001	.496**
	X ₃	.0009	.162	.0001	1.560*
	X ₄	.0800	.177	.0560	1.427**
	X ₅	.0620	.082	.0112	.552**
	X ₆	.3390	.128	.2030	1.670**
	X _{7D1}	4.3340	.053	3.1510	.705**
	X ₈	.0530	.093	.0400	.383**
a = 5.50					
4	X ₁	.0008	.186	.0004	1.892*
	X ₂	.0005	.101	.0001	.877**
	X ₃	.0010	.205	.0001	1.863**
	X ₄	.0610	.135	.0595	1.021**
	X ₅	.0260	.035	.0117	.224*
	X ₆	.3620	.136	.0207	1.748**
	X _{7D1}	4.2750	.052	.0685	.687*
	X ₈	.0490	.086	.0030	.719**
	X ₉	.0002	.080	.0001	.807

ตาราง 22 (ต่อ)

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
4 (ต่อ)	X ₁₀	.0200	.041	.0562	.359*
	X ₁₁	.0005	.069	.0003	.878**
a = 3.54					

** p< .01, * p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 22 พบว่า ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อิทธิพลของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อิทธิพลของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีค่าเท่ากับ .134, .047 และ .178 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อิทธิพลของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร จะเพิ่มพูนขึ้น .134, .047 และ .178 หน่วย ตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อิทธิพลของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีค่าเท่ากับ .133, .063, .169, .172 และ .175 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อิทธิพลของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร จะเพิ่มพูนขึ้น .133, .063, .169, .172 และ .175 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อิทธิพลของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีค่าเท่ากับ

.146, .050, .162, .177, .082, .128, .053 และ .093 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ จะเพิ่มพูนขึ้น .146, .050, .162, .177, .082, .128, .053 และ .093 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจเข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเท่ากับ .186, .101, .205, .135, .035, .136, .052, .086, .041 และ .069 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียน การสอน และขนาดของโรงเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ จะเพิ่มพูนขึ้น .186, .101, .205, .135, .035, .136, .052, .086, .041 และ .069 หน่วยตามลำดับ

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน กับประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา

Model	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	R ²	R ² Change	F	F Change
1	Regression	3	2328.90	776.30	.240	-	1.509**	-
	Residual	181	93135.35	514.56				
	Total	184	95464.25					
2	Regression	5	2908.87	581.77	.340	.100	1.125	.384**
	Residual	179	92555.38	517.07				
	Total	184	95464.25					
3	Regression	8	4516.60	564.57	.520	.120	1.093	.032**
	Residual	176	90947.64	516.75				
	Total	184	95464.25					
4	Regression	11	5250.32	477.30	.580	.060	.915	.178**
	Residual	173	90213.93	521.47				
	Total	184	95464.25					

Model 1 : (X₁, X₂, X₃)

Model 2 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅)]

Model 3 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈)]

Model 4 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈), (X₉, X₁₀, X₁₁)]

**p< .01, *p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 23 พบว่าในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร

ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .240 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้เท่ากับ 24%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .340 เพิ่มขึ้นจากเดิม .100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้ เท่ากับ 34% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 10%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .520 เพิ่มขึ้นจากเดิม .120 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้ เท่ากับ 52% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 12%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .580 เพิ่มขึ้นจากเดิม .060 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้ เท่ากับ 58% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 6%

ตาราง 24 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู
ผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
1	X ₁	.0004	.174	.0001	1.976*
	X ₂	.0004	.037	.0001	.428**
	X ₃	.0003	.141	.0002	1.490*
a = 28.17					
2	X ₁	.0004	.173	.0001	1.949*
	X ₂	.0004	.038	.0001	.377**
	X ₃	.0003	.141	.0002	1.218*
	X ₄	.1090	.128	.1052	1.039**
	X ₅	.1600	.112	.1580	.893*
a = 29.37					
3	X ₁	.0004	.182	.0001	2.040*
	X ₂	.0003	.033	.0001	.325**
	X ₃	.0003	.124	.0002	1.186*
	X ₄	.1150	.134	.1070	1.077**
	X ₅	.0390	.027	.0213	.181**
	X ₆	.4600	.091	.3890	1.182*
	X _{7D1}	8.5110	.054	7.7761	.723*
	X ₈	.1100	.101	.1000	.951**
a = 17.50					
4	X ₁	.0002	.207	.0001	2.086**
	X ₂	.0007	.069	.0001	.589**
	X ₃	.0003	.157	.0002	1.419**
	X ₄	.1020	.119	.1004	.896**
	X ₅	.0227	.016	.2250	.101*
	X ₆	.5250	.104	.3970	1.322*
	X _{7D1}	9.2310	.059	8.9260	.774**
	X ₈	.0730	.067	.0131	.554**
	X ₉	.0030	.052	.0016	.524**
	X ₁₀	.0850	.092	.0810	.790*

ตาราง 24 (ต่อ)

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
4 (ต่อ)	X ₁₁	.0007	.034	.0001	.422
a = 7.93					

** p< .01, *p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 24 พบว่า ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเท่ากับ .174, 037 และ .141 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ จะเพิ่มพูนขึ้น .174, 037 และ .141 หน่วย ตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเท่ากับ .173, .038, .127, .128 และ .112 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ จะเพิ่มพูนขึ้น .173, .038, .127, .128 และ .112 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเท่ากับ .182, .033, .124, .134, .027, .091, .054 และ .101 ตามลำดับ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ จะเพิ่มพูนขึ้น .182, .033, .124, .134, .027, .091, .054 และ .101 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจเข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเท่ากับ .207, .069, .157, .119, .016, .104, .059, .067, .052 และ .092 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ จะเพิ่มพูนขึ้น .207, .069, .157, .119, .016, .104, .059, .067, .052 และ .092 หน่วยตามลำดับ

ตาราง 25 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร
ด้านครูผู้สอน และบริบทของโรงเรียน กับผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

Model	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	R ²	R ² Change	F	F Change
1	Regression	3	400.54	133.51	.270	-	1.024**	-
	Residual	181	23598.37	130.38				
	Total	184	23998.91					
2	Regression	5	542.71	108.54	.320	.050	.828	.196
	Residual	179	23456.20	131.04				
	Total	184	23998.91					
3	Regression	8	1122.14	140.27	.550	.230	1.079	.251**
	Residual	176	22876.77	129.98				
	Total	184	23998.91					
4	Regression	11	1274.27	115.84	.620	.070	.882	.197
	Residual	173	22724.63	131.36				
	Total	184	23998.91					

Model 1 : (X₁, X₂, X₃)

Model 2 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅)]

Model 3 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈)]

Model 4 : [(X₁, X₂, X₃), (X₄, X₅), (X₆, X_{7D1}, X₈), (X₉, X₁₀, X₁₁)]

** p< .01, *p< .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 25 พบว่าในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้าง

บุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .270 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้เท่ากับ 27%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .320 เพิ่มขึ้นจากเดิม .050 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้น้อยมากจึงไม่นำมาเป็นสมการพยากรณ์

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .550 เพิ่มขึ้นจากเดิม .230 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้เท่ากับ 55% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 23%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .620 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้น้อยมากจึงไม่นำมาเป็นสมการพยากรณ์

ตาราง 26 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน และด้านบริบทของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
1	X ₁	.0005	.134	.0003	1.516**
	X ₂	.0002	.045	.0001	.521*
	X ₃	.0006	.132	.0002	1.391
a = 11.93					
2	X ₁	.0005	.133	.0003	1.497**
	X ₂	.0002	.051	.0001	.505*
	X ₃	.0006	.122	.0002	1.167
	X ₄	.0530	.123	.0430	1.000
	X ₅	.0830	.117	.0800	.925
a = 11.74					
3	X ₁	.0006	.145	.0003	1.619**
	X ₂	.0002	.044	.0001	.433*
	X ₃	.0004	.118	.0001	1.129*
	X ₄	.0563	.131	.0535	1.053*
	X ₅	.0126	.018	.0107	.118
	X ₆	.2840	.112	.1951	1.455**
	X _{7D1}	5.1240	.065	5.0690	.868**
	X ₈	.0629	.116	.0578	1.088**
a = 4.69					
4	X ₁	.0007	.167	.0004	1.686**
	X ₂	.0002	.077	.0001	.659
	X ₃	.0004	.149	.0001	1.339
	X ₄	.0503	.177	.0500	.879*
	X ₅	.0153	.021	.1030	.135*
	X ₆	.3130	.124	.1990	1.571**
	X _{7D1}	5.4421	.069	5.0210	.909*
	X ₈	.0464	.085	.0066	.703**
	X ₉	.0014	.048	.0002	.485*

ตาราง 26 (ต่อ)

Model	ตัวแปร	b	β	SE _b	t
4 (ต่อ)	X ₁₀	.0383	.082	.0054	.706
	X ₁₁	.0003	.031	.0001	.390*
a = 2.40					

**p< .01, * p< .05

ผลการวิเคราะห์ตาราง 26 พบว่า ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร และค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ .134 และ .045 ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร และค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ จะเพิ่มพูนขึ้น .134 และ .045 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนน มาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ .133 และ .051 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ จะเพิ่มพูนขึ้น .133 และ .051 หน่วยตามลำดับ ส่วนตัวแปรด้านผู้บริหารมีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .123 และ .117 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษน้อยมากจึงไม่นำตัวแปรเข้าสมการพยากรณ์

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ .145, .044, .118, .131, .112, .065 และ .116 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่า เมื่อเงินเดือนค่าจ้าง

บุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ จะเพิ่มพูนขึ้น .145, .044, .118, .131, .112, .065 และ .116 หน่วยตามลำดับ

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจเข้าสู่สมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน ของตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเท่ากับ .167, .177, .021, .124, .069, .085, .048, และ .031 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งหมายความว่าเมื่อเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนการสอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ จะเพิ่มพูนขึ้น .167, .177, .021, .124, .069, .085, .048, และ .031 หน่วยตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปจุดประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษา การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งประกอบไปด้วย ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ตัวแปรด้านผู้บริหาร ตัวแปรด้านครูผู้สอน และตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน มีจุดประสงค์หลักเพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระ อันได้แก่ ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ตัวแปรด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ กับประสิทธิผลของโรงเรียน อันได้แก่ ประสิทธิภาพในผลการจัดการเรียนรู้อาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งศึกษาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษากับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 185 โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 185 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 216 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4,546 คน เป็นชาย 2,314 คน หญิง 2,232 คน

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกจดหมายแจ้งแก่โรงเรียนในสังกัดถึงการทำการวิจัยในครั้งนี้ และผู้วิจัยนำจดหมายดังกล่าวติดต่อกับสถานศึกษาเพื่อขอเก็บข้อมูล ทางไปรษณีย์ และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ฉบับได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับข้อมูลย้อนหลังในปี 2547 ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ แบบสอบถามรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียนจำนวน 4 ข้อ แบบสอบถามผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 จำนวนข้อ 2 และฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัวความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในปีการศึกษา 2547 แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวจำนวน 2 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ จำนวน

50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9857 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ จำนวน 32 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9709 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 43 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7920 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จำนวน 62 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9478 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ไม่มีการขาดหายของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบตามจำนวนทั้งหมด 185 โรงเรียน และมีการตรวจ ความถูกต้องของข้อมูลกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 อีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนเบื้องต้น ได้แก่ ผลการตรวจสอบปริมาณและลักษณะรูปแบบการขาดหายของข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษารายละเอียดลักษณะของประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของตัวแปรอิสระซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรด้านต้นทุนของโรงเรียน ได้แก่ เงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน และครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรด้านผู้บริหาร ได้แก่ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ ตัวแปรด้านครูผู้สอน ได้แก่ ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรด้านบริบทของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ ตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วยประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนหลัก ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยวิธี BlockWise โดยใช้โปรแกรม SPSS (version 12) for Window

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในด้านประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพัทธ์ในการประเมิน โดยอาศัยหลักการนำข้อมูลการประเมิน คือ ประสิทธิภาพหรือความคุ้มค่าจากการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วย ของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์การประเมิน มาเปรียบเทียบกับข้อมูลการประเมินของโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาเหล่านี้ ประสิทธิภาพในด้านการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี หมายความว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีนั้น มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วยเท่ากับคนละ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิภาพของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ในการประเมินนั้น ซึ่งนำข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียน

ทั้งหมดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นค่ากลาง มาเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 108,113.93 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนขนาดกลางมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 100,382.91 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 40,777.92 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ประสิทธิผลของโรงเรียน ในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2547 ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน ตามมาตราที่ 5 มีตัวบ่งชี้คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยคำนวณตามวิธีการของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งคำนวณจากร้อยละของผู้มีผลการเรียน ระดับ 3-4 ในโรงเรียนและร้อยละของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวบยอดระดับชาติ (NT) ระดับดี ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามรายวิชา โดยใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในวิชาภาษาไทย ผู้เรียนร้อยละ 31.22 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งมากที่สุด รองลงมาคือ วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 24.08 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 13.39 และวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 10.18 ซึ่งประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ทุกสาระวิชาอยู่ใน ระดับปรับปรุง ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 สำหรับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมทุกวิชา อยู่ที่ร้อยละ 19.72 ซึ่งประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมทุกวิชาอยู่ใน ระดับปรับปรุง เนื่องจากผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ มีค่าอยู่ระหว่าง .090-.789 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนี้ ตัวแปรเงินเดือนค่าจ้างบุคลากร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือขนาดของโรงเรียน ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .543, .451, .365 และ .090 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรขนาดของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สห

สัมพันธ์เท่ากับ .533, .500, .388, .343, .282 และ .268 ตามลำดับ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุด รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ขนาดของโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .207, .220, .220 และ .167 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร มากที่สุด รองลงมาคือตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .789, .580, .549 และ .153 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนมากที่สุด รองลงมาคือสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประสบการณ์การสอน และ ขนาดของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .714, .675, .228 และ .185 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .214 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ขนาดของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .672 และ .258 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .249 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสภาพเศรษฐกิจ โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ .147 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีค่าอยู่ระหว่าง .022 - .368 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01และ .05 ดังนี้ ตัวแปรเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากรมีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .367, .285, .275, .201 และ .178 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลใน ผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในด้าน ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .356, .345, .323, .220 และ .200 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01และ .05 ตัวแปรค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความ

สัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .168, .153, .124, .116 และ .108 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .245, .223, .204, .184 และ .178 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์มากที่สุดรองลงมาคือ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .271, .236, .127, .127 และ .122 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .331, .314, .299, .296 และ .298 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .368, .360, .355, .342 และ .317 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวแปรขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .037, .034, .028 และ .022 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือตัวแปร ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .190, .156, .148, .143 และ .131 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรตามมีค่าอยู่ระหว่าง .979 - .998 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนั้น ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ และภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดย

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .998, .998, .993 และ .990 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรโดยประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ โดยมีค่า สหสัมพันธ์เท่ากับ .994, .987 และ .986 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์ มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .982 และ .979 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาอังกฤษ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .991 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การอธิบายความแปรปรวนในประสิทธิผลของโรงเรียน

4.1 ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาของโรงเรียน พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรกลุ่มนี้มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .230 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาของโรงเรียนได้เท่ากับ 23% ($R^2 \times 100$)

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .300 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาของโรงเรียนได้ เท่ากับ 30% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7 % ($R^2 \text{ change} \times 100$)

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .520 เพิ่มขึ้นจากเดิม .220 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาษาของโรงเรียนได้ เท่ากับ 52% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 22%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .590 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปร

ทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้เท่ากับ 59% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7%

4.2 ในประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทย พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .260 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้น ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้เท่ากับ 26%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .330 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้น ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ เท่ากับ 33% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .560 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม .230 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้เท่ากับ 56 % ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 23 %

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ .640 เพิ่มขึ้นจากเดิม .080 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้เท่ากับ 64% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 8%

4.3 ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .220 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้น ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้เท่ากับ 22%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .340 เพิ่มขึ้นจากเดิม .120 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้น

ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 34% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 12%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .580 เพิ่มขึ้นจากเดิม .240 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 58% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 24%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .680 เพิ่มขึ้นจากเดิม .100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 68% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 10%

4.4 ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .240 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้เท่ากับ 24%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .340 เพิ่มขึ้นจากเดิม .100 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้ เท่ากับ 34% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 10%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .520 เพิ่มขึ้นจากเดิม .120 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้เท่ากับ 52% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 12%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจฐานะ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การ

พยากรณ์เท่ากับ .580 เพิ่มขึ้นจากเดิม .060 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาได้ เท่ากับ 58% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 6%

4.5 ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาภาษาอังกฤษ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .270 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาภาษาอังกฤษได้เท่ากับ 27%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุด ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .320 เพิ่มขึ้นจากเดิม .050 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาภาษาอังกฤษได้น้อยมากจึงไม่นำมาเป็น สมการพยากรณ์

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพการสอนวุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .550 เพิ่มขึ้นจากเดิม .230 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาภาษาอังกฤษได้เท่ากับ 55% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 23%

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจเข้าสู่สมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .620 เพิ่มขึ้นจากเดิม .070 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาภาษาอังกฤษได้น้อยมากจึงไม่นำมาเป็นสมการพยากรณ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

จากการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเหล่านี้ พบว่ามีประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาหรือ ความคุ้มค่าในการใช้เงินงบประมาณ โดยใช้ตัวชี้วัดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหน่วย ของนักเรียนที่มีผลการเรียนดีตามเกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี หมายความว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีนั้น มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วย เท่ากับคนละ 73,055.19 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งตรงกับที่ ไชมอน (Simon.1976 : 180-181) ได้กล่าวว่า ถ้าพิจารณาว่าการดำเนินงานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ให้อูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กับผลผลิตที่ได้รับ ปัจจัยนำเข้าในการศึกษาครั้งนี้คือต้นทุนของโรงเรียน ส่วนผลผลิตนั้นคือ นักเรียนที่มีประสิทธิผลตามเกณฑ์การพิจารณา และรุ่ง แก้วแดง. (2544 : 118) ได้กล่าวว่า การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกันจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการลงทุน ช่วยให้การตัดสินใจเลือกลงทุนทางการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคตสอดคล้องกับความจำเป็นมากยิ่งขึ้น เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้เกณฑ์สัมพัทธ์ในการประเมินนั้น ซึ่งนำข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียนทั้งหมดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นค่ากลาง มาเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 108,113.93 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วยสูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนขนาดกลางมีประสิทธิภาพอยู่ที่ 100,382.91 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วย สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 40,777.92 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายต่อหน่วยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกลาง จึงมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนขนาดใหญ่นั้นเกิดการประหยัดต่อขนาดเกิดขึ้น ตามหลักการทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ดังนี้ การประหยัดต่อขนาดจะเกิดขึ้นเมื่อได้ขยายการผลิตการลงทุนออกไป มีการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น ปริมาณสูงขึ้น การผลิตแต่ละส่วนของผลผลิตคราวละมาก ๆ ปริมาณการผลิตมีมากขึ้น ต้นทุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนค่าจ้าง ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการ จะถูกกระจายออกไปมากขึ้น จะทำให้การผลิตดังกล่าวนี้จะสามารถช่วยประหยัด อันเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดต่ำลง (นราทิพย์ ชูติวงศ์. 2544 : 259) ทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่ เกิดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่ามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง เนื่องจากมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันของคนจำนวนมากแต่สัดส่วนจำนวนหรือปริมาณทรัพยากรที่ใช้ใกล้เคียงกันหรือเท่ากัน และโรงเรียนขนาดใหญ่นั้น มีความพร้อมในด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จึงทำให้มีประสิทธิภาพในการใช้เงินงบประมาณคุ้มค่ากว่า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ประหยัดกว่านั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับ โปสเตอร์ (Poister.1987 : 151) ที่กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่าย

จ่ายทั้งหมดกับผลผลิต โดยที่ผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่การลงทุนลดต่ำที่สุด ทำให้เกิดการลดการลงทุนหรือการประหยัด จึงส่งผลให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ ระดับของประสิทธิภาพจึงแตกต่างกัน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

ประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2547 ตัวบ่งชี้ด้านผู้เรียน ตามมาตราที่ 5 ประสิทธิภาพในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามรายวิชา โดยใช้เกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำหรับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมทุกวิชา อยู่ที่ร้อยละ 19.72 ซึ่งประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมทุกวิชาอยู่ใน ระดับปรับปรุง เนื่องจากผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี แนวคิดในการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนในการศึกษาครั้งนี้ ตรงกับแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel. 2001 : 297-307) โดยกล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้น สามารถพิจารณาจากผลลัพธ์ (Out Come) ของการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิตที่เป็นปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และตรงกับแนวความคิด ที่กล่าวว่าการพิจารณาประสิทธิผลของโรงเรียน ดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ว่าการที่สามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น บ่งบอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน และควมมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการได้ (สายสุดา กิจประยูร. 2544 : 38 ; กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. 2536 : 32-33) เมื่อจำแนกตามรายวิชา ในวิชาภาษาไทย ผู้เรียนร้อยละ 31.22 มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งมากที่สุด รองลงมาคือวิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 24.08 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 13.39 และวิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 10.18 ซึ่งประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ทุกสาระวิชาอยู่ใน ระดับปรับปรุง ผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นคุณภาพของการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา นั้น ยังต้องมีการพัฒนาคุณภาพและคำนึงถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 (2547 : 2) ที่พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่ใน ระดับต้องปรับปรุง และสอดคล้องกับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : 2546 : 61) จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย พบว่า ความรู้ความสามารถในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ของเด็กประถมศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นอกจากนี้ความสามารถในเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องได้รับการปรับปรุง

3. คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ตัวแปรเงินเดือนและค่าจ้างบุคลากร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตัวแปรค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ คณะกรรมการการประถมศึกษา. (2544 : 33) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนของปัจจัยป้อนทางการศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาพบว่าต้นทุนด้านค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับ สเทิร์น (Stern. 1989 : 21) ที่พบว่าเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายของครูในส่วนของเงินเดือนครู พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาด้วย

ตัวแปรความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ ภาวนา วงสวาท. (2541 : 18) ที่กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการโรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการ เพราะต้องสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการ อีกทั้งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น ซึ่งความสำเร็จที่สามารถเห็นชัดเจน คือ ดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และอุทัย ธรรมเดโช. (2546 : 62) ที่ว่าในการบริหารงาน การเงิน และวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เป็นภารกิจที่ก่อให้เกิดความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นส่วนช่วยให้งานอื่นๆเป็นไปอย่างไม่ติดขัด และจะส่งผล

ให้โรงเรียนได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ และเงินเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะสามารถวางแผนดำเนินงานใช้จ่ายถูกต้องตามระเบียบ

ตัวแปรประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของของโรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับตัวแปร ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของของโรงเรียน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2539 : 25) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการสอนและกระบวนการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพ การสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการสอนของครู มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และเจตคติและแรงจูงใจต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีกหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงผลที่เกิดจากประสิทธิภาพในการสอนของครู ดังเช่น งานวิจัยของจอห์นสตัน (Johnston. 1979 : 88-89) ที่ศึกษาสภาพการเรียนการสอน พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนเป็นระยะเวลามากกว่า 9 ปี มีผลงานด้านการสอนดีกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนน้อยกว่า 9 ปี ที่และได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาเอกจะทำการสอนได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาโท และสอดคล้องกับ เฮนนูร์เชค (Hanushek. 1989 : Abstract) สำรองงานวิจัยที่ทำในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 1988 จำนวน 30 เรื่อง พบว่า ระดับการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2532 : 5) ยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่างการศึกษาระดับปริญญาตรีและได้รับมอบหมายให้สอนตรงตามสาขาวิชาที่เรียนมา ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักจะเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

ตัวแปรขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรประสิทธิผลในผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือตัวแปรประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ กลาซ (Glass. 1995) พบว่า มีความสัมพันธ์กันโดยตรงระหว่างขนาดของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก

กว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับการวิจัยของ แอลส์วอทและโฮเวล Ellsworth and (Howell. 1986) พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540 : 25) ที่พบว่าสภาพเศรษฐกิจฐานะ ของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียน นักเรียนที่มีผู้ปกครองรายได้สูงจะมีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์การเรียน โอกาสในการเรียนพิเศษ และผู้ปกครองก็พร้อมที่จะช่วยเหลือโรงเรียนในด้านทรัพยากรต่างๆ

4. การอธิบายความแปรปรวนในประสิทธิผลของโรงเรียน

ตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนค่าจ้างบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายโครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวแปรทั้ง 3 นั้น ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้เท่ากับ 23% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้เท่ากับ 26% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้เท่ากับ 22% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้เท่ากับ 24% และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษได้เท่ากับ 27% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงบประมาณในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรมทางการศึกษานั้นคือ งบประมาณมากขึ้น อัตราครูและนักเรียนก็จะเพิ่มขึ้นตามส่วนจึงต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรเหล่านี้ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพของทรัพยากรเหล่านั้น แนวความคิดนี้ตรงกับ วิลลิงกี้และเฟรมเมอร์ (Wellingsky and Filmer. 1997 : 142) ที่ได้ศึกษาสมการการผลิตทางการศึกษา (Education Production Function) พบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสอน ส่วนตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพล คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนสิ่งก่อสร้าง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ฟาร์นิแกน มาร์ช และริชาร์ดสัน (Flanigan Marion and Richardson. 1997 : 1) โดยชี้วิเคราะห์อภิमानเพื่อการศึกษาผลการใช้จ่ายและต้นทุนต่างๆของโรงเรียน พบว่ามีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน และเมื่อแยกตามประเภทของค่าใช้จ่ายในโรงเรียน และเฟรมเมอร์ (Filmer. 1997 : 121) พบว่าประเทศต่างๆมีการใช้จ่ายเพื่อการลงทุนในเรื่องหนังสือและอุปกรณ์ การเรียนการสอน เงินเดือนครูและสวัสดิการครู ซึ่งมีผลกระทบต่อดัชนีโดยตรง ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สเติร์น (Stern. 1989 : 21) ที่พบว่าเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายของครู ในส่วนของเงินเดือนครู พบว่ามีผลโดยตรงต่อกระบวนการทางการศึกษาและผลลัพธ์ทางการศึกษาด้วย และ จากการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. (2540 : 32-35) พบว่า ค่าใช้จ่ายในวัสดุ

อุปกรณ์การสอนและครุภัณฑ์ เท่านั้นที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิชาการของ นักเรียน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ วอลเบิร์ก และโฟว์เลอร์ (Walberg and Fowler. 1987 : 90) ที่พบว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ การเรียน มีผลโดยตรง ต่อคะแนนทดสอบของผู้เรียน ในส่วนของค่าใช้จ่าย โครงการตามกลุ่มสาระ และเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับ คณะกรรมการ การประเมินศึกษา. (2535 : 1) ซึ่งทำการศึกษาด้านทุนและค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับประถม ศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระต่างๆนั้นมีความ สัมพันธ์และมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษา ที่ระดับความ เชื่อมั่น .01 นอกจากนี้ การใช้จ่าย การลงทุนทางการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความต้องการและความ จำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกับผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้เรียนจะได้รับจากการลง ทุนทางการศึกษา และควรให้ความสำคัญกับปัจจัยป้อนที่มีผลกระทบต่อผลลัพธ์ทางการศึกษามาก กว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่ำ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 33)

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการบริหารงานวิชา การ และความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการ เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัว แปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ตัวแปรทั้ง 2 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลใน ด้านผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้ เท่ากับ 30% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7 % ประสิทธิผลในด้าน ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ เท่ากับ 33% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7% ประสิทธิผลในด้านผล การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ได้ เท่ากับ 34% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 12% ประสิทธิผลในด้านผล การจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ได้ เท่ากับ 34% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 10% อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และ .05 เนื่องจากปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมี ความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษานั้น เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้บังคับ บัญชาสูงสุด เป็นหลักสำคัญในการก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจ ในการตัดสินใจ เป็นผู้นำในทางปฏิบัติอีกทั้งเป็นกลไกในการกำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานภายใน ระดับโรงเรียน ซึ่งความสำเร็จของการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิผลเพียงใด จะขึ้นอยู่กับความ สามารถในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสำคัญ (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2537 : 81) การบริหารงาน วิชาการโรงเรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการ เพราะต้องสร้างนักเรียนให้มีคุณ ภาพ และมีคุณสมบัติตามต้องการ ซึ่งความสำเร็จที่สามารถเห็นได้ชัดเจน คือผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของ นักเรียน (ภาวนา วงสวาท. 2541 : 18) ส่วนในด้านการบริหารการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และ สื่อการเรียนการสอน เป็นภารกิจที่ก่อให้เกิดความคล่องตัว มีประสิทธิผล เป็นส่วนช่วยให้งานอื่นๆ เป็นไปอย่างไม่ติดขัด และส่งผลในโรงเรียนได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์และเงินเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน จึงขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหาร (อุทัย ธรรมเดโช. 2546 : 62) และผลการศึกษา วิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ บุซซี (Buzzi. 1991 : 807) พบว่า องค์ประกอบความสามารถในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็น ตัวทำนายความมีคุณภาพของโรงเรียนอีกด้วย และสอดคล้อง กับ อนันต์ สุริยาศรีสกุล. (2543 : 95) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรง

เรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงอยู่ในระดับดี พฤติกรรมการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ นิรันดร์ ช่วยเจริญ. (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานการเงิน การบริหารงานด้านพัสดุ และการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ส่งผลต่อการบริหารงานของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และสอดคล้องกับ ศุภร เขาวรรักษ์ (2546 : 110) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน การบริหารงบประมาณ และความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร และผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร อธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู่วิชาภาษาอังกฤษได้เท่ากับ 32% เพิ่มขึ้น 5% อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่เป็นเช่นนี้ เพราะการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาอังกฤษนั้นตัวแปรสำคัญในการทำให้เกิดประสิทธิผลคือ ครูผู้สอน และตัวนักเรียนเอง เนื่องจากครูผู้สอนต้องมีวิธีการสอนและการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้ได้มากที่สุด เนื่องจากวิชาภาษาอังกฤษต้องอาศัยการฝึกฝนและการกล้าพูด กล้าทำของตัวนักเรียนเอง ซึ่งผลการศึกษาวิจัยนี้สอดคล้องกับ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา 1 ในการบริหารงานวิชาการและที่ไม่ใช่วิชาการว่า “ผู้บริหารมีหน้าที่ทำการบริหารตามหลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่สิ่งที่มีผลต่อผลการเรียนรู่วิชาภาษาอังกฤษ คือครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนเป็นผู้สัมผัสกับ ผู้เรียนโดยตรง...” (ภาคผนวก ง 228 : บรรทัดที่ 14) และสอดคล้องกับ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนประถมศึกษา 1 “ผู้บริหารให้การสนับสนุนดี แต่การได้มาซึ่งอุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนนั้น ครูผู้สอนเป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดซื้อ หรือทำเอง เนื่องจากไม่เหมือนวิชาอื่นๆ เช่นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่มีวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมากและจำเป็นต้องใช้ในการเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ...” (ภาคผนวก ง 232 : บรรทัดที่ 15) เช่นเดียวกับ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษโรงเรียนประถมศึกษา 3. “โรงเรียนนั้นมีห้องฝึกทักษะภาษาอังกฤษและมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน อยู่ที่คุณภาพของการสอนของครูผู้สอน อยู่ที่คุณภาพของการสอนภาษาอังกฤษมากกว่า การบริหารงานจาก ผู้บริหารงานโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนดูแลและทั้งโรงเรียนไม่ได้มาสนใจเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ การแก้ปัญหาการเรียนการสอนหรือการพัฒนาตัวผู้เรียนจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะรับผิดชอบโดยตรงมากกว่านโยบายการบริหาร...” (ภาคผนวก ง 236 : บรรทัดที่ 10) และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ นุชนาฏ วรยศศรี. (2544 : 76) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา สถาบัน

เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้ พบว่า การบริหารงานวิชาการไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย ประสบการณ์การสอน วุฒิการศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนการสอน เข้าสมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน และด้านผู้บริหาร พบว่าตัวแปรทั้ง 3 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อย่างไรของโรงเรียนได้ เท่ากับ 52% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 22% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 56 % ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 23 % ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 58% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 24% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 52% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 12% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 55% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 23% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูที่มีความรู้ความสามารถสูงก็จะสามารถทำการสอนได้ดี ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และครูผู้มีอาวุโสในการทำงานจะมีผลงานสูงกว่าครูที่มีอายุการทำงานน้อยกว่า และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ดี จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอนจึงเป็นปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษา ซึ่งประสบการณ์การสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลผลิตทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ (บุญเรือง ศรีเหรียญ. 2542 : 322) และผลการวิจัยยัง สอดคล้องกับ จอห์นสตัน (Johnston. 1979 : 88 - 89) ที่ศึกษาสภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาเอกจะทำการสอนได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาโท และกระบวนการการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการเรียนการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ และในแต่ละรูปแบบสามารถแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนได้ (ชุมพล ศรีทองกุล. 2544 : 5) และสอดคล้องกับ ศุภร เยาวรักษ์ (2546 : 115) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน คุณลักษณะครูผู้สอน

เมื่อนำชุดตัวแปรปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสภาพเศรษฐกิจ เข้าสู่สมการพยากรณ์ โดยควบคุมชุดตัวแปรปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน ตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อย่างไรของโรงเรียนได้ เท่ากับ 59% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 64% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 8% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 68% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 10% ประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้อังกฤษได้เท่ากับ 58% ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 6% ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากขนาดของโรงเรียน จะทำให้สัดส่วนการจัดนักเรียนรายห้องตาม

จำนวนครูผู้สอนเป็นไปได้อย่างเหมาะสม ครูผู้สอนและนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เด็กจึงได้รับความรู้ อย่างเต็มที่ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ ของนักเรียนในโรงเรียนได้ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจฐานะของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งพบว่านักเรียนที่มี ผู้ปกครองรายได้สูง จะมีโอกาสในการเรียนรู้มากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ไม่ว่าจะเป็น การเรียนพิเศษ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน หรือเวลาในการเรียนที่จะได้รับมากกว่านักเรียนที่ต้องช่วย ผู้ปกครองในการทำงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540 : 25) ที่พบว่ารายได้ของผู้ปก ครอง ของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้ และประสิทธิผลของโรงเรียนนักเรียนที่มีผู้ปกครอง รายได้สูงจะมีความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์การเรียน โอกาสในการเรียน และผู้ปกครองก็พร้อมที่ จะช่วยเหลือโรงเรียนในด้านทรัพยากรต่าง ๆ และสอดคล้องกับ ไวท์ White. (1982 : Abstract) ที่ใช้ การวิเคราะห์ห่อภิมาณ ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจ และผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการ สรุปได้ว่า การใช้สภาพเศรษฐกิจเป็นตัวแปรพยากรณ์มีประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชา การ และสำคัญสำหรับการอ่าน และแนวคิด ขนาดของโรงเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของไบร์ และธัม (Bryk and Thum. 1989 : 26) ที่กล่าวว่าขนาดของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และมีผลต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่ทำให้ กระบวนการเรียนการสอนเกิดผลดีแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : 314 – 316) พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศา ศาสตร์และคณิตศาสตร์ และประสิทธิผลของโรงเรียน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ กรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540 : 101-107) ที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถม ศึกษามีความสำคัญต่อเด็ก และผลการเรียนของเด็กโดยตรง เนื่องจากธรรมชาติเด็กวัยนี้สนใจที่จะ เรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวกับพฤติ กรรมการเรียนรู้ของเด็กมาก สอดคล้องกับ สุภร เยาวรักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน อัสสัมชัญแผนกประถม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน นอกจากนั้น ผลการ วิจัยยังพบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ชุด นั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษา อังกฤษ ได้เท่ากับ 62 % ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม 7 % อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจัยด้านบริบทของโรงเรียนนั้น อาจไม่มีความสำคัญต่อการ เพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน อันเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี นั้นไม่ว่าจะโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษไม่มีความแตกต่างกัน อาจแตกต่างกันในด้าน ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของแต่ละโรง เรียน แต่ห้องปฏิบัติการ หรืออุปกรณ์การสอนส่วนใหญ่ จะเป็นของวิทยาศาสตร์หรือ คณิตศาสตร์ จึงทำให้สภาพแวดล้อมนั้นไม่มีผลต่อผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษและผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้สนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนภาษาอังกฤษ หรือการเรียนพิเศษเท่ากับวิชา อื่นๆเช่น วิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากสภาพชุมชนโดยรอบโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี

ส่วนใหญ่เป็นสภาพสังคมแบบชนบท การให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษยังมีน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา 2 กล่าวว่า “เด็กจะเรียนภาษาอังกฤษได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่ครูผู้สอนมากกว่าว่าจะมีวิธีการสอนอย่างไร ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องหาเข้ากินค่าจึงไม่มีเวลามาสอนใจเด็กมากนักในเรื่องการบ้านหรือถ้าเด็กทำการบ้านไม่ได้ก็ไม่รู้จะไปถามใคร ต้องรอให้ครูบอก และผู้บริหารเองก็ไม่ได้เก่งภาษาอังกฤษไม่ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้เด็กเรียนภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น จึงปล่อยให้ครูผู้สอนจัดการเอง...” (ภาคผนวก ง 234 : บรรทัดที่ 7) เช่นเดียวกับครูผู้สอนโรงเรียนประถม 1 ที่เคยสอนใน โรงเรียน 3 มาก่อนนั้น ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา 1. ครูผู้สอนได้กล่าวว่า “โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ นั้นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ได้มีความแตกต่างกัน นอกจากครูภาษาอังกฤษจะเยอะขึ้น จบเอกอังกฤษโดยตรง ซึ่งปัจจัยที่สำคัญก็ครูผู้สอนนั่นเอง และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็คล้ายๆ กัน ถึงมีอุปกรณ์การสอน ห้องปฏิบัติการแต่ครูไม่นำมาใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์กับเด็ก และผู้ปกครองที่มีรายได้สูง สามารถส่งลูกเรียนพิเศษได้ เขาก็จะไม่มาเน้นภาษาอังกฤษเหมือนวิชาอื่นๆ เพราะคิดว่าไม่มีความสำคัญเท่าไร ซึ่งตรงนี้ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองด้วยว่าคิดอย่างไร...” (ภาคผนวก ง 232 : บรรทัดที่ 25) และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 3 ซึ่งได้กล่าวว่า “ผู้บริหารไม่ใช่ครูสอนภาษาอังกฤษ ฉะนั้นจึงไม่ว่าจะอย่างไรให้นักเรียนมีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้นได้ จะมอบหมายให้ครูผู้สอนโดยตรงที่จะต้องรับผิดชอบเมื่อนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ให้ไปค้นคว้าหาวิธีการสอนเอาเอง แล้วค่อยมาประชุมกันอีกที...” (ภาคผนวก ง 230 : บรรทัดที่ 18) และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ วรสิริ ลิขิตวงศ์. (2547 :83) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดกระเจี๊ยบพินิจ กรุงเทพมหานคร พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน และไม่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน และยังพบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์สำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติการในระดับโรงเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านต้นทุนของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอนและด้านบริบทของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีผลต่อผลการจัดการเรียนรู้นั้น เป็นความจริง ซึ่งตัวแปรทั้งหมดนี้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล การดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีความสำคัญในระดับการปฏิบัติการ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นประโยชน์สำหรับ

ผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ในการนำไปใช้สำหรับพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

1) ผู้บริหารควรให้ความสนใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และความสามารถในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการบริหารงานวิชาการและที่ไม่ใช่วิชาการนั้น ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีอิทธิพลทางบวกอย่างมากในการส่งเสริมผลการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่างๆ ผู้บริหารจึงควรพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการให้มีระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้ใต้บังคับบัญชา นักเรียน และโรงเรียน อีกทั้งการใช้จ่ายในงบประมาณที่ต้องมีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายสูงสุด โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ซึ่งการเลือกการลงทุนในรายจ่ายที่ส่งผลและมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงนั้นจะเป็นประโยชน์กว่าการเลือกลงทุนในรายจ่ายที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงความจำเป็น ก่อนหลังในการใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย

2) ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้มีความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งการทำผลงานทางวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้ครูผู้สอนนั้นสามารถพัฒนาตนเอง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์การสอน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อย่างไรก็ตามครูผู้สอนควรค้นหาวิธีการสอนที่เหมาะสมแก่นักเรียนในโรงเรียนภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและประสิทธิผลโดยรวมของโรงเรียน

3) ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ควรร่วมแรงร่วมใจกัน สร้างและพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อบรรยากาศทางวิชาการ และบรรยากาศของการทำงานร่วมกับของบุคลากรภายในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างราบรื่น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมาย หรือร่วมกันทำนั้น สำเร็จได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียน นอกจากนี้บรรยากาศทางกายภาพในด้านความสะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย ยังช่วยส่งเสริมผลการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติควรคำนึงถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสม ที่จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชนโดยรอบโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ควรให้ความสำคัญ ในการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินงบประมาณของผู้บริหาร ว่าทำอย่างไรจึงจะใช้งบประมาณ คุ่มค่ามากที่สุด เพื่อให้ประสิทธิภาพในการใช้เงินงบประมาณเกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น และข้อค้นพบจากการวิจัยยังเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้เงินงบประมาณในภาคส่วนต่างๆ ของการจัดการศึกษาทั้งใน

ระดับโรงเรียนและระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในฐานะผู้ดำเนินนโยบายทางการเงิน และผู้จัดสรรงบประมาณ ว่าควรมีทิศทางทางการดำเนินงานอย่างไร และควรให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนในกลุ่มนักเรียนเดียวกัน แต่ต่างปีการศึกษากัน โดยวิธีการศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal Study) ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเข้าใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนในห้วงเวลาที่ต่างกันว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษที่ชัดเจน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษากับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของเอกชนด้วย หรือทุกสังกัดร่วมกัน เพราะการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ย่อมมีความแตกต่างกันไปตามสภาพบริบท หรือองค์ประกอบต่างๆภายในโรงเรียน การศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกัน สภาพการในการทำวิจัยแตกต่างกัน ทำให้ผลการวิจัยจะสามารถใช้ประโยชน์ในทางวิชาการและการจัดการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาเปรียบเทียบได้ระหว่างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนรัฐบาลกับเอกชน

3. ควรมีการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรในองค์ประกอบด้านตัวผู้เรียน เช่น พฤติกรรมการเรียนในลักษณะต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเพิ่มพูนในคะแนนผลการเรียนรู้นักเรียนมาร่วมพิจารณาด้วย ผลการศึกษาจะทำให้ทราบว่าทิศทางและขนาดขององค์ประกอบด้านตัวผู้เรียนแต่ละประเภทเป็นอย่างไร อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในลักษณะอิทธิพลแต่ละประเภทในบริบทของโรงเรียนได้ละเอียด ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ในการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้น ควรนำปัจจัยด้านต้นทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาพิจารณาด้วย เพราะว่าการพิจารณาโดยนำค่าใช้จ่ายทั้งหมดมาวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จะทำให้ทราบว่าในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษานั้น ที่จริงแล้วนักเรียนมีค่าใช้จ่ายต่อหัวเฉลี่ยเท่าไร โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าค่าใช้จ่ายเหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อผลการเรียนของนักเรียนหรือไม่ เพื่อเป็นสารสนเทศที่ให้รายละเอียดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

5. ควรมีการศึกษา ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพหุระดับ เพื่อให้เห็นข้อแตกต่างที่ชัดเจน ระหว่างตัวแปรปัจจัยในแต่ละระดับที่ทำการศึกษา โดยการแบ่งเป็นระดับต่างๆ เช่น ตัวแปรระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียนเป็นต้น เพื่อดูว่าตัวแปรในแต่ละระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน ได้หรือไม่อย่างไร สารสนเทศที่ได้รับนั้นจะให้รายละเอียดได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ก.พล 1996.
- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กอบกุล ไชยพันธ์. (2537). ความต้องการของผู้บริหารและครูในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- . (2536). “หลักการของปีเตอร์,” สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 12 : 12-13.
- กรมวิชาการ. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- . (2542). การประกันคุณภาพสถานการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- . (2542). การประเมินผลจากสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว.
- . (2543,มกราคม). “ทิศทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” วิชาการ. 2(1) : 17-30.
- . (2544).หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. นนทบุรี : ไทยร่มเกล้า.
- กรมสามัญศึกษา. (2542). การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- . (2544). แนวทางสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กรรณิการ์ ภิญญาคง. (2541). การประกันคุณภาพกับเส้นทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา การศึกษาการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว.
- . (2540).การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานการประกันคุณภาพการศึกษา. กระทรวงฯ.
- . (2540).การวางแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- . (2542). คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติในรูปแบบของนโยบายและแผน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- . (2546). คู่มือปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). *อุดหนุน 4 ทิศ คิดใหม่เรื่องเงินเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชัคเชส มีเดีย.
- โกศล เดชเดียว และ คณะ. (2540). *บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศนะของครูผู้สอนกรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- โกศล ศรีทอง. (2543). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์. (2531). *แนวพระราชดำริด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษาและฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2533). *รวมบทความเศรษฐศาสตร์ภาครัฐ*. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองวิจัยการศึกษา. (2539). *อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการลงทุนทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ
- จรวยพร ธรณินทร์. (2541). *ร่ววงบริหาร*. กรุงเทพฯ : เพิ่มเสริมกิจ.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2532). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.
- ฉวีวรรณ กิตติศักดิ์สุนทร. (2536). *กิจการเกี่ยวกับการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- ชาลี มณีศรี. (2538). *การนิเทศศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- ชิตชนก เชิงเชาว์, อำภา บุญช่วย และทวี ทองคำ. (2541, พฤษภาคม). "การวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้," *สงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 4(2) : 132-157.
- ชุมพล ศรีทองกุล. (2544). *ครูกับการจัดกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2531). *การบริหารงานบุคคลในองค์กรการศึกษา*. ปัตตานี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพนรินทร์การพิมพ์.
- ชวนพิศ พรเดชาพันธ์. (2536). *การประเมินและแผนการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช. (2543). *รายงานการวิจัยระบบการบริหารจัดการเพื่อจัดสรรทรัพยากร สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

- ชัยฤทธิ์ คีลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานในการประเมินตามสภาพจริงวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การทดสอบและการวัดผล ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เต็ม เสืออ่อน. (2543). การศึกษาผลการนิเทศงานโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ่อทอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ดุขฎิ โยเหลา, ประสิทธิ์ สารสันต์ และยุทธนา ไชยจุกุล. (2543,พฤษภาคม). “แบบการบริหารการจัดการกับความขัดแย้ง และการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา,” *พหุติกรรมศาสตร์*. 6(1) : 47- 60.
- ทวีศิลป์ สารเสน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องเรียนด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แคมณี. (2542,พฤษภาคม). *การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. วารวิชาการ 2(5) : 14-15.
- ถวิล มาตรเยี่ยม. (2544). *ปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- ธเนศ ขำเกิด. (2533,กุมภาพันธ์). “การจัดบรรยากาศด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน,” *วิทยาสาร*. 88(2) : 18 – 20.
- ธีรภูมิ ประทุมพรรัตน์. (2534). *การบริหารกิจการนักเรียน*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ธารง บัวศรี. (2545). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2533). *กลยุทธ์การจัดการ*. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย
- .(2538). *พหุติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นฤมล สิงห์คง. (2539,พฤษภาคม-สิงหาคม). “ต้นทุนทางการบริหาร,” *ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4(2) : 12-25.
- นารี วาแอ. (2545). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าวิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิติภูมิ นวรัตน์. (2546). *สารคดีการศึกษาเวียดนาม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ
- นิรันดร์ ช่วยเจริญ. (2543). *การบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- นิพนธ์ กิनावงศ์. (2523). หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์เอง.
- . (2526). แนวทางเพื่อการสร้างความสำเร็จแห่งศิลปะการเป็นอาจารย์ระดับสูง. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- นิตา ชูโต. (2531). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : มาสเตอร์แฮส.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2529). บนเส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- . (2540). ก้าวเข้าสู่บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- นวลทิพย์ ควกุล. (2527). เศรษฐศาสตร์การศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยนา ตันติวิสุทธิ. (2546). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มงคล จิตราคนี. (2539, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "อุตสาหกรรมการศึกษา," ศักยภาพ. 2(3) : 33-40.
- มนตรี บุญธรรม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2540, กรกฎาคม-ธันวาคม). "ประชากรกับความท้าทาย," การส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 9(41) : 6-9.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่). ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเรือง ศรีเหรียญ. (2542). การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเรือน หมั่นทรัพย์. (2538). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : แสงศิลป์.
- ประหยัด ทองคุณ. (2521). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพบางประการของครูกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์และความถนัดทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในเขตการศึกษา 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประสิทธิ์ สาระสันต์. (2542). พฤติกรรมการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. (2532). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2530). การวิจัยประเมินผลหลักการและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : พระนครการพิมพ์.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์
- พิตร ทองชั้น. (2541). เทคนิคและวิธีการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ มีสัตย์. (2536). การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่าง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล สันติมนิรัตน์. (2541). เศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณี ไชยศิริ. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพ สถานภาพส่วนตัวและประสบการณ์เพิ่มพูนความรู้ในวิชาชีพกับสมรรถนะพื้นฐานทางวิชาชีพครู ของครูมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไม่มีวุฒิทางครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พัฒนศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบูลย์ แจ่มพงษ์. (2541, มิถุนายน). "การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาการศึกษา," การศึกษาเอกชน. 8(7) : 38 – 40.
- ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพในการสอนกับภูมิหลังของครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ กীরติบุตร. (2529). การประเมินประสิทธิผลขององค์กร. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์
- ภavana วงสวาท. (2541). การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญโญ สาร. (2526). หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- . (2526). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ยงยุทธ แฉล้มวงศ์. (2530). การลงทุน. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ กำลังคนหน่วยที่ 1 -8. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : แม็ค.

- รุ่ง แก้วแดง. (2545, มกราคม). แนวทางการปฏิรูปการศึกษา. พัฒนาเทคนิคการศึกษา. 14(41) : 34-37.
- . (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 10 – 12. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งทิพย์ เหล่าคำ. (2521). การศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนประถมศึกษา อำเภอธัญบุรี จังหวัด ปทุมธานี ปีการศึกษา 2516-2520. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ไชยพรรณนา. (2546). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่าย เอกสาร.
- วิชาการ บัวหอม. (2531). การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู อาจารย์ สังกัดเทศบาลใน 14 จังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร ชัยสำโรง. (2541). การปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วันชัย ดนัยโมทน. (2543). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ. (2543, กุมภาพันธ์-พฤษภาคม). “การประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสารราชบัณฑิตสถาน. 25(2) : 34.
- ศุภร เยาวรักษ์. (2546). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2523). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สวัสดิการกองคลัง. (2538). การบริหารงานการเงินและพัสดุสำหรับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เค.พี.พรินติ้ง.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2542). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- สุมาลี ปิตยานนท์. (2536). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการศึกษาและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด แก้วสนธิ และคณะ. (2534). จุลเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬา.
- . (2543). การวิเคราะห์และประเมินผลการบริการทางสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมยศ นาวิการ. (2527). *ความสำเร็จทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ : กมลการพิมพ์.
- . (2536). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังคม โทปุรินทร์. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศการบริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. (2544). *หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา*. ราชบุรี : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. (2546). *รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2546*. ราชบุรี : ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ.
- . (2547). *ข้อมูลจำนวนครู จำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2547*. ราชบุรี : ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *บันทึก สพฐ*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2519). *การศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2529). *รายงานการวิจัยเรื่ององค์กำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : พันนี้พับลิชชิง.
- . (2530). *รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- . (2532). *รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของเอกชน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2532). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- . (2535). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- . (2535). *รายงานผลการวิจัยเรื่อง การจัดสรรงบประมาณและการวิเคราะห์ต้นทุนสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- . (2538). *คู่มือบริหารงานบุคคลสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่. สำนักงานฯ.
- . (2540). *เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา คู่มือปฏิบัติงานผู้บริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ศุภสกลาดพร้าว.
- . (2540). *การวัดและประเมินผลสภาพที่แท้จริงของนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ศุภสกลาดพร้าว.
- . (2540). *การพัฒนามาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศุภสกลาดพร้าว.

- (2540). การวิจัยและประเมินคุณภาพ-ประสิทธิภาพการศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน
ประถมศึกษา ปีการศึกษา 2540. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- (2541). ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง พุทธศักราช 2541 เล่ม 6, เล่ม 8, เล่ม 9.
กรุงเทพฯ : คัมปาย อิมเมจจิง.
- (2542, มกราคม-มิถุนายน). “พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” พลศึกษา. 2(2) : 9-13.
- (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภาย
นอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- (2544). เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา คู่มือปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : cursalaadprao.
- (2544). ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2544. กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.
- (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- (2545). เอกสารประกอบการศึกษาดูงานด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และ
ผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- (2547). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : พรัก
หวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). แนวดำเนินการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐาน
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2542). คู่มือปฏิบัติงาน ตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรม
ศาสนา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
พรักหวานกราฟฟิค.
- (2544). ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ : cursalaadprao.
- (2545). การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา. (2543). รายงานการประเมินผลแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒน
ธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะครึ่งแผน.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- (2546). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดสรรงบประมาณและการลงทุนเพื่อการศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547). *มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- . (2547). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ พิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำเริง บุญเรืองรัตน์. (2524,มกราคม – เมษายน). “ทิศทางใหม่ของการวิจัยการศึกษา,” *วารสารวัดผลการศึกษา*. 2(3) : 1.
- . (2539). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายทิพย์ ระดมกิจ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกในเขตสังฆมณฑลราชบุรี ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สายสุตา กิจประยูร. (2544). *การศึกษาการบริหารจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ นานากุล และ คนอื่นๆ. (2537). *การบริหารบุคคล*. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.
- สุดาพร สงวนจิตต์. (2544). *การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนา สิทธิเลิศประสิทธิ์. (2524). *การศึกษาค่าใช้จ่ายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ เมืองแก้ว. (2518). *การวิเคราะห์การใช้งบประมาณทางการศึกษาของประเทศไทย ระหว่างปีงบประมาณ 2510-2517*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- สุนิตย์ เทพไพฑูรย์. (2538). *วิวัฒนาการของแนวความคิดทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : หน่วยนิเทศกรมฝึกหัดครู.
- สุกัญญา นิธิกร. (2524). *การศึกษาการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และจรินทร์ เทศวานิช. (2536). *การวิจัยเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณโรงเรียน*. นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2521). *พฤติกรรมผู้นำการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- หวน พันธุ์พันธ์. (2528). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง.
- อนันต์ สุริยาศรีสกุล. (2543). *พฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ธรรมเตโช. (2546). *คู่มือการสอบเลื่อนระดับราชการ*. (2526ก). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). *การบริหารหลักสูตร : หัวใจของการบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง.
- อุทัย หิรัญโต. (2520). *ศิลปะศาสตร์การบริหาร*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2525). *เทคนิคการบริหาร*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2537). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อำรุณ จันทวานิช. (2542). *การประกันคุณภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- อัมพร วิจิตรพันธ์. (2520). *คู่มือเศรษฐศาสตร์ทั่วไป*. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Beauchamp, George. A. (1981). *A Curriculum Theory* 4th ed. Illinois : F.E. Peacock Publisher.
- Bennett, Susan. *New Dimensions in Research on Class Size and Academic Achievement*. Madison, Wisconsin : University of Wisconsin.
- Bryk, Anthony S. and Y. M. Thum. (1989). *The Effect of High School Organization on Dropping Out : An Exploratory Investigation*. Center for Policy Research on Education.
- Buzzi, Michel Joseph. (1991, June). "The Relationship of school Effectiveness to selected Dimension of Principal's Instrumental leadership in Elementary School in the State of Connecticut," *Dissertation Abstracts International*. 51(12) : 225-330.
- Cheng, Yin Cheong. (1993). *Teaching Effectiveness and Teacher Development*. Magdalena Mo Ching : Kwok Tung Tsui.
- . (1996). *School Effectiveness and School-Based Management : A Mechanism for Development*. Washington D.C. : The Falmer Press.
- Childs, T. S. and C. Shakeshaft. (1986, June). "A Meta – Analysis of Research on the Relationship between Education Expenditures and Student Achievement," in *Journal of Education Finance*. 12(4) : 249 – 263.

- Coleman, P. (1986,March). "The Good School District : A Critical Exmination of the Adequacy of Student Achievement and per Pupil Expenditures as Measure of School Dritict Effectineness," *Journal of Education Finance*. 12(6) : 71 – 96.
- Dickson, Lou Ann S. and Gail Sexton. (1995). " Class Size Redux : the Effects of Reducing Class SiZe in K-6," <http://www.mesa.k12.az.us/~research/clasred.html>.
- Elmore, Peterson. And Grosvenner Plowman. (1953). *Testing, Teaching and Learnning*. Washington D.C. : National Academy Press.
- Flanigan, Jackson L. , Russ A. Marion and Michael D. Richardson. (1997,Apirl). " Causal and Temporal Analysis of Increased Funding on Student Achievement," in *Journal of Reseach and Development in Education*. 30(4) : 222 – 247.
- Glass, Gene V. and Mary L Smith. (1978). " *Meta – Analysis of Research on the Relationship of Class Size and Achievement*. San Francisco : Far West Laboratory for Education Research and Development.
- Hanushek, Eric A. (1989,Apirl). "Money Might Matter Somewhere : A response to Hedges, Laine and Greenwald," in *EducationResearch*. 23(5) : 5-8.
- . (1994,May). "The Impact of Differential Expenditures on School Performance," *Education Research*. 18(4) : 45-62.
- Hedges, Larry V. and William Stock. (1983,January). " The Effects of Class Size Research : An Examination of Rival Hypothesis," *American Education Research Journal*. 20(3) : 63-85.
- Hedges, Larry V. Richard D. Laine and Rob Greenwald. (1994,March). "Dose Money Matter : A Meta – Analysis of Studies of the Effects of Differential School Inputs on Student Outcomes," in *Education Research*. 23(2) : 5-14.
- Herbert A. Simon. (1976). *Administrative Behavior*. New York : The Free Press.
- Heyneman, S. P. and W. A. Loxiey. (1983,November). "The Effect of Primary School Quality on Academic Achievement Across Twenty – nine High and Low – Income Countries," in *American Journal of Sociology*. 88(6) : 1162-1194.
- Hoy, Wayne K. and Furguson, Judith. (1985,Spring). " Theoretical Farmework and Exploration Organization Effectiveness of School," *Education Administrstion Quarterly*. 21(2) : 117 – 134.
- Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (1991). *Education Administrstion : Theory, research and Practice*. 4th ed. New York : McGraw – Hill.
- . (2001). *Administrators Sdving The of Practice* . 2nd ed. Boston : Allyn and Bacon.

- John, D. Millett. (1954). *Management in the Public Service : The Quest for Effective Performance*. New York : McGraw – Hin.
- Johnston, J. K. (1979,January). “ A Comparison of Mid – Semester and End – Semester Student Evaluation of Faculty,” *Dissertation Abstracts International*. 25(3) : 236-312
- Katz Daniel and Kahn, L. Robert. (1978). *The Social Psychology of Organization*. New York : John Wiley.
- Kazal – Thresher, D. M. (1993,February). “Education Expenditures and School Achievement,” in *Education Research*. 22(3) : 30 -32.
- Madaus, G. F. and others. (1979,February). “ The Sensitivity of Measures of School Effectiveness,” in *Harvard Education Review*. 49(2) : 207 – 230.
- Mc Carthy, Water M. (1971,August). “*The Role of the Secondary School Principal in New Jersey*,” *Dissertation Abstracts International*. 3(2) : 705 - A.
- Morphet, E. L. (1967). *Educational Organization and Administration*. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.
- Mouritsen, Matthew Lehi. (1998,May). “ The Development and Application of a Model Total Quality Education Approach in Utah School Districts,” *Dissertation Abstracts International*. 58(7) : 4145 – A.
- Mueller, C. W. and T. L. Parcel. (1981,March). “Measures of Socioeconomic Status : Alternatives and Recommendations,” in *Child Development*. 52(6) : 13 – 30.
- Northcraft, Gregory B. and Neal, Margaret A. (1990). *Organization Behavior : A Management Challenge*. Chicago : The Dryden Press.
- Pedhazur, Elazar J. (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research*. New York : Harcourt Brace College Publishing.
- Preece, Peter W. (1987,June). “ Class Size and Learning : A Theoretical Model,” *Journal of Education Research*. 80(3) : 377 – 379.
- Prichett, D. A. and Filmer, R. (1997). *Input-Output Analyses of School Finance Systems Reform*. Cambridge, Massachusetts : Ballinger Publishing.
- Poister, E. Guy. (1987). *The Politics of Immobility Englewood Cliffs*. N.J. : Prentice – Hall.
- Raudenbush, Stephen W. , Chinnapat Bhumirat and Mohamed Kamil. (1992,February). “ Predictors and Consequences of Primary Teachers’ Sense of Efficacy and Students’ Perceptions of Teaching Quality in Thailand,” in *International Journal of Educational Research*. 17(2) : 165 – 177.
- Robinson, Glen E. (1990,April). “ Synthesis of Research on the Effect of Class Size,” in *Education Leadership*. 14(5) : 80 – 90.

- Sergiovanni, Thomas J. & Starratt, Robert J. (1988). *Emerging Patten of Supervision : Human Perspective*. New York : McGraw – Hill.
- Sergiovanni, Thomas J. & others. (1980). *Education Governance and Administration*. New Jersey : Prentice – Hall.
- Simon H. A. (1976,June). "Academic Workload and Quality," *Assessment and Evaluation in Higher Education*. 22(2) : 135.
- Steers, Richard M. (1977). *Organizational Effectiveness : A Behavioral View*. Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc.
- Stern, David. (1989). *School Work :Research on Programs in the United States*. Washington, D.C. : The Falmer Press.
- Thorndike. R. (1973). *Reading Comprehension in Fifteen Countries*. New York : Halstead Press.
- Walberg, Herbert J. (1984,Apir). "Improving the Productivity of American School," in *Education Leadership*. 41(3) : 19 – 27.
- Walberg, Herbert J. and W. J. Fowler. (1987,July). " Expenditure and Size Efficiencies of Pupil School Distrit," in *Educational Research*. 16(4) : 5 – 13.
- White, K. R. (1982,March). " The Relation between Socioeconomic Status and Academic Achievement," in *Psychological Bulletin*. 91(5) : 461 – 481.
- Willingsky, A. E. and Filmer, R. (1997). *Dose money matter? The effect of school resources on student achievement and aduit success*. Washington, D.C. : Brooking.
- Willms, J. Douglas. (1983). *Achievement Outcomes in Public and Private High School*. Doctor Disseration. M.A. (Business Economics). Standford : Gradute School Standford University. Photocopied.
- (1986,February). " Social Class Segregation and Its Relationship to Pupil's Examination Results in Scotland," *American Sociological Review*. 13(5) : 224 – 241.
- (1992). *Monitoring School Performance : A Guide for Educators*. London : Falmer Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจเครื่องมือ

1. อาจารย์ ดร.ละเอียด รัชเฝ้า	อาจารย์ประจำภาควิชา การวัดผลและวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ พิชัย ลิ้มดี	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ราชบุรี
เขต 1
3. อาจารย์ นิพนธ์ เอี่ยมชื่น	ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแร้ง จังหวัด
ราชบุรี
4. อาจารย์ เฉลิมศักดิ์ บุญประเสริฐ	ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดรางบัว จังหวัด
ราชบุรี
5. อาจารย์ ทองทรัพย์ เดชเดชะสุนันท์	อาจารย์ 2 ระดับ 8 โรงเรียนบ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
6. อาจารย์ มารศรี เปรมเล็ก	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนชุมชนวัดรางบัว จังหวัด
ราชบุรี
7. อาจารย์ กิ่งแก้ว กาประโคน	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนชุมชนวัดรางบัว จังหวัด
ราชบุรี
8. อาจารย์ ธานี เฟ่งไพฑูรย์	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนชุมชนวัดรางบัว จังหวัด
ราชบุรี

ภาคผนวก ข
คุณภาพของแบบสอบถามรายชื่อ

ตาราง 27 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา
1	0.4	คัดออก	21	0.8	คัดเลือกไว้	41	1	คัดเลือกไว้
2	1	คัดเลือกไว้	22	0.8	คัดเลือกไว้	42	0.8	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	23	0.8	คัดเลือกไว้	43	0.4	คัดออก
4	0.4	คัดออก	24	0.6	คัดเลือกไว้	44	0.6	คัดเลือกไว้
5	0.4	คัดออก	25	1	คัดเลือกไว้	45	0.8	คัดเลือกไว้
6	0.6	คัดเลือกไว้	26	1	คัดเลือกไว้	46	1	คัดเลือกไว้
7	0.6	คัดเลือกไว้	27	0.4	คัดออก	47	1	คัดเลือกไว้
8	0.8	คัดเลือกไว้	28	1	คัดเลือกไว้	48	0.6	คัดเลือกไว้
9	0.8	คัดเลือกไว้	29	1	คัดเลือกไว้	49	0.4	คัดออก
10	0.4	คัดออก	30	1	คัดเลือกไว้	50	1	คัดเลือกไว้
11	1	คัดเลือกไว้	31	1	คัดเลือกไว้	51	1	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	32	1	คัดเลือกไว้	52	0.6	คัดเลือกไว้
13	0.4	คัดออก	33	1	คัดเลือกไว้	53	1	คัดเลือกไว้
14	0.8	คัดเลือกไว้	34	1	คัดเลือกไว้	54	0.4	คัดออก
15	0.8	คัดเลือกไว้	35	0.8	คัดเลือกไว้	55	1	คัดเลือกไว้
16	0.6	คัดเลือกไว้	36	1	คัดเลือกไว้	56	1	คัดเลือกไว้
17	1	คัดเลือกไว้	37	0.4	คัดออก	57	1	คัดเลือกไว้
18	1	คัดเลือกไว้	38	1	คัดเลือกไว้	58	1	คัดเลือกไว้
19	1	คัดเลือกไว้	39	1	คัดเลือกไว้	59	1	คัดเลือกไว้
20	1	คัดเลือกไว้	40	1	คัดเลือกไว้	60	1	คัดเลือกไว้

ตาราง 28 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่
งานวิชาการของผู้บริหาร

ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา
1	1	คัดเลือกไว้	21	0.8	คัดเลือกไว้	41	0.4	คัดออก
2	1	คัดเลือกไว้	22	0.4	คัดออก	42	0.8	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	23	0.4	คัดออก	43	0.4	คัดออก
4	0.4	คัดออก	24	0.6	คัดเลือกไว้	44	0.6	คัดเลือกไว้
5	0.4	คัดออก	25	0.4	คัดออก	45	0.8	คัดเลือกไว้
6	0.6	คัดเลือกไว้	26	1	คัดเลือกไว้	46	1	คัดเลือกไว้
7	0.4	คัดออก	27	0.4	คัดออก	47	1	คัดเลือกไว้
8	0.4	คัดออก	28	0.4	คัดออก	48	0.4	คัดออก
9	0.8	คัดเลือกไว้	29	0.4	คัดออก	49	0.4	คัดออก
10	0.4	คัดออก	30	1	คัดเลือกไว้	50	0.4	คัดออก
11	1	คัดเลือกไว้	31	1	คัดเลือกไว้	51	1	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	32	0.6	คัดเลือกไว้	52	0.6	คัดเลือกไว้
13	0.4	คัดออก	33	1	คัดเลือกไว้	53	1	คัดเลือกไว้
14	0.8	คัดเลือกไว้	34	0.4	คัดออก	54	0.8	คัดเลือกไว้
15	0.4	คัดออก	35	0.8	คัดเลือกไว้	55	0.4	คัดออก
16	0.4	คัดออก	36	0.4	คัดออก	56	1	คัดเลือกไว้
17	1	คัดเลือกไว้	37	0.4	คัดออก	57	0.6	คัดเลือกไว้
18	0.4	คัดออก	38	0.4	คัดออก	58	1	คัดเลือกไว้
19	1	คัดเลือกไว้	39	1	คัดเลือกไว้	59	1	คัดเลือกไว้
20	0.4	คัดออก	40	0.4	คัดออก	60	0.4	คัดออก

ตาราง 29 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน ของ
ครูผู้สอน

ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา
1	1	คัดเลือกไว้	21	0.8	คัดเลือกไว้	41	0.4	คัดออก
2	1	คัดเลือกไว้	22	0.4	คัดออก	42	0.8	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	23	0.4	คัดออก	43	0.4	คัดออก
4	1	คัดเลือกไว้	24	0.6	คัดเลือกไว้	44	0.6	คัดเลือกไว้
5	1	คัดเลือกไว้	25	0.4	คัดออก	45	0.8	คัดเลือกไว้
6	0.6	คัดเลือกไว้	26	1	คัดเลือกไว้	46	1	คัดเลือกไว้
7	1	คัดเลือกไว้	27	0.4	คัดออก	47	1	คัดเลือกไว้
8	1	คัดเลือกไว้	28	1	คัดเลือกไว้	48	0.4	คัดออก
9	0.8	คัดเลือกไว้	29	0.4	คัดออก	49	0.4	คัดออก
10	0.4	คัดออก	30	1	คัดเลือกไว้	50	0.4	คัดออก
11	1	คัดเลือกไว้	31	1	คัดเลือกไว้	51	1	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	32	0.6	คัดเลือกไว้	52	0.6	คัดเลือกไว้
13	0.4	คัดออก	33	1	คัดเลือกไว้	53	1	คัดเลือกไว้
14	0.8	คัดเลือกไว้	34	0.4	คัดออก	54	0.8	คัดเลือกไว้
15	1	คัดเลือกไว้	35	0.8	คัดเลือกไว้	55	0.4	คัดออก
16	1	คัดเลือกไว้	36	1	คัดเลือกไว้	56	1	คัดเลือกไว้
17	1	คัดเลือกไว้	37	1	คัดเลือกไว้	57	0.6	คัดเลือกไว้
18	0.4	คัดออก	38	0.4	คัดออก	58	1	คัดเลือกไว้
19	1	คัดเลือกไว้	39	1	คัดเลือกไว้	59	1	คัดเลือกไว้
20	0.4	คัดออก	40	0.4	คัดออก	60	0.4	คัดออก

ตาราง 30 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา	ข้อ	IOC	การพิจารณา
1	0.8	คัดเลือกไว้	29	0.4	คัดออก	57	0.6	คัดเลือกไว้
2	0.8	คัดเลือกไว้	30	1	คัดเลือกไว้	58	1	คัดเลือกไว้
3	1	คัดเลือกไว้	31	1	คัดเลือกไว้	59	1	คัดเลือกไว้
4	0.6	คัดเลือกไว้	32	0.6	คัดเลือกไว้	60	0.4	คัดออก
5	1	คัดเลือกไว้	33	1	คัดเลือกไว้	62	0.4	คัดออก
6	0.6	คัดเลือกไว้	34	0.6	คัดเลือกไว้	63	0.8	คัดเลือกไว้
7	1	คัดเลือกไว้	35	1	คัดเลือกไว้	64	1	คัดเลือกไว้
8	1	คัดเลือกไว้	36	1	คัดเลือกไว้	65	1	คัดเลือกไว้
9	0.8	คัดเลือกไว้	37	0.4	คัดออก	66	0.4	คัดออก
10	0.4	คัดออก	38	0.4	คัดออก	67	1	คัดเลือกไว้
11	1	คัดเลือกไว้	39	0.6	คัดเลือกไว้	68	0.6	คัดเลือกไว้
12	1	คัดเลือกไว้	40	1	คัดเลือกไว้	69	1	คัดเลือกไว้
13	0.4	คัดออก	41	1	คัดเลือกไว้	70	0.8	คัดเลือกไว้
14	1	คัดเลือกไว้	42	1	คัดเลือกไว้	71	0.4	คัดออก
15	1	คัดเลือกไว้	43	1	คัดเลือกไว้	72	0.6	คัดเลือกไว้
16	1	คัดเลือกไว้	44	0.8	คัดเลือกไว้	73	0.8	คัดเลือกไว้
17	1	คัดเลือกไว้	45	1	คัดเลือกไว้	74	0.6	คัดเลือกไว้
18	0.4	คัดออก	46	1	คัดเลือกไว้	75	1	คัดเลือกไว้
19	1	คัดเลือกไว้	47	0.8	คัดเลือกไว้	76	0.8	คัดเลือกไว้
20	0.4	คัดออก	48	0.4	คัดออก	77	0.4	คัดออก
21	0.8	คัดเลือกไว้	49	0.4	คัดออก	78	1	คัดเลือกไว้
22	0.4	คัดออก	50	0.4	คัดออก	79	1	คัดเลือกไว้
23	0.4	คัดออก	51	1	คัดเลือกไว้	80	0.8	คัดเลือกไว้
24	1	คัดเลือกไว้	52	0.6	คัดเลือกไว้			
25	0.4	คัดออก	53	1	คัดเลือกไว้			
26	1	คัดเลือกไว้	54	0.8	คัดเลือกไว้			
27	0.4	คัดออก	55	0.4	คัดออก			
28	1	คัดเลือกไว้	56	1	คัดเลือกไว้			

ตาราง 31 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามความสามารถในการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

ข้อ	(r)	ข้อ	(r)	ข้อ	(r)
1	.498	21	.758	41	.738
2	.498	22	.771	42	.779
3	.696	23	.845	43	.900
4	.815	24	.813	44	.631
5	.396	25	.845	45	.818
6	.795	26	.708	46	.785
7	.587	27	.709	47	.796
8	.831	28	.761	48	.789
9	.881	29	.880	49	.893
10	.716	30	.819	50	.862
11	.809	31	.820		
12	.532	32	.638		
13	.704	33	.842		
14	.882	34	.772		
15	.357	35	.746		
16	.793	36	.940		
17	.650	37	.927		
18	.725	38	.924		
19	.788	39	.927		
20	.817	40	.925		

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ $\alpha = .9857$

ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น(α) ของแบบสอบถามความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่งานวิชาการของผู้บริหาร

ข้อ	(r)	ข้อ	(r)	ข้อ	(r)
1	.746	16	.694	31	.576
2	.803	17	.673	32	.633
3	.866	18	.702		
4	.888	19	.867		
5	.866	20	.786		
6	.849	21	.937		
7	.804	22	.569		
8	.638	23	.825		
9	.888	24	.755		
10	.828	25	.793		
11	.520	26	.734		
12	.576	27	.765		
13	.399	28	.886		
14	.623	29	.345		
15	.673	30	.478		

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ $\alpha = .9709$

ตาราง 33 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

ข้อ	(r)	ข้อ	(r)	ข้อ	(r)
1	.636	21	.507	41	.347
2	.419	22	.671	42	.529
3	.490	23	.671	43	.726
4	.693	24	.544		
5	.546	25	.437		
6	.742	26	.512		
7	.764	27	.398		
8	.763	28	.768		
9	.767	29	.496		
10	.354	30	.549		
11	.358	31	.667		
12	.582	32	.710		
13	.448	33	.724		
14	.508	34	.608		
15	.812	35	.627		
16	.321	36	.645		
17	.666	37	.713		
18	.672	38	.768		
19	.739	39	.672		
20	.601	40	.781		

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ $\alpha = .7920$

ตาราง 34 ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ข้อ	(r)	ข้อ	(r)	ข้อ	(r)	ข้อ	(r)
1	.844	21	.740	41	.597	61	.677
2	.623	22	.748	42	.598	62	.753
3	.500	23	.576	43	.738		
4	.603	24	.749	44	.677		
5	.515	25	.500	45	.753		
6	.376	26	.735	46	.715		
7	.575	27	.345	47	.727		
8	.579	28	.669	48	.792		
9	.496	29	.614	49	.750		
10	.672	30	.575	50	.730		
11	.709	31	.687	51	.309		
12	.586	32	.691	52	.690		
13	.814	33	.538	53	.464		
14	.687	34	.405	54	.713		
15	.727	35	.554	55	.735		
16	.417	36	.484	56	.482		
17	.425	37	.820	57	.587		
18	.421	38	.823	58	.726		
19	.378	39	.457	59	.479		
20	.672	40	.598	60	.511		

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ $\alpha = .9478$

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ปีการศึกษา 2547

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ปีการศึกษา 2547

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลย้อนหลังในปีการศึกษา 2547 ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน รายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ (NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอน เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2547

3. ข้อมูลที่นำมาตอบในแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับนี้ เป็นข้อมูลย้อนหลังในปีการศึกษา 2547

4. แบบสอบถามฉบับที่ 1 ประกอบด้วย 3 ตอน มี 17 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ (NT) และผลการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547

5. แบบสอบถามฉบับที่ 1 ในตอนที่ 1 และ 2 นั้นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยที่มาของข้อมูลที่นำมาตอบนั้น เป็นข้อมูลในรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (SAR) ที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อรายงานแก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และเป็นข้อมูลในรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547 ที่ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 แจกแก่ทางโรงเรียน และสอบถามในตอนที่ 3 นั้น สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายการเงิน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน ในปีการศึกษา 2547

6. แบบสอบถามฉบับที่ 2 ประกอบด้วย 5 ตอน รวม 189 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการ
จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอน จำนวน 43 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จำนวน 62 ข้อ

7. แบบสอบถามฉบับที่ 2 ทั้งหมด 5 ตอนนั้นสำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ในปีการศึกษา 2547 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

8. คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน
ระดับประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี และไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือบุคคลใดทั้งสิ้น
จึงขอความกรุณา ในการตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความเป็นจริง

ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และใช้ในการวิจัยนี้เท่านั้น
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวอัญชนิตา เทียมแพ
นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ปีการศึกษา 2547

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลย้อนหลังในปีการศึกษา 2547 ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน รายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง ที่เว้นไว้ให้ตรงกับความจริง

1. ชื่อโรงเรียน.....
เปิดสอนระดับชั้น.....
2. นักเรียนทั้งหมดจำนวน.....คน
เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน.....คน
3. ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน เช่น ครูผู้ช่วยสอน เสมียน ยาม ภารโรง
ทั้งหมด จำนวน.....คน แยกได้ดังนี้
 - 3.1 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน.....คน
 - 3.2 ข้าราชการครูผู้สอนจำนวน.....คน
 - 3.3 ครูอัตราจ้างจำนวน.....คน
เป็นครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน.....คน
โดยแบ่งเป็นข้าราชการครูจำนวน.....คน
และครูอัตราจ้างจำนวน.....คน
 - 3.4 บุคลากรอื่นๆ จำนวน.....คน
4. นักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดจำนวน.....คน
เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....
5. รายได้เฉลี่ยของประชากรที่อยู่ในพื้นที่บริการของโรงเรียน.....บาทต่อปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรายรับและรายจ่ายงบประมาณของโรงเรียน ปีการศึกษา 2547

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง ที่เว้นไว้ให้ตรงกับความจริง

1. จำนวนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เงินอุดหนุนรายหัว) ที่โรงเรียนได้รับ ระดับประถมศึกษา

ภาคเรียนที่ 1 จำนวน.....บาท
ภาคเรียนที่ 2 จำนวน.....บาท
เฉลี่ยรายหัวระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 จำนวน.....บาท/คน/ปี
ภาคเรียนที่ 2 จำนวน.....บาท/คน/ปี
2. เงินรายได้อื่นๆที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนนอกเหนือจากเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

จำนวน.....บาท/ปี

3. แบบสำรวจรายการวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ได้จัดซื้อ และ ครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ที่มีอยู่ในปีการศึกษา 2547 แยกได้ดังนี้

3.1 ครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปีการศึกษา 2547

ลำดับ	รายการสินทรัพย์	จำนวน	ราคา / หน่วย (บาท)	เดือน / ปี ที่ได้มา	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคาต่อปี	หมายเหตุ
รวม							

*หมายเหตุ กรณีที่ไม่สะดวกในการกรอกข้อมูล สามารถถ่ายสำเนาข้อมูลดังกล่าวแนบมาพร้อมแบบสำรวจ

3.2 วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่จัดซื้อในปีการศึกษา 2547

ลำดับ	รายการสินทรัพย์	จำนวน	ราคา / หน่วย (บาท)	เดือน / ปี ที่ได้มา	หมายเหตุ
รวม					

*หมายเหตุ กรณีที่ไม่สะดวกในการกรอกข้อมูล สามารถถ่ายสำเนาข้อมูลดังกล่าวแนบมาพร้อมกับแบบสำรวจ

4. แบบสำรวจค่าตอบแทนผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในปีการศึกษา 2547 แยกได้ดังนี้

4.1 ผู้บริหาร

ภาคเรียน	เงินเดือน	เงินประจำตำแหน่ง	ค่าเช่าบ้าน	ค่ารักษาพยาบาล	ค่าเล่าเรียนบุตร	ค่าช่วยเหลือบุตร	อื่นๆ	รวม
ภาคเรียนที่ 1								
ภาคเรียนที่ 2								
รวม								

4.2 ข้าราชการครู

ภาคเรียน	เงินเดือน	เงินประจำตำแหน่ง	ค่าเช่าบ้าน	ค่ารักษาพยาบาล	ค่าเล่าเรียนบุตร	ค่าช่วยเหลือบุตร	อื่นๆ	รวม
ภาคเรียนที่ 1								
ภาคเรียนที่ 2								
รวม								

4.3 ครูอัตราจ้าง

ภาคเรียน	เงินเดือน (บาท)
ภาคเรียนที่ 1	
ภาคเรียนที่ 2	
รวม	

4.4 บุคลากรอื่นๆ

ภาคเรียน	เงินเดือน (บาท)
ภาคเรียนที่ 1	
ภาคเรียนที่ 2	
รวม	

5. แบบสำรวจค่าใช้จ่ายตามโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ของระดับชั้นประถมศึกษา ปีการศึกษา 2547

ภาคเรียน	จำนวนเงิน (บาท)
ภาคเรียนที่ 1	
ภาคเรียนที่ 2	
รวม	

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง ในช่องที่เว้นไว้ให้ตรงกับความจริง

ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในระดับประเทศ

สาระ	จำนวน นักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนน ร้อยละ	ส่วนเบี่ยง เบนมาตร ฐาน	ปรับปรุง		พอใช้		ดี	
					จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย										
คณิตศาสตร์										
วิทยาศาสตร์										
ภาษาอังกฤษ										

ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 ในระดับโรงเรียน

สาระ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด(คน)	จำนวนนักเรียนได้เกรด 3-4(คน)	ร้อยละ
ภาษาไทย			
คณิตศาสตร์			
วิทยาศาสตร์			
ภาษาอังกฤษ			

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ปีการศึกษา 2547

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอน เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับสถานภาพจริงของท่าน

1. ประสบการณ์การสอน.....ปี
2. วุฒิการศึกษา
 - () ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
 - () ระดับปริญญาตรี
 - () ระดับปริญญาโท
 - () ระดับปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 50 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีการปฏิบัติในระดับใด
 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
1	ผู้บริหารมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....					
2	ผู้บริหารชี้แจงให้ข้อมูลแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....					
3	ผู้บริหารใช้สื่อและวิธีการต่างๆ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....					
4	ผู้บริหารร่วมให้แนวทางแก่คณะกรรมการการจัดทำสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาคให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้.....					
5	ผู้บริหารพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เช่น เข้าร่วมประชุม อบรมและสัมมนา.....					
6	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....					
7	ผู้บริหารประชาสัมพันธ์ให้ครูผู้สอนรับรู้การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษา ก่อนนำไปใช้ในสถานศึกษา.....					
8	ผู้บริหารแก้ไขปัญหาที่เกิดจากบุคลากรในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา.....					
9	ผู้บริหารแก้ไขปัญหาที่เกิดจากปัจจัยอื่นที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา.....					
10	ผู้บริหารมีการกำกับติดตามผลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา.....					
11	ผู้บริหารกำกับดูแลให้มีการจัดบรรยากาศในสถานศึกษาที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
12	ผู้บริหารจัดครูเข้าสอนประจำชั้น ครูประจำวิชา โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความถนัดของครู.....					
13	ผู้บริหารช่วยครูผู้สอนแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอน.....					
14	ผู้บริหารแนะนำครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....					
15	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.....					
16	ผู้บริหารกำกับดูแล ให้มีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้.....					
17	ผู้บริหารกำกับดูแล ให้มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ครูใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรมผู้เรียน.....					
18	ผู้บริหารเป็นผู้นำให้ครูใช้สื่อในการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกผู้เรียนให้คิด ทำ แก้ปัญหา.....					
19	ผู้บริหารตรวจและแนะนำครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในแผนการเรียนรู้ให้หลากหลาย.....					
20	ผู้บริหารติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้ปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้ที่เสนอไว้.....					
21	ผู้บริหารกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่างชัดเจน.....					
22	ผู้บริหารประชุมชี้แจงกระบวนการของการวัดและการประเมินผลการจัดการศึกษาให้บุคลากรที่รับผิดชอบได้ทราบและเข้าใจ.....					
23	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แก่ไขและพัฒนาผู้เรียน.....					
24	ผู้บริหารกำกับดูแลให้มีการวัดและการประเมินผลการศึกษาอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย.....					
25	ผู้บริหารให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอนที่มีปัญหาในการสร้างและการใช้เครื่องมือการวัดและการประเมินผลการศึกษา.....					
26	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้การวัดและการประเมินผลที่กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดระดับสูง.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
27	ผู้บริหารเน้นการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริงและอิงพัฒนาการผู้เรียน.....					
28	ผู้บริหารเน้นการวัดและการประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้.....					
29	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ดูแล การวัดผลและการประเมินผลการศึกษาให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติการประจำปี.....					
30	ผู้บริหารมีการสรุปผลและนำเสนอผลการวัดและการประเมินผลการศึกษาตามแผนที่วางไว้.....					
31	ผู้บริหารสำรวจปัญหาและความต้องการ การนิเทศภายในสถานศึกษา.....					
32	ผู้บริหารจัดทำแผนนิเทศภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา.....					
33	ผู้บริหารจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรที่รับผิดชอบให้เข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา.....					
34	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย กระบวนการและการตรวจสอบของการนิเทศภายในสถานศึกษา.....					
35	ผู้บริหารให้มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา.....					
36	ผู้บริหารใช้เครื่องมือการนิเทศภายในสถานศึกษา เช่น แบบบันทึกการนิเทศ แบบสังเกตการณ์สอน.....					
37	ผู้บริหารนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศ.....					
38	ผู้บริหารจัดให้มีการประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา.....					
39	ผู้บริหารมีการสรุปผลรายงานการนิเทศภายในสถานศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน.....					
40	ผู้บริหารมีการดำเนินการติดตามผลการนิเทศภายในสถานศึกษา.....					
41	ผู้บริหารจัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
42	ผู้บริหารกำกับดูแลการทำงานของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้.....					
43	ผู้บริหารจัดให้มีระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา.....					
44	ผู้บริหารกำกับดูแลการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษาอย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับการประเมินภายนอก.....					
45	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา...					
46	ผู้บริหารมีการกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....					
47	ผู้บริหารติดตาม การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....					
48	ผู้บริหารจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ในคุณภาพการศึกษาประจำปี 2547.....					
49	ผู้บริหารจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อเตรียมพร้อมในการรองรับการประกันคุณภาพภายนอก.....					
50	ผู้บริหารติดตามการดำเนินการตรวจสอบ ทบทวน และรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ใช้วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสม.....					

ตอนที่ 3 ความสามารถในการบริหารงานที่ไม่ใช่วิชาการของผู้บริหาร จำนวน 32 ข้อ
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีการปฏิบัติในระดับใด
 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
1	ผู้บริหารพิจารณาการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตามลำดับความสำคัญของโครงการ.....					
2	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ อย่างยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพการ.....					
3	ผู้บริหารจัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด.....					
4	ผู้บริหารมีจัดการ ในใช้ทรัพยากร คุ่มค่าต่อการเรียนการสอน.....					
5	ผู้บริหารมีระบบตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณ และทรัพยากรของสถานศึกษา.....					
6	ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผน.....					
7	ผู้บริหารจัดให้มีการรายงานผลการใช้งบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษาต่อสาธารณชน.....					
8	ผู้บริหารมีการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาโปร่งใส ตรวจสอบได้.....					
9	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างชัดเจน.....					
10	ผู้บริหารจัดทำงบประมาณโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นสำคัญ.....					
11	ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความประหยัด.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
12	ผู้บริหารจัดให้มีอุปกรณ์การสอนและสื่อการสอนต่างๆที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย.....					
13	ผู้บริหารจัดให้มีห้องปฏิบัติการต่างๆ เพียงพอแก่ความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน.....					
14	ผู้บริหารจัดให้มีบริการสื่อการเรียนการสอนแต่ละวิชาเพียงพอแก่ความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเอื้อต่อการเรียนรู้.....					
15	ผู้บริหารให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน.....					
16	ผู้บริหารจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมต่างๆ ที่ทันสมัย.....					
17	ผู้บริหารส่งเสริมการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ.....					
18	ผู้บริหารจัดให้มีการบำรุงรักษาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมต่างๆ.....					
19	ผู้บริหารมีจัดหา และจัดเก็บ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมต่างๆ อย่างมีระบบ.....					
20	ผู้บริหารจัดให้มี สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนตรงตามความต้องการของครูผู้สอนและสนองความต้องการของผู้เรียน.....					
21	ผู้บริหารจัดให้มีการเสนอวิธีการใช้ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ อย่างถูกต้อง.....					
22	ผู้บริหารให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาสามารถเข้าถึงระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาได้สะดวก.....					
23	ผู้บริหารจัดให้มีผู้รับผิดชอบและหน่วยงานรับผิดชอบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับองค์กรภายนอกและชุมชน.....					
24	ผู้บริหารมีการรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากภายนอกเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการศึกษา.....					
25	ผู้บริหารจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสาธารณชน...					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
26	ผู้บริหารให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้....					
27	ผู้บริหารให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยของโรงเรียน.....					
28	ผู้บริหารจัดให้โรงเรียนให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในกิจกรรมต่างๆ.....					
29	ผู้บริหารจัดให้โรงเรียนมีการรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ.....					
31	ผู้บริหารจัดให้โรงเรียนเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือชุมชน..					
32	ผู้บริหารจัดให้โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนให้ใช้อาคาร สถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ.....					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน จำนวน 43 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติงานของท่านตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติมาก
 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นมีการปฏิบัติมากหรือน้อย
 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติงานสอน				
		1	2	3	4	5
1	การจัดบรรยากาศในห้องเรียนทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบเป็นกันเอง.....					
2	การจัดให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระเลือกวิธีเรียนรู้.....					
3	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้โดยตนเอง.....					
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ทำท่าย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้.....					
5	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ..					
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....					
7	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อการเรียนการสอน.....					
8	การให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ ภูมิใจในตนเอง.....					
9	การส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน.....					
10	การให้ผู้เรียนจัดมุมแสดงผลงานและสะท้อนผลงาน.....					
11	การสร้างสถานการณ์แก้ปัญหาสังคม ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง.....					
12	การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน สร้างสรรค์ผลงาน และการอยู่ร่วมกัน.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติงานสอน				
		1	2	3	4	5
13	การส่งเสริมให้ทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม.....					
14	การสร้างเจตคติ ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มต่อผู้เรียน.....					
15	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันระหว่างครูและนักเรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน.....					
16	การจัดให้ผู้เรียนในชั้นได้มีโอกาสทำงานร่วมกันอย่างทั่วถึง....					
17	การให้ผู้เรียนคิดวางแผนก่อน การปฏิบัติงาน.....					
18	การให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่สำเร็จตามกระบวนการทำงานทุกขั้นตอนและสะท้อนความคิดต่องาน.....					
19	การเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่.....					
20	การพัฒนาผู้เรียนโดยสอนแบบพหุปัญญา.....					
21	การฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองจากแฟ้มผลงาน.....					
22	การจัดกิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนระดมความคิด.....					
23	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดและกระบวนการทดลอง.....					
24	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่บูรณาการ การเรียนรู้ของผู้เรียนกับชีวิต.....					
25	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้บูรณาการและเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม.....					
26	การให้ผู้เรียนนำปัญหาจริงๆของชุมชนมาจัดทำโครงการ.....					
27	การจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงเนื้อหาและทักษะพื้นฐาน.....					
28	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในสาระวิชาและข้ามสาระของผู้เรียน.....					
29	การเรียนรู้สภาพและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก..					
30	การจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับแนวทางการพัฒนาตนเองของผู้เรียนต่อไปได้.....					
31	การนำเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับบทเรียน.....					
32	การนำเอาเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตมาจัดสถานการณ์การเรียนรู้.					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติงานสอน				
		1	2	3	4	5
33	การประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้.....					
34	การให้ผู้เรียนได้เสนอผลงานการเรียนรู้.....					
35	การส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านไปแล้ว.....					
36	การให้ผู้เรียนจัดทำโครงการและประเมินตนเอง.....					
37	การใช้ห้องสมุดและสื่อสารสนเทศเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง.....					
38	การจัดให้มีการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล.....					
39	การฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้และกิจกรรมที่ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง.....					
40	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดค้นวิธีการเรียนรู้แบบใหม่.....					
41	การให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดอ่อน ของวิธีการเรียนรู้ของตนเอง.....					
42	การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ผู้เรียน.....					
43	การให้ผู้เรียนแต่ละคนเสนอรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด.....					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน จำนวน 62 ข้อ ดังนี้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริง

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นจริงที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นจริงมาก
 3 หมายถึง ไม่สามารถตัดสินใจว่าข้อความนั้นจริงในระดับใด
 2 หมายถึง ข้อความนั้นจริงน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นจริงน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
1	บริเวณโรงเรียนร่มรื่น เหมาะสมมีบรรยากาศเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้.....					
2	บริเวณในโรงเรียน อาคารเรียน มีความสะอาด ร่มรื่น.....					
3	การตกแต่งของโรงเรียนน่าพึงพอใจสำหรับผู้ที่มาติดต่อหรือเยี่ยมเยือน.....					
4	อุปกรณ์การเรียนการสอน อยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งาน.....					
5	ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาด ถูกสุขลักษณะ.....					
6	นักเรียนสามารถใช้บริการห้องโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ได้.....					
7	มีสวนหย่อม และสวนสุขภาพให้นักเรียนพักผ่อนในเวลาว่าง...					
8	โรงอาหาร มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ.....					
9	มีการจัดป้ายนิเทศทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน.....					
10	การจัดตกแต่งห้องเรียนสวยงาม น่าเรียน.....					
11	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ.....					
12	มีมุมกิจกรรมพิเศษต่างๆภายในห้องเรียน.....					
13	ภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อบอุ่นปลอดภัย.....					
14	มีการจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรม.....					
15	มีการจัดห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน.....					
16	มีการจัดโต๊ะเก้าอี้เพื่อให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวโยกย้ายได้สะดวก.....					
17	มีการเปลี่ยนที่นั่งของนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการควบคุมชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
18	มีการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน.....					
19	มีการตรวจสอบเรื่องแสงสว่างในห้องเรียน.....					
20	มีการแนะนำให้นักเรียนจัดห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยน่าเรียน.....					
21	มีการตรวจสอบให้ห้องเรียนมีการระบาย ถ่ายเทอากาศได้ดี....					
22	ครูผู้สอนแสดงความสนใจนักเรียนอย่างทั่วถึง.....					
23	ครูผู้สอนจำและเรียกชื่อนักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง.....					
24	มีการพูดคุยกับนักเรียนขณะที่สอนด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตร.....					
25	มีการลงโทษนักเรียนให้ชัดเจน.....					
26	มีการพูดจาประนีประนอมในกรณีที่นักเรียนขัดแย้งกัน.....					
27	มีการช่วยกลบเกลื่อนความรู้สึกอับอายหรือน้อยเนื้อต่ำใจของนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือกระทำผิดพลาด.....					
28	มีการเรียกเสียงหัวเราะจากนักเรียนในขณะสอนเสมอ.....					
29	มีการอบรมสั่งสอนทุกครั้งเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม.....					
30	มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย.....					
31	มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนด้วยการถามทุกข์สุข.....					
32	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูอย่างเสรี.....					
33	มีการแสดงความชื่นชมนักเรียน ทางสีหน้าและคำพูด.....					
34	เดินไปมาระหว่างการสอนเพื่อกระตุ้นความสนใจและควบคุมชั้นเรียน.....					
35	อบรมปณิธานนักเรียนด้วยถ้อยคำที่สุภาพนุ่มนวล.....					
36	มีความเมตตาต่อนักเรียนโดยถ้วนหน้า.....					
37	นำข้อคิดเห็นของนักเรียนมาเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน.....					
38	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูทุกคน.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
39	ระบบการเลื่อนขั้นและตำแหน่งมีความยุติธรรม.....					
40	ภายในโรงเรียนมีการทำงานเป็นทีม.....					
41	ครูทุกคนและผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน.....					
42	มีความรู้สึกสบายใจทุกครั้งในการปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงาน					
43	ภายในโรงเรียนมีบรรยากาศการปฏิบัติงานที่ผ่อนคลาย.....					
44	ในโรงเรียนผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการทำงาน.....					
45	ครูทุกคนได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน.....					
46	เพื่อนร่วมงานมีการให้คำแนะนำและช่วยเหลือเสมอ.....					
47	ขณะปฏิบัติงานมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานอย่างไม่ปิดบัง.....					
48	ผู้บริหารให้คำปรึกษาและแนะนำในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ.....					
49	ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน.....					
50	การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน.....					
51	ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินให้ทราบเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน.....					
52	ผู้บริหารแสดงเหตุผลทุกครั้งที่ดีชม.....					
53	ผู้บริหารมีส่วนในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน.....					
54	บุคลากรได้รับการเลื่อนขั้นและตำแหน่งตามผลการปฏิบัติงาน					
55	ผู้บริหารจัดการให้บุคลากรได้รับสิทธิและผลประโยชน์ตอบแทนในด้านต่างๆ.....					
56	ครูมีโอกาสดำเนินการสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ/ฝึกอบรม/ดูงาน.....					
57	มีการจัดระบบการทำงานที่เหมาะสม.....					
58	ในโรงเรียนมีการประสานงานทั้งในระดับกลุ่มและบุคคลอย่างสม่ำเสมอ.....					
59	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ทำให้การปฏิบัติงานคล่องตัว.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		1	2	3	4	5
60	เป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนเป็นที่รับทราบของบุคลากรภายในโรงเรียน.....					
61	มีการกำหนดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน.....					
62	การดำเนินการต่างๆในโรงเรียนมีการวางแผนการทำงาน.....					

ภาคผนวก ง
ข้อมูลการสนทนากับผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

ข้อมูลการสนทนากลุ่ม ผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 2 คน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ 3 คน

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 1

- ผู้วิจัย สวัสดิ์คะอาจารย์ หนูขอความคิดเห็นของอาจารย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับ ผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียน ค่ะ
บรรทัดที่ 1
- ผู้บริหาร เอาได้เลย
- ผู้วิจัย อาจารย์คิดว่ามีสิ่งใดบ้างคะที่ส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น
บรรทัดที่ 5
- ผู้บริหาร ก็มีหลายอย่างนะ แต่ที่สำคัญๆ เลย น่าจะเป็นครูผู้สอน คือครูผู้สอน เป็นผู้สัมผัสนักเรียนโดยตรง คือว่าผู้บริหารไม่ได้สอนนะ ฉะนั้น เด็ก จะเรียนดีหรือไม่ดีก็ขึ้นกับความดูแลเอาใจใส่ของครู
- ผู้วิจัย แล้วมีอะไรอีกไหมคะ
- ผู้บริหาร ที่สำคัญๆน่าจะมีแค่นี้ละ แต่ก็พูดยาก ต้องดูหลายๆอย่าง พ่อ แม่ ผู้ปกครองก็ด้วยดูแลให้ทำการบ้าน ให้ส่งงาน ก็ทำให้มีคะแนนดีขึ้นได้
บรรทัดที่ 10
- ผู้วิจัย แล้วอาจารย์คิดว่าการบริหารงานภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร มี ประโยชน์ไหมคะ หมายถึง งานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป ด้วยนะคะ
- ผู้บริหาร ก็ในหน้าที่ของผู้บริหาร ก็ต้องทำตามหลักการและเป้าหมายของการ จัดการศึกษาอยู่ แล้ว แต่สิ่งที่มีผลต่อผลการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ คือครูผู้สอน เพราะครูผู้สอนเป็นผู้สัมผัสกับนักเรียนโดยตรง ผู้บริหารก็ คอยช่วย ครูอีกทีหนึ่ง แต่ที่ผ่านมามีเด็กก็มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ มัanyakนะ
บรรทัดที่ 15
- ผู้วิจัย ยากยิ่งไปบ้างคะ
- ผู้บริหาร วิชาภาษาอังกฤษนั้น หาครูที่สอนเก่งยาก ยิ่งหลักสูตรใหม่ ทำให้จัด การเรียนการสอนได้ยากขึ้น ออกข้อสอบก็ยากขึ้น การจัดการเรียน การสอนก็ยากขึ้น เราต้องส่งครูไปอบรม ทุกครั้งที่มีการเข้ามามี
บรรทัดที่ 20
- ผู้วิจัย แล้วหลังจากกลับมาจากการอบรม ผลเป็นอย่างไรบ้างคะ
- ผู้บริหาร ก็คงดีขึ้น ฮา ฮา ฮา
- ผู้วิจัย ยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนใช่ไหมคะ
บรรทัดที่ 25
- ผู้บริหาร คิดว่าอย่างนั้น
- ผู้วิจัย อาจารย์คิดว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อผลการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษของเด็กไหมคะ
- ผู้บริหาร ไม่มี โดยรวมแล้วเหมือนกัน เพราะเด็กมากเด็กน้อย ก็จัดเข้าห้อง ไม่

เกิน 40-50 คน เหมือนกัน โรงเรียนใหญ่ก็อาจมีหลายห้องหน่อย แต่ บรรทัดที่ 30
การเรียนการสอนก็เหมือนกัน อยู่ที่ครูนะ

ผู้วิจัย แล้วอย่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การจัดที่นั่งในชั้นเรียน
สภาพความแออัด สี พื้นที่ว่าง ความสะอาดของพื้นที่ ความสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน การกำหนด กฎระเบียบข้อตกลงต่างๆ บุคลิก
ภาพและลักษณะนิสัยของครู บรรทัดที่ 35

ผู้บริหาร คิดว่าถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสถานที่ หรือกฎระเบียบ คงไม่มีผล

ผู้วิจัย เพราะอะไรคะ

ผู้บริหาร มันก็เหมือนกันนะ

ผู้วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของ
ครู หละคะอาจารย์ ว่ามีผลไหม บรรทัดที่ 40

ผู้บริหาร มี มี ครูอีกนั่นแหละ เด็กไม่ชอบครู ก็ทำให้ไม่อยากเรียน

ผู้วิจัย อาจารย์คิดว่ารายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไหมคะ

ผู้บริหาร น่าจะอยู่ที่ความเอาใจใส่มากกว่า ผู้ปกครองบางคนรวย แต่ก็ไม่ได้สนใจลูกเท่าที่ควร หมายถึงเรื่องการเรียนการบ้านนะ ก็เปล่าประโยชน์ บรรทัดที่ 45
ถ้าเป็นเรื่องอุปกรณ์การเรียนแล้ว โรงเรียนมีแจกให้ ผู้ปกครองก็ไม่ต้องมากังวลเรื่องนี้

ผู้วิจัย แล้วในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์การเรียนวิชาภาษาอังกฤษหละคะ
อาจารย์ มีการจัดสรรหรือบริหารจัดการอย่างไรบ้างคะ

ผู้บริหาร ถ้าครูผู้สอนต้องการอะไรก็จะจัดการให้ ครูผู้สอนเค้าจะมาบอกเองว่า บรรทัดที่ 50
อยากได้อะไรเพิ่มเติม ก็คิดว่าสามารถซื้อได้ไหม หรือมีความจำเป็น
มากไหม ก็ต้องดูก่อน แต่ที่ผ่านมาก็จัดซื้อให้ทุกครั้งตามที่ครูผู้สอน
ร้องขอ

ผู้วิจัย ก็ขอทราบเวลาของอาจารย์เพียงแค่นี้ละ ขอบคุณมากค่าสำหรับ
ความคิดเห็น หนูได้ข้อมูลดี ๆ เพิ่มอีกเยอะเลยคะ บรรทัดที่ 55

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 3

- ผู้วิจัย สวัสดิ์คะอาจารย์ หนูขอความคิดเห็นของอาจารย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับ
ผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียน ค่ะ
บรรทัดที่ 1
- ผู้บริหาร ยินดีคะ
- ผู้วิจัย อาจารย์คิดว่ามีสิ่งใดบ้างคะที่ส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น
บรรทัดที่ 5
- ผู้บริหาร อันนี้คิดว่ามีอยู่หลายปัจจัยด้วยกันนะคะ อย่างเช่น การสอนของครูผู้
สอน ว่าครูผู้สอนนั้นมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ หรือกระตุ้นให้เด็กอยาก
เรียนได้มากน้อยแค่ไหนนะคะ แล้วก็อยู่ที่ความตั้งใจจริงของเด็กด้วย
ว่าเค้าสนใจที่จะเรียนภาษาอังกฤษมากน้อยแค่ไหน
- ผู้วิจัย แล้วมีอะไรอีกไหมคะ
บรรทัดที่ 10
- ผู้บริหาร ก็คงเป็นเรื่องของ อุปกรณ์การเรียนการสอนหรือห้องปฏิบัติการ
ภาษาอังกฤษ ด้วยที่จะช่วยให้ทักษะภาษาอังกฤษของเด็กนั้นดีขึ้นได้
เพราะเค้าได้ฝึกจากประสบการณ์จริง ได้เรียนรู้ด้วยตนเองค่ะ
- ผู้วิจัย แล้วอาจารย์คิดว่าการบริหารงานภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร มี
ประโยชน์ไหมคะ หมายถึง งานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป
ด้วยนะคะ
บรรทัดที่ 15
- ผู้บริหาร ในการบริหารงานนั้น ก็จะทำให้ความสำคัญในทุกๆวิชานะคะ ต้องเข้าใจ
ก่อนว่าผู้บริหารไม่ใช่ครูสอนภาษาอังกฤษ ไม่เชี่ยวชาญในเรื่องการ
สอน ฉะนั้นจึงไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร มีวิธีการใด ให้นักเรียนมีผลการ
เรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้นได้ จะมอบหมายให้ครูผู้สอนโดยตรงที่
จะต้องรับผิดชอบเมื่อนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ให้ไปค้นคว้าหาวิธีการ
สอนเอาเองว่าจะทำอย่างไร แล้วค่อยมาประชุมกันอีกทีคะ
บรรทัดที่ 20
- ผู้วิจัย แล้วผลที่ออกมาเป็นอย่างไรบ้างคะ
- ผู้บริหาร ผลนั้น ที่ผ่านมาได้ผลดีนะคะ เหมือนกับการทำวิจัยและแก้ปัญหาใน
ชั้นเรียนคะ แก้ปัญหาได้ตรงจุด และสามารถนำผลการวิจัยนั้นไปใช้
ประโยชน์ได้ทันที
บรรทัดที่ 25
- ผู้วิจัย อาจารย์คิดว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อผลการเรียนรู
วิชาภาษาอังกฤษของเด็กไหมคะ
- ผู้บริหาร น่าจะแตกต่างกันในเรื่องของห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์การเรียนการ
สอน หรือจำนวนครูผู้สอนมากกว่านะคะ โดยรวมทั่วไปแล้วน่าจะ
เหมือนกันคะ เพราะว่าอยู่ที่ความสามารถในการสอนของคุณครูมาก
กว่าคะ
บรรทัดที่ 30

- ผู้วิจัย แล้วอย่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การจัดที่นั่งในชั้นเรียน สภาพความแออัด สี พื้นที่ว่าง ความสะอาดของพื้นที่ ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน การกำหนด กฎระเบียบข้อตกลงต่างๆ บุคลิก ภาพและลักษณะนิสัยของครู บรรทัดที่ 35
- ผู้บริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่งนั้น คงให้ความรู้สึกของการเป็นสถานศึกษา เหมือนกัน บรรยากาศในการเรียนการสอนคงอบอุ่นเหมือนกัน คิดว่า ไม่มีความแตกต่างที่ชัดเจนที่ทำให้มีผลนะค่ะ
- ผู้วิจัย ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บุคลิกภาพและ ลักษณะนิสัยของครู หละคะอาจารย์ ว่ามีผลไหม บรรทัดที่ 40
- ผู้บริหาร อันนี้มีผลนะค่ะ ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียน และต้องเข้าถึงนักเรียนที่ตนเองสอนให้มากที่สุด เพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอนในชั้น เรียน ให้ได้รู้สึกว่าคุณสนใจเค้านะ ครูเอาใจใส่ดูแล เค้าก็จะมีกำลังใจ ในการเรียนเพิ่มขึ้น
- ผู้วิจัย แล้วอาจารย์คิดว่ารายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไหมคะ บรรทัดที่ 45
- ผู้บริหาร โรงเรียนนี้ถึงแม้ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ แต่ผู้ปกครองก็มีรายได้ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นกับโรงเรียนอื่นๆก็คงเหมือนกันด้วย เพราะอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน อาจารย์คิดว่าอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนมากกว่า โอกาสทางด้านอื่นๆคะ
- ผู้วิจัย แล้วในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์การเรียนวิชาภาษาอังกฤษหละคะ บรรทัดที่ 50
- อาจารย์ มีการจัดสรรหรือบริหารจัดการอย่างไรบ้างคะ
- ผู้บริหาร เราก็จะจัดสรรตามความเหมาะสมนะค่ะ ส่วนใหญ่ครูผู้สอนก็จะมีส่วน ในการเสนอความต้องการ หรือว่าโรงเรียนเราควรมีสิ่งใดบ้างนะค่ะ ก็จะดูตามความเป็นไปได้ และความจำเป็นก่อนหลังคะ
- ผู้วิจัย ก็ขอรบกวนเวลาของอาจารย์เพียงแค่นี้คะ ขอขอบคุณมาก บรรทัดที่ 55
- สำหรับความคิดเห็นนะค่ะ

ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนประถมศึกษา 1

- ผู้วิจัย สวัสดิ์คะคุณครู หนูขอความคิดเห็นของคุณครู ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผล
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียน ค่ะ บรรทัดที่ 1
- ครูผู้สอน จำ ได้จำ
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่ามีสิ่งใดบ้างคะที่ส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น บรรทัดที่ 5
- ครูผู้สอน ก็น่าจะขึ้นอยู่กับเด็ก ถ้าเด็กไม่ขยัน ไม่ส่งงาน ไม่ส่งการบ้าน ก็ไม่รู้
จะเอาคะแนนที่ไหนให้คะ
- ผู้วิจัย แล้วมีอะไรอีกไหมคะ
- ครูผู้สอน ก็คงเป็นตัวครู ครูต้องจบเอกอังกฤษถึงจะทำการสอนได้ดีกว่าครูที่
ไม่จบวิชาภาษาอังกฤษ และก็การเรียนการสอนในห้องเรียนด้วย ถ้า บรรทัดที่ 10
- ผู้วิจัย แล้วคุณครูคิดว่าการบริหารงานภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร มี
ประโยชน์ไหมคะ หมายถึง งานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป
ด้วยนะคะ
- ครูผู้สอน ผู้บริหารให้การสนับสนุนดี แต่การได้มาซึ่งอุปกรณ์การเรียนการสอน
ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนนั้นคะ บรรทัดที่ 15
- ครูผู้สอนเป็นผู้ร้องขอให้มีการจัดซื้อ หรือบางทีก็ทำเอง เนื่องจากไม่
เหมือนวิชาอื่นๆ เช่นคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่มีวัสดุอุปกรณ์การ
เรียนการสอนมากและจำเป็นต้องใช้ในการเรียนของนักเรียนอย่างชัด
เจน ซึ่งผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ บรรทัดที่ 20
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อผลการเรียนรู้
วิชาภาษาอังกฤษของเด็กไหมคะ
- ครูผู้สอน ครูก็เคยอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มาก่อนนะ โรงเรียนขนาดเล็กและ
ขนาดใหญ่เน้นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ได้มีความแตก
ต่างกัน นอกจากครูภาษาอังกฤษจะเยอะขึ้น จบเอกอังกฤษโดยตรง บรรทัดที่ 25
- ผู้วิจัย แล้วอย่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การจัดที่นั่งในชั้นเรียน
สภาพความแออัด สี พื้นที่ว่าง ความสะอาดของพื้นที่ ความสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน การกำหนด กฎระเบียบข้อตกลงต่างๆ บุคลิก
ภาพและลักษณะนิสัยของครู บรรทัดที่ 30
- ครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็คล้ายๆกัน ถึงมีอุปกรณ์การสอน ห้อง
ปฏิบัติการแต่ครูไม่นำมาใช้ก็ไม่เกิดประโยชน์กับเด็ก

- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่ารายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไหมคะ
- ครูผู้สอน ผู้ปกครองที่มีรายได้สูง สามารถส่งลูกเรียนพิเศษได้ แต่ถ้าจะไม่มาเน้นภาษาอังกฤษเหมือนวิชาอื่นๆ เพราะคิดว่าไม่มีความสำคัญเท่าไร ซึ่งตรงนี้ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองด้วยว่าคิดยังไง บรรทัดที่ 35
- ผู้วิจัย ก็ขอรบกวนเวลาของคุณครูเพียงแค่นี้ล่ะค่ะ ขอบคุณมากค่ะ

ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนประถมศึกษา 2

- ผู้วิจัย สวัสดิ์คะคุณครู หนูขอความคิดเห็นของคุณครู ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผล
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียน ค่ะ
- ครูผู้สอน ครับ
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่ามีสิ่งใดบ้างคะที่ส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น
- ครูผู้สอน ครูมีส่วนมาก ถ้าเราจัดการเรียนการสอนไม่ดี เด็กไม่สนใจก็ทำให้
เด็กนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดี เด็กจะเรียนภาษาอังกฤษได้ดี
หรือไม่ขึ้นอยู่กับที่ครูผู้สอนมากกว่าว่าจะมีวิธีการสอนอย่างไร
- ผู้วิจัย แล้วมีอะไรอีกไหมคะ
- ครูผู้สอน ก็คงเป็นผู้บริหารที่เค้าช่วยเรา ส่งเราไปอบรม ไปสัมมนา ทำให้เรา
ได้รู้อะไรมากขึ้น นำมาใช้ในการเรียนการสอนได้มากขึ้นนะ
- ผู้วิจัย แล้วคุณครูคิดว่าการบริหารงานภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร มี
ประโยชน์ไหมคะ หมายถึง งานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป
ด้วยนะคะ
- ครูผู้สอน ผู้บริหารเองก็ไม่ได้เก่งภาษาอังกฤษไม่รู้ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร
เพื่อให้เด็กเรียนภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น จึงปล่อยให้ครูผู้สอนจัดการเอง
ครูก็ต้องมาคิดหาวิธีการเองว่าจะทำอย่างไร บากที่ก็ให้เล่นเกม เล่า
เรื่องให้ฟังบ้าง ดึงดูดความสนใจของเด็กครับ
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อผลการเรียนรู
วิชาภาษาอังกฤษของเด็กไหมคะ
- ครูผู้สอน สำหรับวิชาภาษาอังกฤษไม่น่าจะมีผลนะ ไม่รู้สิมันไม่น่าเกี่ยวกัน
- ผู้วิจัย แล้วอย่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การจัดที่นั่งในชั้นเรียน
สภาพความแออัด สี พื้นที่ว่าง ความสะอาดของพื้นที่ ความสัมพันธ์
ระหว่างครูกับนักเรียน การกำหนด กฎระเบียบข้อตกลงต่างๆ บุคลิก
ภาพและลักษณะนิสัยของครู
- ครูผู้สอน การจัดที่นั่งมีผล ถ้าเราเอาเด็กที่คุยเก่งหรือเป็นเพื่อนกัน ไปนั่งด้วย
กัน มันก็จะคุยกันอย่างเดียว สอนอะไรก็ไม่ฟัง ก็ต้องจับแยก แต่
อย่างอื่นไม่คิดว่ามีผลนะ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา คิดว่าเป็น
อย่างนั้น
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่ารายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อผลการเรียนวิชาภาษา
อังกฤษไหมคะ
- ครูผู้สอน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มองหาเข้ากินค่าจึงไม่มีเวลามาสนใจเด็กมากนัก

บรรทัดที่ 1

บรรทัดที่ 5

บรรทัดที่ 10

บรรทัดที่ 15

บรรทัดที่ 20

บรรทัดที่ 25

บรรทัดที่ 30

ในเรื่องการบ้านหรือถ้าเด็กทำการบ้านไม่ได้ก็ไม่ต้องไปถามใคร ต้อง
รอให้ครูบอก จะมีรายได้น้อยหรือมากก็ไม่เกี่ยว แต่อาจมีผลในเรื่อง
ที่ว่า ผู้ปกครองบางคนสามารถให้เด็กเรียนพิเศษ แต่ก็ไม่ใช่วิชา
ภาษาอังกฤษอีกนะครับ

บรรทัดที่ 35

ผู้วิจัย

ก็ขอขอบคุณเวลาของอาจารย์เพียงแค่นี้ล่ะ ขอขอบคุณมากสำหรับ
ความคิดเห็น หนูได้ข้อมูลดี ๆ เพิ่มอีกเยอะเลยล่ะ

ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนประถมศึกษา 3

- ผู้วิจัย สวัสดิ์คะคุณครู หนูขอความคิดเห็นของคุณครู ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผล
การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียน ค่ะ บรรทัดที่ 1
- ครูผู้สอน จำได้
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่ามีสิ่งใดบ้างคะที่ส่งผลให้เด็กมีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษดีขึ้น บรรทัดที่ 5
- ครูผู้สอน อยู่ที่คุณครูจะ การจัดการเรียนการสอนของคุณครู มีส่วนช่วยเยอะ หา
ความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษ ที่เป็นเรื่องใกล้ๆตัวเค้าจะ
เค้าจะสนใจ
- ผู้วิจัย แล้วมีอะไรอีกบ้างไหมคะ
- ครูผู้สอน อยู่ที่คุณครูสอนของคุณครูแล้วก็ อยู่ที่คุณครูจัดการเรียนการสอนภาษา
อังกฤษมากกว่า เหมือนชั่วโมงบินนะ ฮา ฮา ถ้ามีเยอะก็จะรู้วิธีการ
เยอะ ว่าจะบินยังไงให้ถึงจุดหมาย หรือถ้าเกิดมีอุปสรรคเราก็
สามารถแก้ไขได้ จากประสบการณ์ที่เราเรียนรู้มา บรรทัดที่ 10
- ผู้วิจัย แล้วคุณครูคิดว่าการบริหารงานภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร มี
ประโยชน์ไหมคะ หมายถึง งานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป บรรทัดที่ 15
- ครูผู้สอน การบริหารงานจาก ผู้บริหารงานโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน
ดูแลทั้งโรงเรียนไม่ได้มาสนใจเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ การแก้
ปัญหาการเรียนการสอนหรือการพัฒนาตัวผู้เรียนจึงเป็นหน้าที่ของ
ครูผู้สอนที่จะรับผิดชอบโดยตรงมากกว่านโยบายการบริหาร บรรทัดที่ 20
- ผู้วิจัย แล้วเรื่องอุปกรณ์การเรียนการสอนล่ะคะ ผู้บริหารช่วยอะไรบ้าง
- ครูผู้สอน ความจริงมันก็ไม่ค่อยมีอะไรมากนัก ห้องชาวลดแปกก็มี ก็ใช้บ้างเวลาจำ
เป็น ถ้าเป็นอุปกรณ์อย่างอื่นก็เสนอไป แล้วผู้บริหารจะมาพิจารณา
อีกที แต่เค้าก็ไม่ถามว่าต้องการอะไร เราต้องบอกเองจ้า
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อผลการเรียนรู้
วิชาภาษาอังกฤษของเด็กไหมคะ บรรทัดที่ 25
- ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีห้องฝึกทักษะภาษาอังกฤษและมีความ
พร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ก็ไม่ได้ทุกโรงเรียน แต่ผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน อยู่ที่คุณครูสอน
ของคุณครูสอนมากกว่าจ้า บรรทัดที่ 30
- ผู้วิจัย แล้วอย่างสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น การจัดที่นั่งในชั้นเรียน
สภาพความแออัด สี พื้นผิว ความสะอาดของพื้นที่

- ครูผู้สอน ไม่น่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษนะ น่าจะมีผลต่ออย่างอื่นมากกว่า เช่น ความน่ามอง ความเป็นระเบียบของห้องเรียน โรงเรียนนะจ๊ะ บรรทัดที่ 35
- ผู้วิจัย แล้วความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การกำหนด กฎระเบียบข้อตกลงต่างๆ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของครู หละคะมีผลไหม
- ครูผู้สอน น่าจะมีผลนะ ก็ครูต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนให้ทั่วถึงอยู่แล้ว อย่างใครติด 0 ก็ต้องตามกันมากหน่อย
- ผู้วิจัย คุณครูคิดว่ารายได้ของผู้ปกครองมีผลต่อผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษไหมคะ บรรทัดที่ 40
- ครูผู้สอน น่าจะอยู่ที่ความพร้อมของครอบครัวมากกว่า แต่ไม่น่ามีผลต่อผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษ เพราะมันไม่ต้องใช้จ่ายอะไรเยอะ แล้วโรงเรียนก็มีให้พร้อมแล้ว อุปกรณ์การเรียนก็ไม่ต้องใช้อะไรบ้าง มีแค่หนังสือกับแบบฝึกหัดก็พอ บรรทัดที่ 45
- ผู้วิจัย ก็ขอขอบคุณเวลาของคุณครูเพียงแค่นี้ละคะ ขอขอบคุณมากค่ะ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอัญชนิตา เทียมแพ
วัน เดือน ปีเกิด	16 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	69/3 หมู่ 2 ตำบลรางบัว อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	Research Executive
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	Research Matters Co., Ltd. ชั้น 5 อาคารไอโอเอ็มเอส ซอยสุขุมวิท 39 คลองตันเหนือ วัฒนา กรุงเทพฯ 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2542	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2545	ศศ.บ. (เอกเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2549	กศ.ม. (สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ